

2018-2023

Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı

30 Mayıs 2018

2018-2023

**Tütün Kontrolü Strateji Belgesi
ve
Eylem Planı**

SUNUŞ

Tütün kullanımı, dünyanın şimdiye kadar karşılaştığı en büyük halk sağlığı tehditlerinden biridir.

Günümüzde % 80'i düşük ve orta gelirli ülkelerde olmak üzere, dünyada 1 milyardan fazla kişi, ülkemizde ise 15 milyondan fazla kişi tütün ürünü kullanmaktadır.

Küresel bir salgın olan tütün kullanımına bağlı hastalıklar sebebiyle, dünyada her yıl 7 milyondan fazla kişi, ülkemizde de 100 binden fazla insanımız hayatını kaybetmektedir.

Bunun da ötesinde dünyada her yıl yaklaşık 1 milyon kişi, tütün ürünü kullandığı için değil, tütün ürünü dumanına maruz kaldığı için yaşamını yitirmektedir.

Sadece kullananları değil, onların çevrelerindeki bireylere ve toplumun tamamına zarar veren tütün kullanımı ile mücadeleyi çok önemli görüyoruz.

Bu mücadeleyi bir devlet politikası olarak uyguluyoruz.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlanan Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi'ni 2004 yılında ülkemiz adına imzaladık ve bu alandaki çalışmalarımızın hızını artırdık.

Ülkemiz, 2004 yılından bu yana geçtiğimiz bu 14 yıllık süreçte, tütünle mücadele alanında tüm dünyaya örnek gösterilen çok önemli başarılar elde etti.

Halka açık tüm kapalı alanlarda tütün ürünü kullanımının önlenmesine yönelik önemli düzenlemeler yaptık.

Yürüttüğümüz bu çalışmalarla, halka açık kapalı alanların tamamını dumansız hava sahasına dönüştürmüş olan ülkeler arasında yerimizi aldık.

Kazandığımız başarılarda; halkımızı tütün kullanımının zararlarından koruma konusundaki kararlılığımız kadar, toplumumuzun tüm kesimlerinin dumansız hava sahası uygulamalarını benimsemesinin de rolü büyüktür.

Geleceğimizin teminatı, istikbalimizin umudu olan evlatlarımızı bu tür tehditlerden korumak bizim en önemli ve en öncelikli vazifemizdir.

Bu amaçla ilgili kurumlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, medya temsilcilerinin iş birliğiyle 2018-2023 dönemini kapsayacak şekilde Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planını hazırladık.

Bu belge ve plan sayesinde, tütünle mücadele yanında, her türlü bağımlılıkla mücadeleye yönelik çalışmalarımız da güçlendirilerek sürdürülecektir.

Ruhen, zihnen ve bedenen sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı sağlaması dileğiyle, eylem planının hazırlanmasında emeği geçenleri tebrik ediyorum.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

SUNUŞ

Bağımlılık, toplumların hem bugününü hem de geleceğini tehdit eden, maddi ve manevi pek çok kayba sebep olan önemli bir sorundur. Bağımlılık yapıcı maddelerin verdiği zararlar, sadece kullanıcı ile sınırlı kalmamaktadır. Kişinin kendi sağlığına yönelik zararların yanı sıra ailesini, içinde bulunduğu çevreyi ve toplumu olumsuz etkileyebilmektedir.

Tütün ürünleri, dünyada olduğu gibi ülkemizde de en yaygın bağımlılık yapıcı maddelerdir. Bu ürünler, kullananlarda olduğu gibi tütün dumanına maruz kalanlarda da ölümcül sağlık zararlarına yol açmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün tahminlerine göre, dünyada 700 milyon çocuk yani dünyadaki çocukların yarısı tütün dumanına maruz kalmaktadır.

Tütün kullanımı, normal yaşam süresini kısaltarak erken ölüme yol açmakta ve bütün dünyada önlenebilir hastalık ve ölüm sebepleri arasında ilk sırada yer almaktadır.

Bu sebeplerle ülkemizdeki tütünle mücadele çalışmaları siyasi iradenin, kamu otoritesinin, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve medyanın iş birliğinde büyük bir kararlılıkla sürdürülmektedir. Siyasi irade, istikrarlı bir biçimde ve cesaretle tütünle mücadele çalışmalarını desteklemektedir. Hatta bu mücadelenin liderliğini ve savunuculuğunu bizzat Sayın Cumhurbaşkanımız kendisi yapmaktadır. En üst düzeyde gösterilen bu siyasi kararlılık elbette başarılı çalışmaların sürekliliğini de beraberinde getirmektedir.

Ülkemizde tütün kullanımının önüne geçmek amacıyla, ilk mevzuat düzenlemesi 1996 yılında yapıldı. Biz de hükümet olarak, tütün kullanımını ve buna bağlı zararları önlemek ve toplum sağlığını korumak amacıyla köklü bir mevzuat değişikliğini 2008 yılında gerçekleştirdik. Bu mevzuat değişikliğine toplumsal uyumu ve desteği artırmak amacıyla, "19 Mayıs 2008 - 8 Temmuz 2009" tarihleri arasındaki dönemde kademeli bir uygulama gerçekleştirdik.

Ülkemiz, Dünya Sağlık Örgütü'nün tütün kontrolüne yönelik aktif politika uygulayan ülkelere önerdiği, M-POWER politika paketindeki stratejilerin tamamını en üst düzeyde yerine getiren ilk ülke oldu. Ancak ülkemiz hala tütün endüstrisinin agresif satış politikaları uygulamaya çalıştığı ve toplumda tütün kullanımının yaygın olduğu ülkelerden birisidir.

Bağımlılıkla mücadele çalışmalarında temel prensip koruma ve önlemedir. Yürüttüğümüz

koruyucu önleyici çalışmalarla başta çocuk ve gençler olmak üzere bireylerin tütün ürünü kullanımına hiç başlamamalarını sağlamak öncelikli amacımızdır. Bunun sağlanmasıyla sadece tütün bağımlılığını önlemek noktasında değil, diğer bağımlılık yapıcı maddelerin kullanımının önünün kesilmesine yönelik de önemli kazanç sağlanacağı açıktır.

2018-2023 dönemini kapsayan Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile özellikle çocuk ve gençlerimizi tütün kullanımından korumaya yönelik çalışmalarımız güçlendirilerek sürdürülecektir.

Eylem planımızın çocuklarımız ve gençlerimiz için bağımlılıktan uzak, sağlıklı bir geleceğe vesile olmasını diliyorum.

Binali YILDIRIM
Başbakan

SUNUŞ

Tütün ürünü kullanımı, yalnızca kullananların değil, onlarla aynı ortamı paylaşanların da hayatını tehdit ederek ciddi sağlık sorunlarına hatta ölümlere yol açmaktadır. Küresel bir bağımlılık diyebileceğimiz tütün kullanımına bağlı olarak dünya genelinde günde yaklaşık 20 bin kişi hayatını kaybetmektedir.

Tütün kullanımına bağlı hastalıkların hayat kalitesini bozması, iş gücü kayıplarına yol açması, sağlık için ayrılmış bütçenin önemli bir kısmını kullanması ve aynı zamanda sağlık hizmet sunucularının iş yükünü artırması gibi sebeplerden dolayı, dünya genelinde tütün kontrolü politikaları, devletlerin öncelikleri arasına girmeye başlamıştır. 2003 yılında Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlanan ve tütün kontrolü alanındaki ilk uluslararası sağlık anlaşması olan “Tütün Kontrol Çerçeve Sözleşmesi”ne bugün itibarıyla dünya nüfusunun %90’ından fazlasını kapsayan 181 ülke taraf oldu.

Dünya genelindeki tütün kullanım salgınının durdurulmasında ve geriletilmesinde çok önemli bir işleve sahip olduğunu düşündüğümüz “Tütün Kontrol Çerçeve Sözleşmesi”ni ülkemiz adına 2004 yılında imzaladık.

Sözleşmenin, Bakanlar Kurulu’nda kabul edildikten sonra yasalaşmasıyla birlikte, ülkemizdeki tütünle mücadele çalışmaları Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliği ve himayelerinde güçlenerek hızlandı.

Tütün ürünü kullanımının kontrol altına alınması zor bir iştir. Tüm bu zorlukları bilerek bu uzun soluklu maratona kararlılıkla başladık.

Öncelikle temel mevzuat düzenlemelerini yaparak işe başladık ve 2008 yılında kamuya açık tüm kapalı alanlarda tütün ürünü tüketimini yasakladık. Mevzuat hükümlerine uyumu ve toplumsal desteği artırmak amacıyla sanatçı, sporcu, siyasetçi ve toplumun önde gelen kişilerinin de yer aldığı etkili bir iletişim kampanyasını hayata geçirdik. Sigarayı bırakmak isteyenlere destek olmak için hayata geçirdiğimiz sigara bırakma polikliniklerinin sayısını 81 ilimizde toplam 450’ye ulaştırdık. ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattımızı hayata geçirdik. Ayrıca sigaraya yönelik her türlü reklâm, sponsorluk ve tanıtım faaliyetlerini yasakladık. Tütün ürünlerine talebin azaltılmasında en etkili yöntemlerden biri olan sigara fiyatlarını artırmak

için tütün ürünleri üzerindeki vergi yükünü artırdık.

Ülkemiz, 2004 yılından bu yana, tütünle mücadele alanında bütün dünyaya örnek gösterilen çok önemli başarılar elde etti. Yürüttüğümüz bu çalışmalarla DSÖ tarafından tütün kontrolü alanında lider ülke ilan edildik. MPOWER politika paketinde yer alan tedbirlerin tamamını yerine getiren ilk ülke olduk. Uluslararası kamuoyunda elde edilen bu başarılar ülkemizde de kullanım oranlarının düşmesiyle karşılığını buldu. 15 yaş ve üzeri nüfusta tütün kullanım oranları 2008 yılında %31.2'den 2012 yılında %27'lere kadar geriledi. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de zaman zaman kullanım oranlarında inişler çıkışlar yaşanacaktır. Ancak, tütünle mücadele uzun soluklu ve kararlılıkla yürütülmesi gereken, her zaman diri tutularak hiçbir zaman gevşetilemeyecek bir mücadeledir.

Ülkemizde 2014 yılında tütün kullanım oranlarında yeniden bir yükselme tespit edildi. Hızlıca alınan tedbirlerle 2016 yılındaki kullanım oranları aşağıya çekildi. Tütün kullanım sıklığında yaşanan yükselme eğilimi yeniden azalma eğilimine geçmiş oldu. Bu azalmanın kalıcı hale gelerek tütün kullanım probleminin ülke gündeminden çıkarılabilmesi için önümüzdeki dönemde de mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

Bu kapsamda uzun ve detaylı bir çalışmanın ürünü olarak hazırlanan "Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı", 2018-2023 dönemini kapsayan 6 yıllık süreçte tütünle mücadeleye yönelik yürüteceğimiz çalışmaların yol haritası niteliğindedir. Eylem planı kapsamındaki faaliyetlerin birbirini destekleyecek ve etkisini artıracak şekilde yürütülmesi, etkilerinin tanımlanan gösterge ve hedefler yoluyla sistematik bir şekilde takip edilmesi, güçlü koordinasyon yapısının devam ettirilerek mücadelenin eş güdüm içerisinde ülke genelinde sürdürülmesiyle başarıya ulaşılabilecektir.

Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın oluşturulmasında emeği geçen bütün kişi, kurum ve kuruluşlarımıza teşekkür ediyorum. Uygulanması sürecinde de aynı azimli çalışmanın devam etmesini ve milletimiz için yararlı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Başbakan Yardımcısı

İÇİNDEKİLER

I-TÜTÜN KONTROLÜ STRATEJİ BELGESİ	1
GİRİŞ.....	3
METODOLOJİ.....	9
NİHAİ AMAÇ.....	11
NİHAİ AMAÇ GÖSTERGE VE HEDEFLERİ.....	12
ARA AMAÇLAR VE BİLEŞENLERİ.....	14
A. TÜTÜN ÜRÜNLERİNE TALEBİN AZALTILMASI	15
A.1. BİLGİLENDİRME VE BİLİNÇLENDİRME.....	15
AMAÇ.....	16
GÖSTERGE VE HEDEFLER.....	16
İNİSİYATİFLER VE FAALİYETLER.....	18
A.2. SİGARAYI BIRAKMA.....	23
AMAÇ.....	24
GÖSTERGE VE HEDEFLER.....	24
İNİSİYATİFLER VE FAALİYETLER.....	25
A.3. FİYAT VE VERGİLENDİRME.....	28
AMAÇ.....	29
GÖSTERGE VE HEDEFLER.....	29
İNİSİYATİF VE FAALİYETLER.....	30
A.4. TÜTÜN DUMANINDAN PASİF ETKİLENİMİN ÖNLENMESİ.....	31
AMAÇ.....	32
GÖSTERGE VE HEDEFLER.....	32
İNİSİYATİFLER VE FAALİYETLER.....	33
A.5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUĞUN ÖNLENMESİ.....	36
AMAÇ.....	37
GÖSTERGE VE HEDEFLER.....	37
İNİSİYATİFLER VE FAALİYETLER.....	38
A.6. ÜRÜN KONTROLÜ İÇERİKLERİ VE HALKA DUYURULMASI.....	41
AMAÇ.....	42
GÖSTERGE VE HEDEFLER.....	42
İNİSİYATİFLER VE FAALİYETLER.....	43
B –TÜTÜN ÜRÜNLERİNE ULAŞILABİLİRLİĞİN AZALTILMASI	45
B.1. YASADIŞI TİCARETLE MÜCADELE.....	45
AMAÇ.....	46
GÖSTERGE VE HEDEFLER.....	46
İNİSİYATİFLER VE FAALİYETLER.....	46
B.2. ÇOCUK VE GENÇLERİN TÜTÜN ÜRÜNLERİ KULLANIMINDAN KORUNMASI VE ULAŞILABİLİRLİĞİNİN ENGELLENMESİ.....	47
AMAÇ.....	48
GÖSTERGE VE HEDEFLER.....	48
İNİSİYATİFLER VE FAALİYETLER.....	49
C. TÜTÜN KONTROLÜNDE KOORDİNASYON, İZLEME VE DEĞERLENDİRME	50
AMAÇ.....	51
GÖSTERGE VE HEDEFLER.....	51
İNİSİYATİFLER VE FAALİYETLER.....	52

II- TÜTÜN KONTROLÜ EYLEM PLANI.....55

A. TÜTÜN ÜRÜNLERİNE TALEBİN AZALTILMASI	57
A.1. BİLGİLENDİRME VE BİLİNÇLENDİRME	57
<i>İNİSİYATİF 1:</i> Tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmesi, farkındalık oluşturulması, olumlu tutum ve davranış geliştirmelerinin sağlanması.....	59
<i>İNİSİYATİF 2:</i> Kamu kurum ve kuruluşlarının çalışanlarına yönelik eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması	66
<i>İNİSİYATİF 3:</i> STK'ların ve yerel yönetimlerin tütün kontrolü çalışmalarına desteklerinin artırılması.....	71
<i>İNİSİYATİF 4:</i> Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi	73
A.2. SİGARAYI BIRAKMA	88
<i>İNİSİYATİF 1:</i> Sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuran bireylerle tüm karşılaşmalarda sağlık çalışanları tarafından kısa klinik görüşmenin uygulanması.....	89
<i>İNİSİYATİF 2:</i> Sigara bırakma hizmetlerinin güçlendirilmesi	91
<i>İNİSİYATİF 3:</i> Sigara bırakmaya yönelik destek programlarının ve uygulamaların geliştirilmesi	95
<i>İNİSİYATİF 4:</i> Özel gruplarda sigara bırakma motivasyonunun harekete geçirilmesi ve bırakma desteğinin verilmesi	99
A.3. FİYAT VE VERGİLENDİRME	101
<i>İNİSİYATİF 1:</i> Vergi tutarlarının hem kişi başı yurt içi hasıla oranları hem de asgari ücretteki artışlar göz önünde bulundurularak artırılmasının sağlanması.....	102
<i>İNİSİYATİF 2:</i> Tütün mamullerinin üretim, ithalat, satış ve sunumundan gelir elde edenlerin ödeyecekleri vergi tutarlarının artırılması	104
A.4.TÜTÜN DUMANINDAN PASİF ETKİLENİMİN ÖNLENMESİ	105
<i>İNİSİYATİF 1:</i> Dumansız hava sahası uygulamasının kapsamının genişletilmesi.....	107
<i>İNİSİYATİF 2:</i> Dumansız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi	110
A.5.REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUĞUN ÖNLENMESİ.....	119
<i>İNİSİYATİF 1:</i> Satış noktalarındaki her türlü reklam promosyon ve sponsorluk faaliyetlerinin önlenmesi.....	121
<i>İNİSİYATİF 2:</i> Ürün paketlemesine ilişkin mevzuatın kullanımı caydırıcı şekilde güncellenmesi	125
<i>İNİSİYATİF 3:</i> Reklam, promosyon ve sponsorluk faaliyetlerine ilişkin denetimin güçlendirilmesi	127
<i>İNİSİYATİF 4:</i> Tütün mamülü satış noktaları ile tütün mamülü üretimi veya pazarlamasını yapan firmalar için öngörülen idari para cezalarının caydırıcılığının artırılması	131
<i>İNİSİYATİF 5:</i> Tütün kontrolü ile ilgili halk sağlığı politikalarının tütün endüstrisinin ticari ve diğer çıkarlarından korunması	132
A.6.ÜRÜN KONTROLÜ İÇERİKLERİ VE HALKA DUYURULMASI.....	133
<i>İNİSİYATİF 1:</i> Tütün ürünlerinin içeriklerinin ve yaydıklarının insan sağlığına zararlı veya olası zararlı etkilerine ilişkin bilimsel kanıtlara, TKÇS hükümleri ve ilgili kılavuz ilkelerine ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine göre bu ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerin geliştirilmesine yönelik mevzuatın güçlendirilmesi	134
<i>İNİSİYATİF 2:</i> Ulusal, bağımsız ve bilimsel denetimden geçen akredite edilmiş tütün ürünlerine yönelik ölçüm laboratuvarının kurulması	135
<i>İNİSİYATİF 3:</i> Tütün ürünlerine ilişkin teknik düzenlemelere uygunluğun etkin olarak değerlendirilmesi.....	136
<i>İNİSİYATİF 4:</i> Tütün tüketimi ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık etkilerine, bağımlılık yapmasına ve ölüm tehdidine ilişkin olarak tütün ve tütün ürünlerinin içerikleri ve yaydıklarının kamu otoritesine ve halka ifşasının TKÇS hükümleri ve kılavuz ilkelerine ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine göre etkin olarak yapılmasının sağlanması	137
<i>İNİSİYATİF 5:</i> Tütün ürünleri tüketimi ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık etkilerine, bağımlılık yapmasına ve ölüm tehdidine ilişkin olarak tütün ve tütün ürünlerinin paket, etiket, ambalaj ve kartonları ile nargile şişeleri üzerine konulacak sağlık uyarı ve mesajlarının TKÇS hükümleri ve kılavuz ilkelerine ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine paralel olarak uygulanmasına devam edilmesi	138
<i>İNİSİYATİF 6:</i> Satış ve sunum noktalarında mevzuata uyumun sağlanması	141

B –TÜTÜN ÜRÜNLERİNE ULAŞILABİLİRLİĞİN AZALTILMASI	142
B.1. YASADIŞI TİCARETLE MÜCADELE.....	142
İNİSİYATİF 1: Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin önlenmesi.....	143
B.2. ÇOCUK VE GENÇLERİN TÜTÜN ÜRÜNLERİ KULLANIMINDAN KORUNMASI VE ULAŞILABİLİRLİĞİNİN ENGELLENMESİ	147
<i>İNİSİYATİF 1:</i> 18 yaşını doldurmamış bireylere tütün ve tütün ürünlerinin satış, dağıtım ve sunumunu yasaklayan mevcut yasal düzenlemeye, uyumun denetlenmesi ve uymayanlara caydırıcı nitelikte cezai müeyyideler uygulanması.....	148
<i>İNİSİYATİF 2:</i> Tütün ürünleri satıcılarının ürün alacak gençlerden 18 yaşını doldurduklarını gösterir resmi belgeleri istemelerinin sağlanması	150
<i>İNİSİYATİF 3:</i> 18 yaşını doldurmayan bireylere tütün ürünlerinin satış ve dağıtımını yasaklayan mevcut yasal düzenlemenin kapsamının genişletilmesi.....	151
<i>İNİSİYATİF 4:</i> Tütün ürünlerinin logo, renk ve şekillerinin, şeker, çerez, oyuncak, tişört, çanta vb. nesnelere bulunmasını, bunların dağıtımını ve satışını yasaklayan mevzuata uyulmasının sağlanması	152
C. TÜTÜN KONTROLÜNDE KOORDİNASYON, İZLEME VE DEĞERLENDİRME	153
<i>İNİSİYATİF 1:</i> İzleme ve değerlendirmede kullanılacak göstergelerinin belirlenmesi ve tanımlanması	154
<i>İNİSİYATİF 2:</i> Amaca yönelik araştırmalarla izlem yapılması.....	155
<i>İNİSİYATİF 3:</i> Koordinasyon mekanizmasının güçlendirilmesine yönelik faaliyetlerin hayata geçirilmesi.....	156
<i>İNİSİYATİF 4:</i> Tütün ile mücadele kapsamında oluşturulmuş kurulların güçlendirilerek, üyeleri arasındaki iletişimin ve iş birliklerinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması.....	157

Kısaltmalar

AHBS	: Aile Hekimliği Bilgi Sistemi
ASM	: Aile Sağlığı Merkezi
BMK	: Bağımlılıkla Mücadele Kurulu
BMTÇG	: Bağımlılıkla Mücadele Teknik Çalışma Grupları
BMYK	: Bağımlılık ile Mücadele Yüksek Kurulu
BSTB	: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
BTK	: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
ÇSGB	: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
DHSDS	: Dumansız Hava Sahası Denetim Sistemi
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
GTHB	: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
GTB	: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
HBYS	: Hastane Bilgi Yönetim Sistemi
İB	: İçişleri Bakanlığı
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
JGK	: Jandarma Genel Komutanlığı
KGTA	: Küresel Gençlik Tütün Araştırması
KOAH	: Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı
KDV	: Katma Değer Vergisi
KYK	: Kredi ve Yurtlar Kurumu
KYTA	: Küresel Yetişkin Tütün Araştırması
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
MB	: Maliye Bakanlığı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MI	: Miyokard İnfartüsü
MOBESE	: Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu

OBM	: Okul Temelli Kısa Müdahale Programı
ÖTV	: Özel Tüketim Vergisi
RATEM	: Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliği
SAHİL G.K	: Sahil Güvenlik Komutanlığı
SB	: Sağlık Bakanlığı
SBP	: Sigara Bırakma Polikliniği
SEM	: Sporcu Eğitim Merkezi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
SUT	: Sağlık Uygulama Tebliği
TBM	: Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEDES	: Trafikte Elektronik Denetleme Sistemi
TKÇS	: Tütün Kontrol Çerçeve Sözleşmesi
TKSBEP	: Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı
TSM	: Toplum Sağlığı Merkezi
TOHM	: Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezi
TUBATİS	: Tütün Bağımlılığı Tedavisi İzlem Sistemi
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UDHB	: Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

2018 - 2023

I - Tütün Kontrolü Strateji Belgesi

GİRİŞ

Tütün ürünleri, dünyada olduğu gibi ülkemizde de en yaygın kullanılan bağımlılık yapıcı maddelerdir. Aynı zamanda tütün kullanımı önlenebilir hastalık ve ölüm sebepleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Tütün kullanımı, Dünya Sağlık Örgütü tarafından, dünyanın şimdiye kadar karşılaştığı en tehlikeli halk sağlığı tehditlerinden biri olarak tanımlanmakta ve doğum öncesi dönemden başlayarak, insan yaşamının bütün evrelerinde ölüme kadar götüren pek çok sağlık sorununa yol açmaktadır. Sadece tütün ürünü kullananlar değil tütün dumanına maruz kalanlar da aynı şekilde etkilenmektedir. Dünyada yılda 7 milyondan fazla, ülkemizde de 100.000'den fazla kişi tütün ürünü kullanımına bağlı hastalıklar nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Bu ölümlerin 6 milyondan fazlası doğrudan tütün kullanımının sonucu iken yaklaşık 1 milyon kişi de tütün ürünü kullandığı için değil tütün dumanına maruz kaldığı için hayatını kaybetmektedir. Dünya genelinde tütün ürünü kullananların yaklaşık %80'i düşük ve orta gelirli ülkelerde yaşamaktadır.

Tütün ürünü kullanımına bağlı zararlar sadece kullanıcıya yönelik sağlık zararları ile sınırlı olmayıp çoğu zaman kişinin ailesine, çevresine hatta toplumun tamamına yansıyan sağlık, ekonomik, sosyal zararları da beraberinde getirmekte hatta pek çok yangının ve çevre sorunlarının nedeni olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Hem birey hem de toplum için zararları bu kadar bilinen tütün ürünlerinden insan sağlığının korunması için birtakım önlemlerin alınması gerekliliği açık bir gerçektir. Dünyada tütün kullanımı ile halk sağlığını tehdit etmesinin önlenmesi ayrıca tütün endüstrisinin yayılma ve pazar oluşturma stratejilerine karşı geliştirilen ve bu alandaki ilk uluslararası anlaşma olma özelliğini taşıyan "Dünya Sağlık Örgütü Tütün Kontrol Çerçeve Sözleşmesi", 21 Mayıs 2003 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü'nün 56. Dünya Sağlık Asamblesi'nde kabul edildi.

Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi, 28 Nisan 2004'te ülkemiz tarafından imzalandı ve akabinde TBMM'de kabul edildi. Sözleşme, 30 Kasım 2004 tarihli ve 25656 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Ülkemiz sözleşmeyi imzalayan 43. ülke oldu. Bugün itibarıyla dünya nüfusunun % 90'ından fazlasının yaşadığı 181 ülke sözleşmeye taraftır.

Tütün Kontrol Çerçeve Sözleşmesi'nin imzalanması ile ülkemizdeki tütünle mücadele çalışmaları ivme kazandı. 5727 sayılı "Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" 03 Ocak 2008 tarihinde TBMM'de kabul edildi. Söz konusu Kanunun kamuya açık kapalı alanları ile ilgili hükümleri 19 Mayıs 2008 tarihinde, özel hukuk kişilerine ait olan lokanta, kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün ürünlerinin tüketilmemesi ile ilgili hükmü ise 19 Temmuz 2009 tarihinde yürürlüğe girdi. Bu kapsamda, ikamete mahsus konutlar hariç tüm kapalı alanlarda tütün ürünü kullanma yasağı getirildi.

Bağımlılıkla mücadele konusunda, sadece yasal düzenlemeler sonucunda getirilen yasaklarla istenen sonuca ulaşılması mümkün olamazdı. Bundan dolayıdır ki halkın bilgi düzeyini artıracak ve konuyla ilgili bilinçlenmelerini sağlayacak halk eğitimleri ve ulusal nitelikte medya kampanyalarının düzenlenmesi büyük önem taşımaktadır. Yasanın toplumsal savunuculuğa dönüştürülmesi ile başarının sağlanacağı açık bir gerçektir. Bu amaçla, “Havanı Koru” ve “Dumansız Hava Sahası” sloganlarıyla güçlü medya kampanyaları yürütüldü bu kampanyalar kanunun kamuoyu tarafından benimsenmesini kolaylaştırdı, toplum bilincinin oluşmasını sağladı.

Ülkemizdeki tütünle mücadele çalışmaları; siyasi iradenin, kamu otoritesinin, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının, medyanın iş birliğinde büyük bir kararlılıkla sürdürülmektedir. Siyasi irade, istikrarlı bir biçimde ve cesaretle tütünle mücadele çalışmalarını desteklemektedir. Hatta bu mücadelenin liderliğini ve savunuculuğunu bizzat Sayın Cumhurbaşkanımız kendisi yapmaktadır. En üst düzeyde gösterilen bu siyasi kararlılık elbette başarıyı ve çalışmaların sürekliliğini de beraberinde getirmektedir.

Bağımlılıkla mücadele çalışmalarında temel prensip koruma ve önlemedir. Yürütülen koruyucu önleyici çalışmalarla başta çocuk ve gençler olmak üzere tüm bireylerin tütün ürünü kullanımına başlamalarının önlenmesi temel prensiptir. Tütün kullanımı diğer bağımlılık yapıcı maddelere geçiş açısından bir basamaktır. Tütün ürünü kullanımının önlenmesi ile diğer bağımlılık yapıcı maddelerin kullanımının önüne geçilmesine yönelik en önemli birincil önleme faaliyeti yürütülmüş olacaktır.

Bu amaçla tütünle mücadelede; eğitim hayatının her kademesindeki çocuk ve gençlerimize, akran eğitim modellerini de kullanarak, eğitim kurumlarında, gençlik kampları, yurtlar ile gençlik merkezlerinde yaygın eğitim yoluyla yaş gruplarına özel eğitimler vermek, sanatçılar, sporcular gibi gençlerin rol-model olarak gördüğü kişilerden destek alarak medya kampanyaları yürütmek ve yeni nesil medya unsurlarını da eğitim çalışmalarının bir ögesi olarak kullanacak çalışmalar yürütmek önemlidir.

Yürütülen koruyucu-önleyici çalışmaların yanı sıra tütün ürünü kullanan bireylerin, bırakmaları için teşvik edilmeleri ve bırakmak isteyenlere uygun desteğin sağlanması da tütünle mücadele çalışmalarının temel taşlarından biridir. Ülkemizde bu hizmet; ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı ve sigara bırakma poliklinikleri aracılığıyla sunulmaktadır. Ayrıca tütün bağımlılığı tedavisinde kullanılan ilaçlar ve nikotin replasman tedavisi preparatları da sigara bırakma poliklinikleri aracılığıyla vatandaşlarımıza ücretsiz olarak sunulmaktadır.

Kapalı alanlarda tütün ürünlerinin kullanımını önlemeye yönelik uygulamalar, çocuk ve gençler başta olmak üzere tütün ürünü kullanmadığı halde, tütün dumanına maruz kalanları korumayı amaçlamıştır. Bireylerin, tütün dumanına pasif maruziyetini önlemenin yanı sıra kullanıcıların da bırakmaya teşvik edilmesi amacıyla ülke genelinde 7 gün 24 saat esasına göre denetimler yapılmaktadır. Denetim mekanizmasının güçlendirilerek kararlılıkla yürütülmesi, mücadelenin görünürlüğü ve toplumsal farkındalığın artırılmasına da büyük katkı sağlamaktadır.

Ülkemizde yürütülen bu çalışmalarla tütünle mücadele alanında dünyada önemli başarılar elde edildi ve Dünya Sağlık Örgütü'nün ülkelerin tütün kontrol çalışmalarına rehberlik etmesi için tüm üye ülkelere önerdiği M-POWER politika paketindeki (**M**: Tütün kullanımını ve koruyucu uygulamaları izlemek. **P**: Toplum tütün dumanından korumak. **O**: Sigarayı bırakmaya yardım etmek. **W**: Tütünün zararları konusunda uyarmak. **E**: Tütünün her türlü reklâm, sponsorluk, tanıtım ve marka paylaşımını yasaklamak. **R**: Tütün ürünlerindeki vergileri artırmak.) bütün kriterleri gerçekleştiren ilk ülke olarak diğer ülkelere örnek gösterildi.

Ülkemizde başarıyla yürüttüğümüz tütün kontrolü çalışmalarından elde ettiğimiz tecrübenin yanısıra gerçekleştirdiğimiz saha araştırmaları tütün kontrolü açısından üzerinde hassasiyetle durulması gereken ve güçlendirilmesine ihtiyaç duyulan alanları da bizlere gösterdi. Tütün endüstrisinin en önemli hedef kitlesi olan gençler ve kadınlara yönelik yürütülen faaliyet ve programların bu alanların en başında yer alması gerektiği görüldü.

Genç nüfusa sahip olan ülkemiz tütünle mücadelede dünyaya örnek gösterilen lider ülke pozisyonunda olması sebebiyle doğrudan endüstrinin hedef ülkesi konumundadır.

Dünya genelinde Türkiye'den örnek alınarak tam dumansız hava sahası politikalarının yaygınlaşmaya başladığı bir ortamda lider ülke Türkiye'nin bu mücadelede başarısız olması, DSÖ tarafından önerilen politikaların yeniden sorgulanmasına, dolayısıyla mücadeleye yeni başlamış ülkelere politikaların daha tam olarak uygulanmadan esnetilmesine, mücadeleye başlamamış ülkelerin de cesaretlerinin kırılarak mücadeleye başlamalarının gecikmesine sebebiyet verecektir. İşte bu nedenle, küresel anlamda da çok önemli bir yeri bulunan ülkemize yönelik olarak, tütün endüstrisi tarafından daha agresif satış politikaları ve yeni taktikler geliştirilmektedir. Özetle Türkiye'deki tütünle mücadele çalışmalarının başarısızlığa ulaşması tütün endüstrisi için önemli bir hedef haline gelmiştir.

Ülkemizdeki başarının sürekliliği için sürecin çok yakından takip edilerek tespit edilen sorunlara yönelik güçlü tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bu amaçla izleme ve değerlendirmede kullandığımız saha araştırmalarının çeşidini, sıklığını ve ölçeğini artırdık. Şöyle ki ülkemizde 4 yılda bir yapılan Küresel Yetişkin Tütün Araştırması'nı (KYTA) 2 yılda bir yapılan TÜİK Sağlık Araştırması ile destekledik.

Ülkemizdeki tütünle mücadele sürecini değerlendirdiğimizde, 2008 ve 2012 yılları arasında çok önemli bir başarı elde ettiğimizi ancak 2014 yılına gelindiğinde 2008 yılındaki rakamların üzerinde bir değerle sigara içenlerin sayısının arttığını gördük. Bu durum karşısında gençlere yönelik faaliyetlere ağırlık verecek, denetimlere yönelik tedbirleri artıracak yeni politikaları hayata geçirdik. Özellikle gençlerle birlikte hazırladığımız gençlik eylem planının hayata geçmesiyle gençliğe yönelik faaliyetler hız kazandı.

Alınan tedbirlerle birlikte 2014 yılında %32,5 olan tütün kullanım oranlarında 2016 yılında yeniden düşme eğilimi yakalanarak %31,6'ya kadar düşürüldü.

Yeni eylem planı döneminde KYTA ve KGTA gibi tütüne özel araştırmaları, ikişer yıllık periyotlarla tek sayılı yıllarda il bazlı veri alabilecek şekilde tekrarlamaya devam edeceğiz. Arada kalan çift sayılı yılları TÜİK sağlık araştırması ile tamamlayarak, ölkemize ait yıllık verilerin toplanmasını sağlayacağız. Özellikle il bazlı elde edilecek bu veriler başta mahalli mülki amirler olmak üzere il yöneticilerinin performans değerlendirmesinde önemli bir kriter olacak.

2018-2023 Tütün Kontrol Programı Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda, tütün kullanım oranlarının yükselme eğiliminde olduğu 15-24 yaş arası gençler ve kadınlarda, artışın önüne geçmek ve kullanım oranlarını azaltmak amacıyla bu gruplara yönelik inisiyatif ve faaliyetleri güçlendirdik.

Güçlendirilmesine ihtiyaç duyulan bir diğer alan da resimli sağlık uyarılarıdır. Sigara kullanan tüm kişilere mesaj ulaştırabilmenin tek yolu sigara paketleridir. Çünkü her sigara kullanıcısı satın aldığı sigara paketi ile üzerindeki bilgilendirmeye maruz kalmaktadır. Bu sebeple tütün endüstrisi de kendisi için en kıymetli reklam alanı olarak sigara paketlerini görmekte ve tüm dünyada yaygınlaşmaya başlayan düz paket (standart paket) uygulamasına çok ciddi engelleme girişimlerinde bulunmaktadır.

M-POWER politika paketindeki bileşenlerden biri olan ve sigara bırakmada etkili olduğu kabul edilen resimli sağlık uyarıları, ölkemizde 2010 yılından itibaren uygulanmaya başlandı.

2012 yılında yapılan KYTA sonuçlarına göre; sadece resimli sağlık uyarıları sebebiyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı %48,5 olarak bulundu. Ancak resimli sağlık uyarılarının belirli periyotlarla değiştirilmemesi sonucunda etkinliği giderek azaldı ve 2016 yılında yapılan KYTA'da bu oranın % 33,2' ye kadar düştüğü görüldü.

Ölkemizde hâlihazırda Avrupa Birliği'nin resimli sağlık uyarıları kataloğundaki resimler kullanılmaktadır. Yeni resimli sağlık uyarılarının düz paket (standart paket) uygulaması ile birlikte hayata geçirilmesi, önümüzdeki dönem eylem planı kapsamında yürütülecek en önemli faaliyetlerden birisi olacaktır.

Aromatik tatlar nedeniyle gençler arasında nargile kullanımını özendiren nargile kafeler de müdahale edilecek alan olarak karşımızda durmaktadır. Yapılan araştırmalarda, nargile kafelerin ülke geneli için büyük bir sorun olmadığı görülmekle birlikte İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde ve geleneksel kullanımın yoğun olduğu illerde ciddi bir problem olarak ortaya çıkmaktadır.

Nargilelik Tütün Mamulü Sunum Uygunluk Belgesi verilme sürecinde, nargile sunumunun ve tüketiminin ancak işletmenin açık alanlarında olabileceği şartı bulunmasına rağmen gerçekleştirilen denetimlerde açık alanı bulunmadığı halde uygunluk belgesi bulunan veya açık alanı olduğu halde kapalı alanda tüketilmesine izin verilen işletmeler olduğu görülmektedir. Bu gerekçeyle "Nargilelik Tütün Mamulü Sunum Uygunluk Belgesi" verilmesi ve bu işletmelerin ruhsatlandırılmasındaki standart yaklaşımların tüm yerel yönetimler tarafından benimsenip uygulanmasına yönelik Eylem Planına yeni faaliyetler eklendi.

Tütünle mücadeledeki başarıların artarak devam etmesi tütün kontrol politikalarının kararlılıkla uygulanmasına bağlıdır.

Tütün kontrol politikalarının güçlendirilmesi ve çalışmaların geliştirilerek takip edilebilmesi amacıyla; 27 Ocak 2015 tarihli, 2015/1 ve 29249 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında; Ulusal Tütün Kontrolü Koordinasyon Komitesi kuruldu. Komite Sağlık Bakanlığı koordinasyonunda; Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ile Yükseköğretim Kurulundan üst düzey temsilcilerin ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla oluşturuldu.

Bağımlılık yapıcı maddelerin birbirine geçişken olması, her biriyle etkin ve güçlü mücadele edilebilmesi, çalışmaların geliştirilmesi ve üst düzeyde takibinin yapılması amacıyla 9 Aralık 2017 tarihli, 2017/23 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında; Başbakan Yardımcısı Başkanlığında 11 bakanın (Adalet, Aile ve Sosyal Politikalar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Gençlik ve Spor, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Gümrük ve Ticaret, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanları) katılımı ile "Bağımlılık ile Mücadele Yüksek Kurulu" oluşturuldu. Ayrıca anılan genelge ile yüksek kurul başkanı tarafından kurul, alt kurul, teknik kurul, geçici ve kalıcı çalışma grupları ile il ve ilçe kurulları oluşturulabileceği hususu talimatlandırıldı. Bu kapsamda 23.12.2017 tarih ve 71366025-990 sayılı Yüksek Kurul Başkanı onayı ile Bağımlılıkla Mücadele Kurulu ve Bağımlılıkla Mücadele Teknik Çalışma Grupları [Tütün Bağımlılığı ile Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Uyuşturucu ile Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Alkol Bağımlılığı ile Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Davranışsal Bağımlılıklar ile (Teknoloji ve Kumar Bağımlılığı) Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Bağımlılık ile Mücadele İletişim Teknik Çalışma Grubu] oluşturuldu.

Bağımlılıkla Mücadele Kurulu, TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığında olmak üzere, ilgili 12 Bakanlığın Müsteşar Yardımcısı, 2 Genel Müdür, 2 Başkan, 3 Başkan Yardımcısı ve BMYK Başkanı Danışmanı ile birlikte 20 kurum ve kuruluşun temsilcileri tarafından oluşturuldu. Anılan genelge ile talimatlandırıldığı üzere kurulların sekretarya hizmetleri, koordinasyon ve uygulamalarının takibi görevlendirilen bir Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı tarafından Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü vasıtasıyla, illerde ise il valilerinin riyasetinde il sağlık müdürlüklerince yürütülmektedir.

Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023) hazırlanması sürecinde; 2015-2018 Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı kapsamında yürütülen faaliyetlerin etki değerlendirmeleri yapılarak yaygınlaştırılmaları ya da güncellenmeleri konusunda fikir birliğine varıldı. Uluslararası iyi uygulama örnekleri taranarak anlamlı etki sağlayacak olan strateji ve faaliyetler yeni hazırlanan planlara dâhil edildi. Hazırlık sürecinde politika laboratuvarları kurularak ilgili kurumlardan sivil toplum kuruluşlarına kadar tüm paydaşların katkılarının alınmasına özen gösterildi. Yapılan güncelleme ile ulusal nihai hedeflerimiz yıllara göre takibi yapılacak şekilde organize edildi.

Verilerin sağlıklı bir şekilde toplanması adına politikalar geliştirilerek ülkemiz verilerinin güncelliğinin sağlanması ve korunması amaçlandı. Tütün ürünleri ile mücadele politikalarının geliştirilmesi noktasında yapılan tüm faaliyetlerin etki analizlerinin yapılması planlandı.

Tütün ürünleri ile mücadele çalışmaları, BMYK üyesi Bakanlıklar ve diğer kurum ve kuruluşlarla eş güdüm içerisinde yürütülmektedir. Bilimsel temellere oturtularak sürdürülen tütünle mücadele çalışmalarının izleme, değerlendirme ve raporlanma algoritmasının belirlenmesi ve düzenli olarak güncellenmesi planlanmaktadır. Yapılan çalışmaların etkinliğinin ölçülmesi büyük önem arz ettiğinden hazırladığımız eylem planında faaliyetlerin başarısının takibi için kullanılacak göstergeler ve yıllara sari hedefleri ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Eylem planıyla belirlenen politikaların yerele yaygınlaştırılması, tütün ürünleri ile mücadele çalışmalarının başarıya ulaşması için gereken en önemli faktördür. Bundan ötürü STK'lar, federasyonlar, yerel yönetimler gibi tüm toplumsal ve sivil inisiyatifler ile ortak stratejiler belirlenerek yol haritaları çıkarıldı.

Bu çerçevede oluşturulan Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile önümüzdeki 6 yılın tütün ürünleri ile mücadele konusundaki yol haritasının belirlenmesi, yapılan çalışma ve faaliyetlerin tüm yurtda eşgüdüm ile koordinasyon içinde birbirini destekleyecek ve etkisini artıracak şekilde yürütülmesi, etkilerinin tanımlanan gösterge ve hedefler yoluyla sistematik bir şekilde sürekli takip edilerek, başarıya ulaşması hedeflenmektedir.

Ayrıca eylem planı kapsamında gerçekleşen faaliyetlerin, kamuoyuyla paylaşılması da çok önemlidir. Bu sebeple yapılan çalışmalar yıllık olarak raporlanıp, kamuoyunun doğru bilgiye doğru zamanda erişmesi sağlanacaktır.

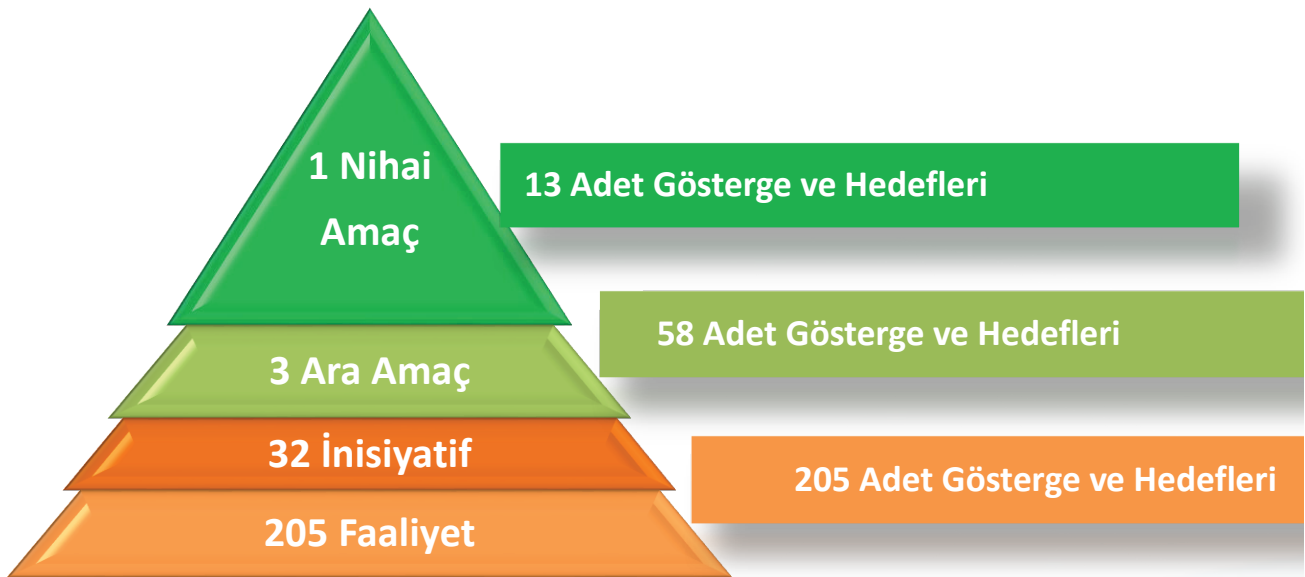
Metodoloji

Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023);

- ✓ Tütün kontrolü alanında ilk uluslararası sözleşme olan ve ülkemizin 2004 yılında imzalayarak taraf olduğu Tütün Kontrol Çerçeve Sözleşmesi,
- ✓ Dünya Sağlık Örgütü tarafından ülkelerin tütün kontrol çalışmalarına destek olması amacıyla geliştirilen M-POWER politika paketi,
- ✓ Tütün kontrolü alanında dünyadaki iyi uygulama örnekleri,
- ✓ 2008-2012, 2015-2018 Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planlarından elde edilen tecrübeler,
- ✓ Ulusal Tütün Kontrolü Koordinasyon Komitesi, Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı Çalışma Grupları ve İl Tütün Kontrol Kurulları ile il değerlendirme toplantılarında yerel düzeyde elde edilen çıktılar,
- ✓ Karşılaşılan sorunlar, çözüm önerileri ve bunlara yönelik yapılması gereken faaliyetlerin tartışıldığı politika laboratuvarları sonuçları

Göz önünde bulundurularak Sağlık Bakanlığı sekreteryasında paydaş kurumlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşu temsilcileri, akademisyenler ve bu alanda çalışan uzmanların katkıları ile yaklaşık 136 saatlik çalışma sonucunda oluşturuldu.

Bu çerçevede, 2018-2023 Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı; hazırlanırken dört seviyede planlama yapıldı;

Planın birinci seviyesinde, “Nihai Amaç” ve izlem için kullanılacak “Nihai Amaç Gösterge ve Hedefleri” bulunmaktadır. Planın ikinci seviyesinde, belirlenen nihai amaca ulaşmak için, üç ara amaç ile “Ara Amaç Gösterge ve Hedefleri” yer almaktadır. Hedeflere ulaşılabilmesi için gerekli “İnisiyatif” ve “Faaliyet” ise üçüncü ve dördüncü seviyeleri oluşturmaktadır.

Gösterge tablolarında, elde edilecek ilerlemenin takibini sağlayacak taban değerler her bir gösterge için belirtilen referans kaynaklardan elde edilecektir. Veri yokluğu, veri ölçümünün tekrarlanması ihtiyacı veya göstergenin yeni takip edilmeye başlanacak olması durumunda; verinin elde edilmesine yönelik araştırma yapılması veya verinin sistemden üretilmesine yönelik çalışma yapılması öngörülmüştür. Bu çerçevede, herhangi bir mevcut durum verisi güncellendiğinde, bu veriye yönelik konulan hedefler de güncellenecektir.

Nihai Amaç

Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın (2018-2023) Nihai Amaçı;

Toplumdaki tüm bireyleri, tütün ürünlerinin sağlık, ekonomik, çevresel ve sosyal zararlarından korumak.

Nihai amaca ulaşabilmenin izlenmesi için “nihai amaç göstergeleri” belirlenerek, 2018-2023 dönemini kapsayan hedefler tespit edildi.

Nihai Amaç Göstergeleri ve Hedefler

No	Nihai Amaç Göstergeleri	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	13-15 yaş grubu öğrencilerde tütün ürünü kullanım sıklığı (%)	17,9 ¹		15		13		10
2.	13-15 yaş grubu öğrencilerde hayatı boyunca hiç tütün ürünü denememişlerin oranı (%)	59,8 ¹		63		67		73
3.	13-15 yaş grubu öğrencilerde son bir ayda günde 11 adet ve üzeri sigara kullananların oranı (%)	9,9 ¹		8		6		4
4.	Herhangi bir tütün ürünü kullanan 13-15 yaş grubu öğrencilerde bırakmak isteyenlerin sıklığı (%)	53,2 ¹		60		70		80
5.	15-34 yaş arası sigara kullanan kişilerde 18 yaşından önce sigaraya başlayanların oranı (%)	57,5 ²		56		53		50
6.	15 ve üzeri yaş grubunda tütün ürünü kullanım sıklığı (ara sıra ve her gün kullananların toplamı) (%)	31,6 ²		29		26		24
7.	15 ve üzeri yaş grubunda hayatı boyunca hiç sigara kullanmamışların oranı (%)	61,4 ²		63		67		70

¹ Küresel Gençlik Tütün Araştırması (2017)² Küresel Yetişkin Tütün Araştırması (2016)

No	Nihai Amaç Göstergeleri	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
8.	15 ve üzeri yaş grubunda sigara kullananların günde tükettikleri ortalama sigara sayısı (adet)	18,0 ²		16		14		12
9.	Sigara kullanan 15 ve üzeri yaş grubunda sigarayı bırakmak isteyenlerin oranı (%)	32,9 ²		35		45		50
10.	Sigarayı bırakan 15 ve üzeri yaş grubu içinde sağlık sorunu dışındaki diğer sebeplerle (aile bireylerinin isteği, sigara bırakma kampanyaları, sigara fiyatı, sigara içecek yer bulma güçlüğü) sigarayı bırakanların oranı (%)	50,2 ²		53		57		60
11.	Sigaraya atfedilen hastalıkların (Astım, KOAH, Akut MI) akut alevlenmeleri sonucunda acil servislere başvuranların oranı (mevcut duruma göre azalış) (%)		Mevcut durum tespiti	20	30	35	40	50
12.	Erkeklerde yaşa göre standardize edilmiş trakea, bronş ve akciğer kanseri hızında azalma (%)	52,5*	51	49	47	45	43	40
13.	Kadınlarda yaşa göre standardize edilmiş trakea, bronş ve akciğer kanseri hızında azalma (%)	8,7*	8,2	7,9	7,6	7,3	7,0	6,5

² KYTA (2016)

* Sağlık Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

Ara Amaçlar ve Bileşenleri

Nihai amaca ulaşılması aşağıda yer alan üç ana kategoride konumlandırılmış ara amaçlarla sağlanacaktır;

A- Tütün Ürünlerine Talebin Azaltılması:

AMAÇ:

Çocuk ve gençler başta olmak üzere toplumun tütün ürünü kullanımına başlamalarını önlemek ve kullananların bırakmalarını sağlamak.

BİLEŞENLER:

- A.1.** Bilgilendirme ve Bilinçlendirme
- A.2.** Sigarayı Bırakma
- A.3.** Fiyat ve Vergilendirme
- A.4.** Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi
- A.5.** Reklam, Promosyon ve Sponsorluğun Önlenmesi
- A.6.** Ürün Kontrolü İçerikleri ve Halka Duyurulması

B- Tütün Ürünlerine Ulaşılabilirliğin Azaltılması:

AMAÇ:

Çocuk ve gençlerin tütün ürünlerine erişimini ortadan kaldırmak ve toplumun tütün ürünlerine kolay erişimini önlemek.

BİLEŞENLER:

- B.1.** Tütün Ürünlerinin Yasadışı Ticaretinin Önlenmesi
- B.2.** Çocuk ve Gençlerin Tütün Ürünleri Kullanımından Korunması ve Ulaşılabilirliğinin Engellenmesi

C- Tütün Kontrolünde Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme:

AMAÇ:

Tütün kontrolü alanında iş birliği ve koordinasyonu güçlendirmek, yürütülen çalışmaların süreç ve çıktılarını izlemek, sonuç ve etkilerini değerlendirmek.

BİLEŞEN:

- C.** Tütün Kontrolünde Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme

A. Tütün Ürünlerine Talebin Azaltılması

A.1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Bağımlılıkla mücadele çalışmalarında temel prensip koruma ve önlemedir. Yürütülen koruyucu önleyici çalışmalarla başta çocuk ve gençler olmak üzere bireylerin tütün ürünü kullanımına başlamalarının önlenmesi temel prensiptir. Çünkü tütün kullanımı gerek sebep olduğu sağlık ve toplumsal zararlar gerekse diğer bağımlılık yapıcı maddelere geçiş açısından bir basamak olması sebebiyle hassasiyetle çalışılması gereken bir husustur. Bu amaçla eğitim hayatının her kademesinde yaş gruplarına özel eğitimler verilerek, akran eğitim modelleri uygulanarak, çocuk ve gençlerin çoğunlukla kullandığı, gençlik kampları, yurtlar ve gençlik merkezlerinde yaygın eğitim yoluyla eğitimler vermek, sanatçılar, sporcular gibi gençlerin rol-model olarak gördüğü bireylerden destek alacak medya kampanyaları yürütmek ayrıca yeni nesil medya unsurlarını eğitim çalışmalarının bir ögesi olarak kullanacak çalışmalar yapılması planlanmaktadır.

Ülkemizde yaygın ve örgün eğitim kurumları tarafından yürütülen eğitim programları mevcuttur. Ayrıca medyada da tütünle mücadeleye yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır.

Toplumsal farkındalığın oluşturulmasında ulusal çapta yürütülen medya kampanyalarının etkisi çok büyüktür. 2008 yılında yapılan mevzuat düzenlemesinin akabinde fazlar halinde yürütülen “Havanı Korum” ve “Dumansız Hava Sahası” temalı medya kampanyaları yasal düzenlemelerin toplum tarafından benimsenmesinde büyük rol oynamıştır. Ulusal çapta yürütülecek yeni medya kampanyalarının çalışmalara ivme katacağı düşünülmektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında mevcut programların geliştirilmesi, etkinliklerinin ölçülmesi ve gerekli güncellemelerin yapılması, ihtiyaç dâhilinde yeni programların geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca tütün kullanımının tehlikeleri konusunda kapsamlı uyarılar ile tütün kullanımının adolesan ve genç yetişkinler arasında olumsuz bir davranış biçimi olarak benimsenmesine yönelik çalışmalara da ağırlık verilecektir. Tütün ürünlerinin zararları ile ilgili tüm strateji ve faaliyetlere ilişkin öngörülen hedeflere ulaşmak için kurumlararası eş güdümlü sağlanacaktır.

A.1. Amaç

Tütün ürünlerinin kullanımının; sağlık, ekonomik, çevresel ve sosyal açıdan zararları ile bırakılması ya da hiç kullanılmaması halinde elde edilecek kazanımlar hakkında bireylerin bilgilendirilerek, olumlu tutum ve davranışları benimsemesini sağlamak.

A.1. Gösterge ve Hedefler

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Zorunlu eğitime devam eden öğrencilerin tütün ürünleri ile mücadele konusunda eğitim alma oranı (%)	-	80	90	95	98	98	98
2.	Zorunlu eğitime devam eden, tütün ürünlerinin zararları konusunda eğitim almış öğrencilerdeki farkındalık oranı (%)	-	70	75	80	85	90	90
3.	13-15 yaş grubu öğrencilerde tütün ürünlerinin zararları konusunda okulda bilgi aldığını söyleyenlerin oranı (%)	56 ¹		80		90		95
4.	13-15 yaş grubu öğrencilerde pasif etkilenimin sağlığa zararlı olduğunu düşünenlerin oranı (%)	79,5 ¹		85		90		95
5.	13-15 yaş grubu öğrencilerde 4207 sayılı Kanun ile yasaklanmış alanlarda tütün ürünü tüketiminin önlenmesi ile ilgili uygulamalara destek oranı (%)	91,1 ¹		93		95		98
6.	13-15 yaş grubu öğrencilerde açık alanlarda tütün ürünü tüketiminin önlenmesi ile ilgili uygulamalara destek oranı (%)	74,5 ¹		77		79		85

¹ KGTA (2017)

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
7.	15 ve üzeri yaş grubunda tütün ürünü kullanımının sağlık sorunlarına yol açtığını düşünenlerin oranı (%)	89,8 ²		92		95		98
8.	15 ve üzeri yaş grubunda pasif etkilenimin ciddi sağlık sorunlarına yol açtığını düşünenlerin oranı (%)	83,3 ²		88		95		98
9.	15 ve üzeri yaş grubunda kamu spotları sebebiyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı (%)	23,8 ²		30		35		40
10.	15 ve üzeri yaş grubunda sigara karşıtı mesaj farketme oranı (%)	75,6 ²		78		85		90
11.	15 ve üzeri yaş grubunda 4207 sayılı Kanun ile yasaklanmış alanlarda tütün ürünü tüketiminin önlenmesi ile ilgili uygulamalara destek oranı (%)	90,4 ²		92		94		96
12.	15 ve üzeri yaş grubunda tütün ürünlerinin vergilendirilmesi ile ilgili uygulamalara destek oranı (%)	60,8 ²		70		75		80
13.	4207 sayılı Kanun ihlallerine yönelik kurulmuş ihbar mekanizmalarının (Yeşil Dedektör, ALO 184 SABİM vb.) toplumda bilinirlik düzeyi (%)	-	Mevcut durum tespiti	70		80		90
14.	Sigara içenler arasında sigara bırakma hizmetlerinin (ALO 171, SBP'ler) bilinirlik düzeyi (%)	-	Mevcut durum tespiti	60		70		80

² KYTA (2016)

A.1. İnisiyatifler ve Faaliyetler

1. Tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmesi, farkındalık oluşturulması, olumlu tutum ve davranış geliştirmelerinin sağlanması

1.1. Okul öncesi, ilk ve ortaöğretimde tütün ürünlerinin zararları ve bunlardan korunmaya yönelik eğitim çalışmaları ile etkinliklerin yapılması

- 1.1.1. İllerde eğitim verecek TBM formatörlerine eğitim verilmesi
- 1.1.2. Formatörler tarafından uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi
- 1.1.3. TBM uygulayıcıları tarafından velilere ebeveyn modülü programının uygulanması
- 1.1.4. TBM etkileşimli içeriklerin Eğitim Bilişim Ağı'na (EBA) entegre edilmesi
- 1.1.5. Eğitim müfredatında yer alan fen bilimleri, sosyal bilimler, matematik ve Türkçe derslerinde mümkün olduğunca tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda farkındalığı artırıcı örneklerin yer almasının sağlanması
- 1.1.6. 3-6 yaş, 7-12 yaş ve 13-15 yaş gruplarında "Hayır" diyebilme becerisini güçlendirmek için mevcut animasyon ve çizgi filmlerde akranlarına gerektiğinde "Hayır" diyebilme davranışının geliştirilmesine yönelik örtülü senaryoların oluşturulması
- 1.1.7. Sigara, alkol veya uyuşturucu ile yeni tanışmış veya deneme aşamasında olan öğrencilere yönelik ikincil önleme çalışmaları kapsamında Okul Temelli Kısa Müdahale Programının (OBM) geliştirilerek uygulanması
- 1.1.8. OBM uygulayıcılarının seçilmesi ve eğitilmesi
- 1.1.9. Okullarda Yeşilay kulüplerinin güçlendirilerek ayda en az bir aktivite gerçekleştirmelerinin sağlanması
- 1.1.10. Örgün eğitimde yer alan riskli ve dezavantajlı grupta olan gençlerin okul spor faaliyetlerine katılımının artırılması
- 1.1.11. Sağlıklı yaşam farkındalığını sağlayacak günlük yaşam becerilerine yönelik yaş gruplarına özel eğitici kitap, dergi ve animasyon videolarının geliştirilmesi
- 1.1.12. Okullarda resim, şiir, kompozisyon yarışmaları ile kampanyaların (Örnek: Benim Öğretmenim Sigara İçmiyor vb.) yapılması
- 1.1.13. Tütün kullanımının önlenmesine yönelik afişlerin periyodik olarak okullardaki duyuru panolarında paylaşılmasının sağlanması
- 1.1.14. Gençlik kamplarına katılan ve gençlik merkezlerinden faydalanan öğrencilere yönelik tütün ürünlerinin zararları hakkında eğitimlerin verilmesi

1.2. Yükseköğretim kurumlarında tütün ürünlerinin zararları ve bunlardan korunmaya yönelik eğitim çalışmalarının ve etkinliklerin yapılması

- 1.2.1. Tıp fakültelerinin 1., 3., 6. sınıf müfredatlarında farkındalık geliştirme, hastalık ilişkilerini öğretme ve tütün kontrolü konularını içeren eğitim programlarının yer almasının sağlanması
- 1.2.2. Sağlık bilimleri ile ilgili diğer fakülte ve yüksekokullarda farkındalık geliştirme ve mücadele yöntemleri konularını içeren eğitim programlarının uygulanması

- 1.2.3. Eğitim fakültelerindeki öğrencilerin mesleğe başladıklarında öğrencilerinde tütün kullanımının önlenmesi için danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunabilmelerine yönelik eğitim programlarının geliştirilerek uygulanması
- 1.2.4. Okullarda akran eğitimi modelinin uygulanması
- 1.2.5. Üniversitelerde faaliyet gösteren Genç Yeşilay Kulüplerindeki öğrenciler için TBM Akran Uygulayıcı Eğitiminin geliştirilerek yaygınlaştırılması
- 1.2.6. Genç Gönüllüler Platformuna bireysel ve kurumsal üyelik sayısının artırılarak gençlerin gönüllülük faaliyetlerine aktif olarak katılımlarının sağlanması

2. Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Çalışanlarına Yönelik Eğitim Faaliyetlerinin Geliştirilmesi ve Uygulanması

- 2.1. İş sağlığı ve güvenliği eğitim modüllerinde tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında bilgilerin yer almasının sağlanması
- 2.2. Aday memur eğitimlerinde ve kamuya yeni alınan diğer kamu personelinin uyum eğitimlerinde tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında bilgilerin yer almasının sağlanması
- 2.3. Erbaş ve erlerin eğitimlerinde tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında bilgilendirmenin yapılması
- 2.4. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda görevli sosyal çalışmacı, psikolog, yurt yönetim memurları (branşı ile uygun), yurt yönetim personeline (branşı ile uygun) eğitim verilmesi
- 2.5. Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatı personeline yönelik eğitimlerin verilmesi
- 2.6. Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde çalışan Gençlik Liderleri ve Kamp Liderlerine eğitici eğitimi verilmesi
- 2.7. Rol model olan meslek gruplarında (polis, asker, öğretmen ve sağlık çalışanı vb.) tütün ürünü kullanımının önüne geçilmesi ve bırakmanın teşvik edilmesine yönelik programların düzenlenmesi
- 2.8. Eğitim ve sağlık kurumları başta olmak üzere bütün kurumlarda "Sigarasız Kurum" uygulamasının teşvik edilmesi
- 2.9. Bütün kamu kurum ve kuruluşlarında sigara içilmez yasal uyarı yazılarına ilave olarak, bilgilendirici afiş ve broşürlerin genel duyuru panoları ile yemekhane, sosyal tesis gibi alanların masalarında ve diğer aksesuarlarında (tabak altlığı, baharatlık, peçetelik vb.) kullanılmasının sağlanması
- 2.10. TBM uygulayıcıları tarafından okullardaki rehber öğretmen dışındaki diğer öğretmenlere yönelik seminer ve benzeri fırsatları değerlendirerek yetişkin eğitim modülünün uygulanması

3. STK'ların ve yerel yönetimlerin tütün kontrolü çalışmalarına desteklerinin artırılması

- 3.1. STK temsilci, yöneticileri ve yerel yönetimler ile tütün ürünleri kullanımının zararları ve pasif etkilenim konusunda iş birliği planının çıkarılması ve protokollerin yapılması

3.2. Esnaf arasından seçilen gönüllülerle “Sağlık Elçileri Projesi” kapsamının tütün ürünleri ile mücadeleyi de içerecek şekilde genişletilerek ülke geneline yaygınlaştırılması

3.3. Tütünle mücadele alanında gönüllü olarak topluma mesaj vermek isteyenlerin kullanabilecekleri, gönüllüler ve profesyoneller tarafından hazırlanmış hazır mesaj ve görüntülerin yer aldığı elektronik kütüphanenin toplumun kullanımına hazır hale getirilmesi,

4. Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde yapılması

4.1. Tütün kontrolüne yönelik iletişim kampanyasının oluşturulması ve uygulanması

4.1.1. Tütün kontrolüne yönelik iletişim çalışmalarının bilimsel temelli yürütülebilmesi için İletişim Bilim Komisyonunun oluşturulması

4.1.2. İletişim kampanyasının yürütülmesi için iletişim yönetim planının hazırlanması

4.1.3. Tütün kontrolüne yönelik iletişim temasının ve yöntemlerinin belirlenmesi

4.1.4. İletişim kampanyasının tasarlanarak uygulanmasının sağlanması

4.2. Tütün kontrolü çalışmalarına ilişkin yazılı, görsel ve işitsel medyanın desteğinin artırılmasına yönelik faaliyetler yapılması

4.2.1. Dizi, film, tiyatro senarist ve yönetmenleriyle birlikte yazılı ve görsel basın mensuplarına (Gazeteciler Cemiyeti, tv kuruluşları birlikleri, radyo yayıncıları, eğitim ve sağlık muhabirleri dernekleri) yönelik eğitim, farkındalık ve sertifika programlarının oluşturulması

4.2.2. Dizi, film, sinema, tiyatro ve çocuklara yönelik yapımlarda tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında mesajların verilmesi için teşvik mekanizmasının geliştirilmesi (Kültür ve Turizm Bakanlığı teşvikleri vb.)

4.2.3. Ana akım ve yerel medya yönetici ve temsilcileri ile periyodik toplantılar yapılarak tütün ile mücadele faaliyetleri konusunda bilgilendirme yapılması

4.2.4. Gazete, dergi ve radyo programlarında tütün ürünü kullanımının zararları ve pasif etkilenim konusunda tutum ve davranış değişikliği oluşturmaya yönelik özel haber, röportaj ve yazı dizisi yayımlanması ve farkındalık mesajlarının paylaşılması

4.2.5. Yazılı, görsel ve işitsel medya aracılığıyla tütün kullanımı ve pasif etkilenimi önlemeye yönelik hizmet sunan; ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı, ALO 184 SABİM (Tütün İhbar Hattı), Yeşil Dedektör ve sigara bırakma polikliniklerinin bilinirliklerinin artırılması.

4.2.6. ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı ve sigara bırakma polikliniklerinden seçilen başarı hikâyelerinin haberleştirilmesi

4.2.7. Tütün kontrolüne yönelik faaliyetlerin medyada yer alma sıklığına ilişkin verilerin takip edilmesi

4.3. Sosyal medyada tütünle mücadele faaliyetlerinin görünürlüğünün ve etkinliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması

4.3.1. Sosyal medyada sıkça yer alan kişiler ile rol model olan kişilerin tütün ürünleri kullanımının zararları ve pasif etkilenim konusunda destek olmalarına yönelik eğitim, farkındalık ve sertifika programlarının oluşturulması

4.3.2. Tütünle mücadele konusunda bilgilendirici mesajların yer aldığı bir sosyal medya platformunun oluşturulması

4.3.3. Kurumların resmî sosyal medya hesapları aracılığıyla, özel gün ve haftalarda (Dünya Tütünsüz Günü, Sigara Bırakma Günü ve Yeşilay Haftası) mesaj paylaşması

4.3.4. Hedef kitle tarafından kullanılan sosyal ağ siteleri, en çok ziyaret edilen web siteleri (forumlar, bloglar, internet oyunları, online alışveriş siteleri vb. içerisine veya doodle olarak) ve en çok izlenen videoların açılış anına veya içerisine, konu ile ilgili hazırlanan görsellerin ve videoların yer aldığı pop-up şeklinde tamamı izlenmeden geçilemeyen açılır pencereler ve banner yerleştirilmesi

4.3.5. Tütün ürünleri kullanımının etki ve zararlarını anlatan viral videolar hazırlanarak dijital medya kanallarında gösteriminin sağlanması

4.3.6. Özellikle gençler tarafından en çok kullanılan sözlük, forum vb. yerlerde tütün ürünlerinin kullanımının olumsuz bir davranış olduğu algısı ile pasif etkilenim konusunda toplum savunuculuğu oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılması

4.4. İnsanların toplu olarak bulunduğu yerlerde eğitim ve bilgilendirme fırsatlarının değerlendirilmesi (konser, AVM, şenlik vb.)

4.4.1. Tütün kontrolü ile ilgili özel gün ve haftalarda (31 Mayıs, 9 Şubat, Dünya KOAH günü vb.) AVM, sinema, şehir meydanları, şenlikler vb. gibi insanların toplu olarak bulunduğu yerlerde nefeste karbonmonoksit ölçümü yapıldığı, bilgilendirme broşürlerinin dağıtıldığı standların açılması, halkı bilgilendirici tarzda etkinliklerin yapılmasına devam edilmesi

4.4.2. Cami, Kur'an kursları, Aile ve Dini Rehberlik büroları, gençlik merkezleri, yurtlar veya müftülüğün uygun göreceği mekânlarda; vaaz, hutbe, özel irşat programları, konferans, seminer, panel gibi yöntemlerle öğrencilere, gençlere ve vatandaşlarımıza yönelik tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında bilgilendirmenin yapılması

4.4.3. Tütün kullanımı ve zararları hakkında bilgilendirme için billboard, toplu taşıma araçlarındaki duyuru araçları, outdoor tv gibi araç ve alanların kullanılması

4.4.4. GSM operatörleri aracılığıyla tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında kişilere bilgilendirilme SMS'lerinin atılması

- 4.4.5. Hayat boyu öğrenme programı, sürücü kursları, halk eğitim kursları, evlilik öncesi bilgilendirme programı vb. eğitimler ile gençlik merkezleri, yurtlar, kamplar (izci, gençlik) vb. yerlerde tütün ürünlerinin zararları ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının yürütülmesi
- 4.4.6. Tütün kullanımının sağlık ve sosyal zararları, tütün endüstrisinin taktikleri konusunda kendilerini, ailelerini ve çevrelerini korumaya yönelik kadınlara özel çalışmaların yapılması
- 4.4.7. Eğitim sistemi içerisinde yer almayan ortaöğretim yaş grubu çocukların tütün bağımlılığından korunmasına yönelik çalışma algoritmalarının oluşturulması ve işletilmesi
- 4.4.8. Sporcu Eğitim Merkezi (SEM) ve Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde (TOHM) eğitim gören sporculara farkındalık eğitimleri verilmesi
- 4.4.9. Tütün kontrolü çalışmalarında üstün gayret sarf eden ve öne çıkan kişi ve kurumların kamuoyu nezdinde ödüllendirilmesi

A.2. Sigarayı Bırakma

Tütün ürünü kullanımına hiç başlamamanın önemi çok büyüktür. Ancak tütün ürünü kullananların bırakmaları için teşvik edilmesi ve bırakmak isteyenlere uygun desteğin sağlanması da son derece önem arz etmektedir.

Ülkemizde tütün ürünü kullanımını bırakmak isteyen bireylere yönelik ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı ve sigara bırakma poliklinikleri aracılığıyla hizmet sunulmaktadır.

Tütün bağımlılığı tedavisi sunan sağlık kuruluşlarının standardının oluşturulması amacıyla, Tütün Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Birimleri Yönetmeliği 23 Kasım 2011 tarihli ve 28121 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bu yönetmelik kapsamında; tütün bağımlılığı tedavisi sunan sağlık kurumlarının standartları oluşturuldu ve buralarda çalışan sağlık personelinin nitelikleri belirlendi.

Sigara bırakma polikliniklerinde; farmakolojik tedavi ve bilişsel-davranışsal tedaviler birbirini destekleyecek şekilde uygulanmaktadır.

Tütün bağımlılığı tedavisinde kullanılan ve ülkemizde geri ödeme kapsamında olmayan farmakolojik preparatlar 2010, 2015 ve 2017 yıllarında Sağlık Bakanlığı tarafından satın alınarak sigara bırakma polikliniklerinde hekimler tarafından uygun görülen hastaların tedavisi için kullanıma sunuldu. Bu ilaçların ulaşılabilirliği konusunda devamlılığın sağlanması da ülkemizde sunulan sigara bırakma hizmetleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Sigara bırakma polikliniklerinde sunulan farmakolojik tedavi ve bilişsel-davranışsal tedavilerin etki değerlendirmesi yapılarak sigara bırakma polikliniğine başvuran her hastanın izleminin yapılabileceği takip sistemi güçlendirilerek, yerel ve ulusal çapta bırakma oranları belirlenmelidir.

Bununla birlikte sigara bırakma tedavisinin sadece özelleşmiş poliklinikler aracılığıyla değil özellikle birinci basamak sağlık hizmetlerini de kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması büyük önem arz etmektedir. Sağlık hizmetinin sunumu sırasında tütün ürünü kullanımının sorgulanmasına ve kullananlara yönelik kısa klinik müdahalenin uygulanmasına yönelik programların güçlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Diğer taraftan gebeler ya da 18 yaşından küçükler gibi özellikli gruplara yönelik sigara bırakma hizmeti sunan merkezlerin yaygınlaşmasının sağlanması da eylem planı kapsamında hedeflenen çalışmalar arasındadır.

ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı aracılığıyla sunulan hizmetlerin de etkinliği ölçülerek güçlendirilecektir. Ayrıca bırakma hizmetleri kapsamında dijital teknolojik uygulamaların da (akıllı telefon uygulaması, web sitesi vb.) sigara bırakma sürecinde kullanılması planlanmaktadır.

A.2. Amaç

Tütün bağımlılığı tedavisine yönelik sunulan hizmetlerin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve tütün bağımlılığı tedavisinde başarı oranının artırılması

A.2. Gösterge ve Hedefler

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Sigara bırakma poliklinikleri başarı oranı (bıraktığı günden itibaren en az 1 yıl boyunca sigara kullanmamış kişilerin oranı) (%)	16.4 ³	20	22	24	28	32	36
2.	ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattını arayıp danışma hattının vermiş olduğu destekle sigarayı bırakanların oranı (bıraktığı günden itibaren en az 1 yıl boyunca sigara kullanmamış kişilerin oranı) (%)	8 ⁴	10	11	12	13	14	15
3.	Aile hekimine başvuran tütün ürünü kullananlar arasında kısa klinik müdahale uygulananların oranı (%)		Mevcut durum tespiti	90	95	97	98	98
4.	2. ve 3. basamak sağlık kuruluşlarında verilen poliklinik hizmetlerinde sigara kullanım durumu sorgulanan kişi yüzdesi (%)		Mevcut durum tespiti	80	85	90	93	93

³TUBATİS VERİLERİ

⁴ALO 171 VERİLERİ

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
5.	15 ve üzeri yaş grubunda herhangi bir sağlık problemi sebebiyle doktora başvuranlarda sigara kullanma durumu sorularının oranı (%)	46 ²		70		80		90
6.	15 ve üzeri yaş grubunda herhangi bir sağlık problemi sebebiyle doktora başvurup sigara kullananlardan kendisine sigara bırakmayı tavsiye edilenlerin oranı (%)	87,4 ²		90		95		100

A.2. İnisiyatifler ve Faaliyetler

1. Sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuran bireylerle tüm karşılaşmalarda sağlık çalışanları tarafından kısa klinik görüşmenin uygulanması

1.1. Hekim ve dış hekimleri tarafından kısa klinik müdahalenin (öğren, öner, ölç) uygulanmasının sağlanması

1.1.1. Hekim ve dış hekimlerinin kısa klinik müdahale konusunda bilgilendirilmesi

1.1.2. Tütün ürünü kullanım durumunun HBYS ve AHBS üzerinden zorunlu olarak sorgulanmasının sağlanması

1.1.3. Kısa klinik müdahalenin performans göstergeleri arasında yer almasının sağlanması

1.2. Hekim dışı sağlık çalışanları tarafından kısa klinik müdahalenin uygulanmasının sağlanması

1.2.1. Hekim dışı sağlık personelinin kısa klinik müdahale uygulanması hakkında bilgilendirilmesi

1.3. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde (ASM, TSM) görev alan Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri personeline yönelik “Bağımlılık ile Mücadele” eğitimlerinin verilmesi

² KYTA (2016)

2. Sigara bırakma hizmetlerinin güçlendirilmesi

2.1. Sigara bırakma hizmeti sunan birimlerin sayısının artırılması

- 2.1.1. Aile sağlığı merkezi dışında kalan birinci basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlarda SBP'lerin yaygınlaştırılması
- 2.1.2. Aile sağlığı merkezlerinde sigara bırakma hizmetlerinin sunulması
- 2.1.3. İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlarda SBP'lerinin yaygınlaştırılması
- 2.1.4. Aile Hekimliği Bilgi Sistemi (AHBS) ile ALO 171 entegrasyonunun sağlanması
- 2.1.5. SBP'de sigara bırakma tedavisinde kullanılan farmakolojik tedavilerin sürekliliğinin sağlanması
- 2.1.6. Sigara bağımlılığı tedavi hizmetlerinin Sağlık Uygulama Tebliği kapsamına alınması
- 2.1.7. Ek ödeme yönetmeliğinde SBP'lerde görev yapan personele yönelik iyileştirme sağlayacak mevzuat düzenlemesinin yapılması

2.2. Hizmetin niteliğinin artırılması

- 2.2.1. Aile hekimlerinin sigara bırakma tedavisi uzaktan eğitim modülünü tamamlamalarının sağlanması
- 2.2.2. SBP mevzuatının gözden geçirilerek ihtiyaçlara yönelik güncellemelerin gerçekleştirilmesi
- 2.2.3. SBP'lerde görev yapan tüm sağlık personeline yönelik tütün bağımlılığı ve tedavisi yenileme eğitimlerinin verilmesi
- 2.2.4. SBP'de sunulan hizmetlerin ve performansının periyodik olarak değerlendirilmesi

3. Sigara bırakmaya yönelik destek programlarının ve uygulamaların geliştirilmesi

3.1. Sigara Bırakma Danışma Hattı hizmetlerinin geliştirilmesi

- 3.1.1. Sigara Bırakma Danışma Hattı hizmetlerinin periyodik olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi ihtiyaç halinde sunum algoritmasının güncellenmesi
- 3.1.2. Sigara Bırakma Danışma Hattında çalışan personele yönelik periyodik olarak hizmet içi eğitimlerin yapılması

3.2. Dijital araçlarla (Web sitesi, SMS, sanal medya ve sosyal mecralar) sunulan sigara bırakma hizmetlerinin güçlendirilmesi

- 3.2.1. Akıllı telefon uygulamalarının güçlendirilip çeşitlendirilmesi (sigara bıraktırma yazılımları, CO ölçümü vb)

3.2.2. Web uygulamalarının içeriklerinin güçlendirilerek çeşitlendirilmesi

3.3. Sigarayı bırakmanın teşvik edilmesi

3.3.1. Bırak kazan kampanyaları düzenlenmesi

3.3.2. Sigara kullanmayan personele yönelik pozitif ayrımcılık uygulamalarının hayata geçirilmesi (mesainin 30 dk erken bitirilmesi, 1 yıl için 7 gün fazladan yıllık izin hakkı tanınması, sigorta primlerinin düşürülmesi, hiçbir çalışanın sigara içmediği sigarasız işletmeler için vergi indirim uygulamaları, işe alım süreçlerinde sigara kullanmayan kişilerin tercih edilmesi, çocuk ve aile yardımı tutarlarının artırılması vb.)

3.3.3. Evlenmek için müracaat etmiş sigara kullanan çiftlerin sigara bırakma motivasyonunu artırmaya yönelik yeni düzenlemeler ve uygulamaların hayata geçirilmesi (SBP polikliniğine müracaat etme zorunluluğu, ücretsiz ilaç ve bant desteği sağlanması vb.)

4. Özel gruplarda sigara bırakma motivasyonunun harekete geçirilmesi ve bırakma desteğinin verilmesi

4.1. Gebelere, 18 yaş altı gençlere ve kronik hastalığı olanlara yönelik özel sigara bırakma hizmeti planlanması

4.1.1. Gebelere ve 18 yaş altı gençlere özel sigara bırakma tedavisine yönelik ülkemize özgü klinik rehber oluşturulması

4.1.2. Gebelere ve 18 yaş altı gençlere yönelik tütün bağımlılığı tedavisi hizmeti sunan özelleşmiş birimlerin hayata geçirilmesi

4.1.3. Tüp bebek tedavisi ücretinin geri ödeme kapsamında karşılanabilmesi için anne ve baba adayının sigara kullanmama şartı getirilmesi

A.3. Fiyat ve Vergilendirme

TKÇS'nin politika paketi niteliğinde olan M-POWER'ın içerdiği önlemlerden birisi de, tütün ürünleri üzerindeki vergilerin artırılması maddesidir. Bu kapsamda ulusal politikalar ile uyumlu vergi ve fiyat politikası uygulanması, tütün ürünlerinin vergisiz ve gümrüksüz satışının yasaklanması TKÇS kapsamında uygulanması istenen politikalar. Tütüne talebin azaltılması için fiyat ve vergi önlemlerinin özellikle gençlerin sigaraya başlamasını önleme konusundaki etkisi büyüktür.

Vergi artışı yoluyla, talep edilen tütün ürünü miktarının azaltılması tezinin dayanağı, tütün ürünü fiyatlarında %10'luk bir artışın, tütün kullanımında yüksek gelirli ülkelerde %4, orta ve düşük gelirli ülkelerde ise %5'lik bir azalışa neden olduğunu gösteren çalışmalardır. Buna göre tütün ürünlerinde fiyat artışı, özellikle fiyata daha duyarlı olan düşük gelir grubundaki bireyler ve gençler için tütün ürünlerin erişilebilirliğini azaltmakta, dolayısıyla uzun dönemde tütün kullanım sıklığının söz konusu gruplarda azalmasını mümkün kılmaktadır.

Tütün ürünlerindeki vergilendirmeler, sadece mali amaçlarla yapılmamaktadır. Konunun sağlık boyutu, özellikle tütün ürünü kullanımına başlamayı önleme boyutu önem taşımaktadır. Bunun içindir ki; tütün ürünleri üzerinden sadece belli oranda vergi almak yetersiz kalmakta, tütün ürünleri fiyatının belli bir eşiğin altına düşmesini engelleyecek mekanizma geliştirilmesi önem arz etmektedir. Böylece oluşturulan yüksek fiyatların özellikle gençleri tütün ürünü kullanmaya başlamaktan vazgeçireceği ve halen kullanmakta olan bireylerin bırakmaları için teşvik edeceği bilinmektedir.

Ülkemizde tütün ürünleri üzerinden, nispi ve maktu olmak üzere iki ayrı Özel Tüketim Vergisi tahsil edilmektedir. Bunların üzerine, KDV'siz fiyat üzerinden %18 KDV eklenmekte ve sonuçta bir paket sigara üzerindeki ortalama vergi yükü %85,3 düzeyine ulaşmaktadır.

Eylem Planı ile tütün ürünleri üzerindeki vergi yükünü artırarak, tütün ürünlerinin fiyatlarının artırılmasını sağlayacak faaliyetlerin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Temel tüketim malı olmayan tütün ürünlerine yönelik vergilerde tedrici yapılan artışlar ile enflasyonda oluşacak yükselmenin önlenmesi sağlanacaktır.

A.3. Amaç

Tütün ürünleri üzerindeki vergi yükünün yükseltilerek tütün ürünlerinin fiyatının artırılmasının sağlanması ve bu yolla tütün ürünlerine olan talebin azaltılması

A.3. Gösterge ve Hedefler

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	100 paket ortalama mamul sigara fiyatının kişi başı yurt içi hasılaya oranı (%)	2,7 ⁵	2,74	2,77	2,85	2,96	3,1	3,21
2.	1 aylık asgari ücret tutarının en düşük fiyatlı 30 paket sigara fiyatına oranı	6,24 ⁵	6,19	6,14	5,97	5,75	5,52	5,30

⁵ Maliye Bakanlığı 2017 verisi

A.3. İnisyatifler ve Faaliyetler

- 1. Vergi tutarlarının hem kişi başı yurt içi hasıla oranları hem de asgari ücretteki artışlar göz önünde bulundurularak arttırılmasının sağlanması**
  - 1.1. Vergi tutarlarının en az nihai göstergelerdeki hedeflere ulaşılabilir düzeyde artırılmasının sağlanması**
  - 1.2. Otomatik fiyat güncelleme mekanizmasının tütün ürünlerinin fiyatlarının satın alma gücünün üstünde artmasını sağlayacak şekilde sürdürülmesi**
    - 1.2.1. Tütün mamullerinden alınan ÖTV tutarlarının, ocak ve temmuz aylarında, artırılmasına devam edilmesi**
  - 1.3. Uçları açık purolar ve sigarillolarda uygulanan vergi oranlarının sigaralara uygulanan vergi oranları ile aynı düzeye getirilmesi**

- 2. Tütün mamullerinin üretim, ithalat, satış ve sunumundan gelir elde edenlerin, ödeyecekleri vergi tutarlarının artırılması**
  - 2.1. İthal tütünden alınan vergi oranlarının artırılması**
  - 2.2. Sigara bayileri, nargile kafeler gibi tütün ve tütün mamulü satış ve/veya sunum yapan kişi ve kuruluşlardan ÖTV ve KDV gibi vergilere ilave olarak tütün mamulü tedarikçilerine ödedikleri fatura tutarının belli bir miktarının tütünle mücadele çalışmalarında kullanılmak üzere genel bütçede yeni bir vergi olarak tanımlanması**

A.4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

Pasif etkilenim, sigara içmeyen kişilerin başkalarının içtikleri veya yanan tütün ürünü dumanına istemsiz olarak maruz kalmalarını ifade etmektedir. Dünya çapında her yıl 890.000 ölüme neden olmakta ve bunun önemli bir kısmını iskemik kalp hastalığı, solunum yolu hastalıkları ve akciğer kanseri oluşturmaktadır.

Son yıllarda pasif etkilenimle ilgili literatüre ikinci el sigara dumanı ifadesinin yanı sıra üçüncü el sigara dumanı ifadesi de girmektedir. Üçüncü el sigara dumanına maruziyet, yüzeylerde biriken duman bileşenleri ile birlikte bu bileşenlerin oksidasyonu ile üretilen metabolitlerine maruziyetin de kanserojen etkiye sahip olduğunu ifade eden bir kavramdır. Bu metabolitler deri yoluyla, sindirim aracılığıyla veya yeniden havalanan tozların solunmasıyla emilebilmekte ve kanserojen etki gösterebilmektedir.

Bilimsel araştırmalar, pasif etkilenimin kalp krizi, akciğer kanseri, astım krizi, çocuklukta solunum yolu hastalıkları, ani bebek ölümleri, çocukluk çağı kanserleri gibi pek çok hastalığa yakalanma tehlikesini arttırdığını göstermektedir.

Gebelikte pasif etkilenime maruz kalan yenidoğanlar ile çocukluk döneminde pasif etkilenime maruz kalan çocuklarda akciğer gelişimi bozulmaktadır. Bu bireylerin alt solunum yolu enfeksiyonlarına karşı immün yanıtı azalmaktadır.

Diğer taraftan pasif etkilenimin, sigara içmeye yatkınlığı artırmasının yanısıra sigara içenler için de bırakmayı zorlaştıran bir faktör olduğu bilinmektedir. Toplum pasif etkilenimden korumanın tek yolu bütün kapalı alanlarda sigara kullanımının tam olarak önlenmesidir. Bu amaçla ülke genelinde yaklaşık 1500 denetim ekibiyle rutin denetimler ile ALO 184 Tütün İhbar Hattı ve Yeşil Dedektör mobil uygulaması üzerinden gelen ihbarlara yönelik 7 gün 24 saat denetimler yapılmaktadır. Ayrıca iller arası çapraz denetimlerle denetim sisteminin geliştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Bunun yanı sıra ilçeler arası çapraz denetimlerin de yaygınlaştırılması yeni eylem planı döneminde planlanan çalışmalardan birisidir.

2015-2018 Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı kapsamında açık alanlarda da tütün ürünü kullanımını önlemeye yönelik düzenlemeler yapılmış olup bu düzenlemelerin yasa kapsamına alınarak genişletilmesi ve bunlara yönelik toplum desteğinin artırılmasına yönelik çalışmaların yeni eylem planı ile hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

A.4. Amaç

Tütün dumanına pasif maruziyeti ortadan kaldırılarak oluşacak sağlık zararlarının önlenmesi ve sigara kullananların bırakmaya teşvik edilmesi

A.4. Gösterge ve Hedefler

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	13-15 yaş grubu öğrencilerde evde pasif etkilenime maruz kalma oranı (%)	46,1 ¹		40		30		20
2.	13-15 yaş grubu öğrencilerde 4207 sayılı Kanunla yasaklanmış kapalı alanlarda pasif etkilenime maruz kalma oranı (%)	51,8 ¹		45		35		25
3.	13-15 yaş grubu öğrencilerde okul binası içinde veya 4207 sayılı Kanunla yasaklanmış okul sınırları içindeki bir açık alanda tütün kullanımına şahit olma oranı (%)	59,3 ¹		20		10		5
4.	15 ve üzeri yaş grubunda kafe ve kahvehanede pasif etkilenime maruz kalma oranı (%)	28,0 ²		20		15		10
5.	15 ve üzeri yaş grubunda restoranlarda pasif etkilenime maruz kalma oranı (%)	12,7 ²		10		7		5
6.	15 ve üzeri yaş grubunda ticari taksilerde pasif etkilenime maruz kalma oranı (%)	16,0 ²		10		7		5
7.	15 ve üzeri yaş grubunda okullarda/eğitim kurumlarında pasif etkilenime maruz kalma oranı (%)	7,1 ²		6		4		2

¹ KGTA (2017)

² KYTA (2016)

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
8.	15 ve üzeri yaş grubunda sağlık kuruluşunda pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	4,4 ²		3		2		1
9.	15 ve üzeri yaş grubunda kamu binalarında pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	4,7 ²		3		2		1
10.	15 ve üzeri yaş grubunda hususi araçlarda pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	82,3 ²		80		75		50
11.	İhbarlara ilk 2 saat içerisinde müdahale oranı (%)	44,5 ⁵	55	60	70	80	90	90
12.	İhbar denetimlerdeki ihlal tespit oranı (%)	11,50 ⁵	20	30	40	50	60	70
13.	Rutin denetimlerdeki ihlal tespit oranı (%)	0,60 ⁵	1	3	5	5	3	2

A.4. İnisiyatifler ve Faaliyetler

1. Dumansız Hava Sahası Uygulamasının Kapsamının Genişletilmesi

1.1. Pasif etkilene açısından risk taşıyan alanların dumansız alan olarak belirlenmesi

1.1.1. AVM, havaalanı, kamu binaları gibi yoğun olarak kullanılan yerlerin giriş ve çıkış kapılarının önlerinde tütün ürünü kullanımının önlenmesine yönelik oluşturulmuş dumansız alan tanımının kanunla güçlendirilmesi

1.1.2. Çocuk parkları ve yürüyüş yolu gibi spor için ayrılmış alanlar ile ibadethanelerin açık alanlarında tütün ürünü kullanımının önlenmesine yönelik yasal düzenleme yapılması

1.1.3. Otelcilik hizmeti verilen işletmelerde, tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odaların tüm odalar içerisinde en fazla %30'luk paya sahip olması için mevzuat güncellemesinin yapılması

² KYTA (2016)
⁵ DHSDS VERİLERİ

1.1.4. Hastanelerin, restoran, kafe ve diğer işletmelerin, üniversite kampüslerinin, havuz ve plajların açık alanlarında tütün ürünü kullanımını kısıtlamaya yönelik düzenleme yapılması

1.2. Pasif etkilenim açısından risk taşıyan kişilerin bulunduğu ortamların dumanlı alan olarak tanımlanması

1.2.1. 18 yaş altı çocuk ve gebelerin bulunduğu ev ve hususi araçlarda tütün ürünü tüketiminin önlenmesine yönelik yasal düzenlemelerin yapılması

2. Dumanlı Hava Sahası Denetimlerinin Güçlendirilmesi

2.1. Kamu kurum kuruluşlarında ihlallerin önlenmesine yönelik denetimlerin güçlendirilmesi

2.1.1. Kamu kurumlarındaki ihlallere yönelik işlem yapmak üzere belirlenen yetkilendirilmiş personele yönelik eğitimlerin düzenlenmesi

2.1.2. Kamu kurum kuruluşlarında ihlale rastlanması halinde ihlalin yaşandığı birimin amirine müeyyide uygulanmasına yönelik yasal düzenlemenin yapılması

2.1.3. Kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik denetimlerin, yıllık denetim planlarına alınması

2.1.4. Kamu kurumları tarafından 3. şahıslara kiralanmış taşınmazların 4207 sayılı Kanunla yasaklanmış kapalı ve açık alanlarında tütün mamulü tüketimine rastlanması halinde kira sözleşmesinin tek tarafı olarak iptal edilmesine yönelik maddenin yapılacak tüm sözleşmelerde standart olarak yer almasının sağlanması

2.2. Kamu ve özel tüm toplu taşıma araçları ile hususi araçlarda pasif etkilenimin önlenmesine yönelik denetimlerin güçlendirilmesi

2.2.1. İhlallerin tespit edilmesine yönelik MOBESE ve TEDES kayıtlarından yararlanılması için gerekli çalışmaların yapılması

2.2.2. Belirli periyotlarla hususi araçlara, taksilere ve toplu taşıma araçlarına yönelik yazılı ve görsel medya temsilcilerinin de yer aldığı denetimlerin yapılması

2.3. Kanunla tütün ürünü kullanımının yasaklanmış olduğu kapalı ve açık alanlardaki ihlallerin önlenmesine yönelik denetim sisteminin güçlendirilmesi

2.3.1. İşletme sahipleri ve esnaf odaları gibi STK'larla bilgilendirme toplantılarının yapılması

2.3.2. Belirli periyotlarla üst düzey yöneticiler ile yazılı ve görsel medya temsilcilerinin de yer aldığı denetimlerin yapılması

2.3.3. İller/ilçeler arası çapraz denetimlerin yaygınlaştırılması

2.3.4. Denetimlerde fahri müfettişlik sistemi ile ilgili yasal düzenleme yapılması

- 2.3.5. Kapalı alan tanımının uluslararası standartlar dikkate alınarak genişletilmesine yönelik Kanun değişikliği yapılması
- 2.3.6. İhlal nedeniyle haklarında kapatma cezası verilen işletmelerde kapatma cezaları ile alakalı etkili izleme sisteminin kurulması
- 2.3.7. Kapatma cezası verilen işletmelerde, 4207 sayılı Kanunun ihlal edildiğine dair yazının vatandaşlar tarafından görünebilecek şekilde asılmasını sağlamaya yönelik yasal düzenlemenin yapılması
- 2.3.8. Denetim ekipleri içerisinde yer almanın teşvik edilmesi
- 2.3.9. Her ilçede 7/24 esasına göre denetim yapacak ve ilçe nüfusu ile işletme sayısına göre belirlenmiş en az 3 denetim ekibi planlamasının yapılması
- 2.3.10. Her ekipte en az 1 kolluk, 1 sağlık, 1 zabıta ve (İl Sağlık Müdürlüğü tarafından ihtiyaç durumuna göre belirlenecek) 2 diğer kurum personeli olacak şekilde sertifikalı sabit denetim personeli olmasının sağlanması
- 2.3.11. Denetim ekiplerinin yetkinliklerinin artırılması amacıyla uzaktan eğitim sisteminin geliştirilmesi
- 2.3.12. Nikotin partikül ölçüm sistemlerinin geliştirilmesi
- 2.3.13. Görev yaptıkları kurumların kendi görev sahalarıyla ilgili denetim yapan (gıda denetimi vb.) tüm kamu personelinin tütün denetimi ile de yetkilendirilmesinin sağlanması
- 2.3.14. Denetim ekiplerinin doğrudan valiliğe bağlı olarak çalışıp, il tütün kontrol kurulu bütçesinden prim almasını sağlayacak yapının hayata geçirilmesi
- 2.3.15. İl tütün kontrol kurullarında görev yapan kişilerin tamamına yönelik performans değerlendirme sisteminin hayata geçirilerek performans karnelerine yönelik uygulanacak yaptırımların kendi kurum mevzuatlarına tanımlanmasının sağlanması

A.5. Reklâm, Promosyon ve Sponsorluğun Önlenmesi

Tütün reklamlarının tütün ürünü kullanımını artırdığı bilinmektedir. Bu nedenle ülkemizin de taraf olduğu TKÇS'nin bağlayıcı hükümlerinden birisi olan tütün ürünlerinin reklamının önlenmesine yönelik düzenlemeler yapıldı. Çocuklar ve gençler başta olmak üzere toplumu tütün ürünlerinin zararlarından korumak amacıyla yapılan yasal düzenlemeler kapsamında tütün ürünlerine yönelik her türlü reklam, tanıtım, promosyon, sponsorluk ve teşvik kampanyaları yasaklandı. Ancak özellikle çocuk ve gençleri hedef alan tütün endüstrisi açık ya da gizli reklam ve sponsorluk faaliyetleri yürütmeye devam etmektedir.

Dünyada artık pek çok ülkede tütün ürünlerinin doğrudan reklamının yapılması mümkün değildir. Ancak tütün endüstrisi, sosyal medya aracılığıyla reklam yapılması, sinemada tütün ürünlerinin kullanılması, marka eşleştirme gibi gizli reklam çalışmaları yürütmektedir. Ayrıca tütün ürünlerinin satış noktaları da tütün endüstrisinin reklam alanı olmaya devam etmektedir. Eylem planında satış noktalarının sınırlandırılması, satış yerlerinin görünürlüğünün önlenmesi ve satış noktalarındaki reklam yasaklarının uygulanmasına yönelik faaliyetlerin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Diğer taraftan tütün ürünü paketleri hâlâ tütün endüstrisinin en önemli reklam alanı olmaya devam etmektedir. Her ne kadar ülkemizde sigara paketlerinin her iki yüzünü de kapsayacak resimli sağlık uyarıları kullanılsa da hâlâ paketlerin reklam unsuru olma özelliği tamamen önlenememiştir. Bu amaçla yeni eylem planımızla birlikte düz paket uygulamasının hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

DÜZ PAKET UYGULAMASI

Her ne kadar sigara paketleri üzerinde resimli sağlık uyarıları yer alsa da paketler üzerinde markaya ait renk, ambalaj, logo vb. özellikler yer almaya devam ettiğinden, sigara paketleri hala bir çeşit taşınabilir reklam panosu olma özelliğini korumaktadır. Renk, ambalaj, logo vb. özellikler sigara paketlerini daha ilgi çekici halde sunmakta, pazarlamakta ve tüketim için teşvik etmektedir.

Düz (standard paket), yasalar kapsamında, sağlık uyarıları dışında, markanın adı ve ürün bilgisinin standart yazı tip ve boyutuyla yazılması ve markaya ait logo, renk, resim ve promosyon bilgilerinin kullanılmasının yasaklanması olarak tanımlanır.

Ülkemizin de taraf olduğu Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi'nin (TKÇS) 11. maddesi "*Tütün Ürünlerinin Paketlenmesi ve Etiketlenmesi*" ve 13. maddesi "*Tütün Reklam, Promosyon ve Sponsorluğu*" ile sözleşmeyi taraf olan ülkelere düz paket uygulamasına geçmek önerilmektedir.

Düz paket uygulamasıyla:

- ✓ Tütün ürünlerinin çekiciliği azalması,
- ✓ Tütün ürünü paketlerindeki reklam unsurlarının engellenmesi,
- ✓ Bazı tütün ürünü paketlerinin, ürünü daha az zararlıymış gibi gösteren yanıltıcı etkisinin azaltılması,
- ✓ Sağlık uyarılarının daha çok dikkat çekici hale gelmesi ve etkisinin artması beklenmektedir.

Avustralya Aralık 2012'de dünyada düz paket uygulamasını başlatan ilk ülke oldu. Fransa, İrlanda, Birleşik Krallık Mayıs 2016 itibarıyla düz paket uygulamasına geçti. Yeni Zelanda, Macaristan, Singapur, Norveç 2018 yılında düz paket uygulamasına geçti. Bununla birlikte pek çok ülkede de yasal düzenlemeler ve planlamalar açısından hazırlık yapıldığı bilinmektedir.

Çeşitli bilimsel yayınlara göre düz paket uygulamasıyla tütün kullanım sıklığında azalma olduğu, özellikle gençlerin sigara içimine karşı olumsuz algılarının arttığı, düz paketin "*kirli, tuhaf, çirkin*" olarak algılandığı görülmektedir.

A.5. Amaç

Özellikle çocuk ve gençlere tanıtım ve ulaşım araçlarının ortadan kaldırılarak toplumdaki deneme başlama ve kullanmayı sürdürme davranışlarının ortadan kaldırılması

A.5. Gösterge ve Hedefler

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	13-15 yaş grubu öğrencilerden sigara paketlerinde yer alan sağlık uyarıları sebebiyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı (%)	22,9 ¹		30		40		50
2.	13-15 yaş grubu öğrencilerde son 30 günde satış noktalarında tütün reklamı veya tanıtımı görme oranı (%)	26,8 ¹		20		10		5
3.	Son 30 günde televizyon, video veya sinema filmi izleyen 13-15 yaş grubu öğrencilerde bunların herhangi birinde tütün kullanan kişi görme oranı (%)	66,5 ¹		50		30		10
4.	13-15 yaş grubu öğrencilerde tütün firması temsilcisi tarafından kendisine ücretsiz tütün ürünü ikram edilenlerin yüzdesi	8,6 ¹		5		3		1

¹KGTA (2017)

5.	15 ve üzeri yaş grubunda herhangi reklam, sponsorluk veya tanıtım faaliyeti görme oranı (%)	17,7 ²		10		7		5
6.	15 ve üzeri yaş grubunda TV de sigara reklamı görme oranı (%)	9,5 ²		7		5		3
7.	15 ve üzeri yaş grubunda internette sigara reklamı görme oranı (%)	4,3 ²		4		3		2
8.	15 ve üzeri yaş grubunda herhangi bir tütün ürününün ücretsiz olarak dağıtımına şahit olma oranı (%)	3,1 ²		2		1		1
9.	15 ve üzeri yaş grubunda sigara kullananların sigara paketlerinin üzerindeki resimli sağlık uyarıları sebebiyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı (%)	33,2 ²		50		55		60

A.5. İnisiyatifler ve Stratejiler

1. Satış noktalarındaki her türlü reklam promosyon ve sponsorluk faaliyetlerinin önlenmesi

1.1. Münhasır satıcılık sistemine geçilmesi ile ilişkili mevzuatın hazırlanması

1.2. Satış noktalarında tütün ürünlerinin sağlığa olumsuz etkilerini gösteren resimli uyarıların yer almasını sağlamaya yönelik mevzuat düzenlemesinin yapılması

1.3. Tütün ürünü satış ve sunumuna saat ve gün sınırlaması getirilmesi

1.4. Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerler ile açık alkollü içki satışı veya sunumu yapılan yerlerde tütün ürünlerinin satışının ve sunumunun yapılamaması ile ilgili mevzuat düzenlemelerinin yapılması

² KYTA (2016)

- 1.5. Tütün ürünleri perakende satışının yapıldığı yerlerde bu ürünlerin satışına mahsus ve 18 yaşından küçüklerin giremeyeceği alanlar oluşturulması
- 1.6. Tütün ürünlerinin eğitim, sağlık, spor, eğlence tesislerinde satış ve ticari teşhirin önlenmesine yönelik tedbirlerin güçlendirilmesi
  - 1.6.1. Denetimlerin güçlendirilmesi
- 1.7. Satış ve sunum belgelerinin verilme ve yenileme sürecinde işletmelerin uygunluğunun yerinde denetlenmesi
- 1.8. Satış noktalarında tütün ürünlerinin işletme içinden de görünürlüğünü önleyecek şekilde kapalı dolaplarda satılması için mevzuat düzenlemesinin yapılması

2. Ürün paketlemesine ilişkin mevzuatın kullanımı caydırıcı şekilde güncellenmesi

- 2.1. Tek tip düz paket uygulamasına geçilmesine yönelik mevzuat değişikliğinin yapılması
- 2.2. Resimli uyarıların mevzuata uygun şekilde belirli aralıklarla değiştirilmesi
  - 2.2.1. Resimli sağlık uyarı kataloğunun periyodik olarak değiştirilmesine yönelik mevzuat düzenlemesi yapılması
  - 2.2.2. Ülkemize özgü resimli sağlık uyarısı arşivi oluşturulması
- 2.3. Tütün ürünlerinin taşıma kolilerinin markayı belirtmeyecek şekilde tasarlanması

3. Reklam, promosyon ve sponsorluk faaliyetlerine ilişkin denetimin güçlendirilmesi

- 3.1. İnternet üzerinden yapılan reklam ve satışların izlenmesi ve önlenmesi
  - 3.1.1. İnternet üzerinden yapılan reklam ve satışlara yönelik sayfaya erişimin engellenmesi sürecinin hızlandırılması
- 3.2. Tütün ürünleri dağıtım araçlarının tek renk yapılması ve renk dışında hiçbir yazı, şekil, renk kombinasyonu vb. uygulamalara yer verilmemesi
- 3.3. Akaryakıt istasyonları marketleri vb. işyerlerinde ürün tanıtımlarının engellenmesine yönelik denetimlerin güçlendirilmesi
- 3.4. Reklam ve örtülü reklam ihlalinin izlenmesini sağlayacak sistemin ilgili kurumların eşgüdümü ile güçlendirilmesi
- 3.5. Tütün endüstrisinin reklam, promosyon ve sponsorluk etkinliği olarak kullandığı kurumsal sosyal sorumluluk kampanyaları çerçevesinde yaptığı her türlü çalışmanın tespitinin yapılması ve gerekli cezai müeyyidelerin uygulanması için mevzuatın ve paydaşlarla iş birliğinin güçlendirilmesi

- 3.6. Tütün endüstrisinin, gençlerin tütün ürünü kullanmalarını teşvik eden ve tütün ürünlerine erişimlerini kolaylaştıran kampanya ve programlarının tespit edilmesine yönelik bir sistem geliştirilmesi
  - 3.7. Tütün endüstrisinin ikram ve eğlence yerlerinde dekorasyon, yenileme, özel bölme, camekân, tente, güneşlik yapılması için mali katkı vermesinin önlenmesi
  - 3.8. 4207 sayılı yasanın 3. maddesinin altıncı fıkrasında geçen “Televizyonda” ibaresinin tüm bilim kültür, sanat faaliyetleri ve eserlerini de içine alacak şekilde güçlendirilmesi her türlü mecrada ve her türlü tütün ürünü ve faaliyetini kapsayacak şekilde ilgili maddelerin TKÇS ile uyumlu hale getirilmesi
4. **Tütün mamulü satış noktaları ile tütün mamulü üretimi veya pazarlamasını yapan firmalar için öngörülen idari para cezalarının caydırıcılığının artırılması**
  - 4.1. Tütün mamulü üretimi veya pazarlamasını yapan şirketlere uygulanacak cezanın üst sınırının, cezanın etkisini artıracak şekilde yükseltilmesi
  - 4.2. Gerçekleştirilen denetimler sonucunda verilen cezaların kamu ile paylaşılması
5. **Tütün kontrolü ile ilgili halk sağlığı politikalarının tütün endüstrisinin ticari ve diğer çıkarlarından korunması**
  - 5.1. TKÇS 5.3’ün ülkede etkili şekilde uygulanabilmesi için tütün endüstrisinin tüm bilgi ve belgelerinin (kamu kurumları ve kişilerle yapılan toplantılar ve içeriği, sponsorluk, burs veya sosyal sorumluluk projesi adı altında yapılan ödemeler vb.) şeffaflık ilkesi dâhilinde oluşturulacak komisyon (MASAK, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı) tarafından altı ayda bir incelenmesinin sağlanması
  - 5.2. Tütün endüstrisine yatırım, teşvik vb. herhangi bir isim altında destek sağlanmaması

A.6. Ürün Kontrolü, İçerikleri ve Halka Duyurulması

Tütün dumanında en az 50'den fazla kansere neden olduğu bilinen 4000'den fazla kimyasal madde bulunmaktadır. Ancak tütün endüstrisi bu maddelerin sağlığa etkileri konusunda topluma yanlış, aldatıcı, yanıltıcı mesajlar vermektedir. Diğer taraftan elektronik sigara veya dumansız tütün ürünleri gibi tütün ürünlerinin içerikleri konusunda da yanıltıcı bilgi verilerek bu ürünlerin zararsız, masum ürünler olduğu algısı oluşturulmaya çalışılmakta ayrıca bu ürünler tütün ürününü bırakmaya alternatif ürünler olarak sunulmaktadır.

TKÇS kapsamında bu durumun önlenmesine yönelik önlemler alınmakta ve bu önlemlerin taraf ülkeler tarafından da uygulanması beklenmektedir. Tütün ürünlerinin paketlenmesinde uyulması gereken kuralların belirtildiği 11. maddeye göre tütün ürünlerinin sağlığa etkileri ve emisyonları konularında yanlış, aldatıcı, yanıltıcı mesajların belirtilmesi yasaklanmaktadır. Ayrıca tütün ürünleri paketlerinin üzerine bir ürünün diğerlerine göre daha az zararlı olduğu izlenimine yol açacak “düşük katranlı, hafif (light), ultra-hafif veya yumuşak” gibi hususların yazılması veya bu anlamı ifade edecek şekilde renk, figür, işaret kullanılması da yasaktır. Ayrıca ülkemizde tütün ürünlerinin paketleri üzerinde resimli uyarılar da yer almaktadır.

4822 sayılı Kanun ile değişik 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun gereğince “Sağlık ve Güvenlik Hakkı”, “Bilgi Edinme Hakkı”, “Eğitilme Hakkı”, “Zararların Karşılanması Hakkı”, “Sağlıklı Bir Çevrede Yaşama Hakkı” hükümleri bulunmaktadır. Ancak bu Kanun hükümleri tüketiciler tarafından yeterince bilinmemektedir.

Tütün endüstrisinin tütün bağımlılığını devam ettirmeye yönelik yanıltıcı bilgilerle kullanıma sunduğu elektronik sigara ve yeni tütün ürünleri gibi tütün ürünlerinin zararları konusunda bilimsel çalışmalar takip edilerek halkın doğru bilgilendirilmesine yönelik çalışmaların hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

A.6. Amaç

Tütün ürünlerinin içeriklerinde ve yaydıklarında (emisyonlarında) bulunan kanserojen maddelerin ve zehirli bileşenlerin bilimsel olarak değerlendirilmesi, tütün ürünlerine ilişkin teknik düzenlemenin geliştirilmesi, tütün ürünlerinin içerikleri ve yaydıkları hakkında toplumun bilgilendirilmesi

A.6. Gösterge ve Hedefler

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	13-15 yaş grubu öğrencilerde resimli sağlık uyarıları sebebiyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı (%)	22,9 ¹		25		30		35
2.	15 ve üzeri yaş grubunda resimli sağlık uyarıları nedeniyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı (%)	33,2 ²		35		40		50
3.	Tütün ürünlerinin içerisindeki katkı maddelerinin sayısındaki azalış (%)		Mevcut Durum Analizi	30		50		100
4.	Tütün ürünlerinin saldıkları madde miktarında mevcut duruma göre (1 gr tütündeki nikotin, zifir, CO) azalış (%)		Mevcut Durum Analizi	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg

¹ KGTA (2017)

² KYTA (2016)

A.6. İnisiyatifler ve Faaliyetler

1. Tütün ürünlerinin içeriklerinin ve yaydıklarının insan sağlığına zararlı veya olası zararlı etkilerine ilişkin bilimsel kanıtlara, TKÇS hükümleri ve ilgili kılavuz ilkelerine ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine göre bu ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerin geliştirilmesine yönelik mevzuatın güçlendirilmesi

1.1. Tütün ürünlerinin içeriklerinin kısıtlanması ve yasaklanmasına ilişkin mevzuatın geliştirilmesi

2. Ulusal, bağımsız ve bilimsel denetimden geçen akredite edilmiş tütün ürünlerine yönelik ölçüm laboratuvarının kurulması

2.1. Laboratuvarın kurulması

3. Tütün ürünlerine ilişkin teknik düzenlemelere uygunluğun etkin olarak değerlendirilmesi

3.1. Üretim, ithalat, depolama ve satış noktalarında ürünlere yönelik olarak gerçekleştirilen denetimlerin artırılması

3.2. Ulusal laboratuvarın ürün denetimlerine ilişkin ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kullanılması ve tütün ürünlerinin içerikleri ve yaydıklarını düzenli olarak incelemesi

4. Tütün tüketimi ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık etkilerine, bağımlılık yapmasına ve ölüm tehdidine ilişkin tütün ürünlerinin içerikleri ve yaydıklarının kamu otoritesine ve halka ifşasının TKÇS hükümleri ve kılavuz ilkelerine ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine göre etkin olarak yapılmasının sağlanması

4.1. Tütün ürünlerinin içeriklerine ve yaydıklarına ilişkin tüm bilgilerin, ilgili gerekçelerin, raporların ve bağımlılık-toksikolojik etkilerine ilişkin kanıtların standart formlarda olacak şekilde elektronik bildirimine ilişkin mekanizmanın kurulması

5. Tütün ürünleri tüketimi ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık etkilerine, bağımlılık yapmasına ve ölüm tehdidine ilişkin tütün ve tütün ürünlerinin paket, etiket, ambalaj ve kartonları ile nargile şişeleri üzerine konulacak sağlık uyarı ve mesajlarının TKÇS hükümleri ve kılavuz ilkelerine ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine paralel olarak uygulanmasına devam edilmesi

5.1. Sigaraların birim paketleri ve karton grupmanları üzerinde marka adının veya ticari markanın bir parçası olarak kullanılanlar da dâhil olmak üzere (zifir, nikotin ve karbon monoksit gibi) bırakımlar için rakam gösterilmesine devam edilerek içeriğindeki diğer önemli maddelerin de isimlerinin pakette yer almasına yönelik mevzuat düzenlenmesinin yapılması

5.2. Tütün ürünlerinin piyasaya arz ambalajları üzerinde etkin ve iyi tasarlanmış birleşik sağlık uyarılarının her iki yüzde aynı anda kullanılması

5.3. TKÇS ve Kılavuz İlkelerde belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda tütün ürünlerinin piyasaya arz ambalajları ile nargile şişeleri üzerinde yer alacak birleşik sağlık uyarılarının belirli periyotlarla değiştirilmesi

5.4. Tütün ürünlerinin üzeri dâhil dış ambalajlarında, insan sağlığına zararlı ve olası zararlı içerikler ve emisyonlar hakkında bilimsel dokümanlara dayalı olan ve yetkili kamu kuruluşunca belirlenen bilgi mesajlarının yer alacağı paket içi açıklamaların zorunlu hale getirilmesine ilişkin mevzuatın hazırlanması

5.5. Tütün ürünlerindeki sağlık uyarı ve mesajlarını kapatmak amacıyla kullanılan yapışkan etiketlerin, çıkartmaların, muhafazaların, kaplamaların ve benzeri kılıfların, üretim ve piyasaya arzının önlenmesini sağlayacak mevzuat düzenlenmesinin yapılması

6. Satış ve sunum noktalarında mevzuata uyumun sağlanması

6.1. Satış ve sunum noktalarına yönelik yıllık denetim planlarının yapılması

6.2. Nargilelik tütün mamülü sunum uygunluk belgesi verilmesinde ve ruhsatlandırılmasında il tütün kontrol kurulu onayı şartı bulunan standart uygulamaların tüm belediyeler tarafından uygulanması

6.3. İşyeri açma ve kısa süreli kapama ve faaliyetine son verme işlemlerinde belediyelerce standart uygulamaların geliştirilmesi

B. Tütün Ürünlerine Ulaşılabilirliğinin Azaltılması

B.1. Tütün Ürünlerinin Yasadışı Ticaretinin Önlenmesi

TKÇS'nin hükümlerinden birisi de tütün ürünlerinin yasa dışı ticaretinin önlenmesidir. Tütün mamullerinin yasa dışı ticareti; sağlık, ekonomik, sosyal ve güvenlik etkileri olan çok boyutlu bir sorun olmasının yanı sıra, sınır aşan bir eylem olması nedeniyle, bir ülkenin tek başına çözebileceği bir problem değildir.

Bu sorunla mücadele amacıyla TKÇS rehberliğinde hazırlanan “Tütün Mamullerinin Yasa Dışı Ticaretinin Önlenmesine İlişkin Protokol” 12 Kasım 2012 tarihinde Seul’de yapılan toplantıda kabul edildi. Ülkemiz adına 10 Ocak 2013 tarihinde imzalanan protokol, hem tüm tarafları kendi içinde etkin tedbirler almaya zorlaması, hem birbirleriyle iş birliği ve bilgi paylaşımına yönlendirmesi açısından bağlayıcıdır.

Yasa dışı tütün mamulleri, daha düşük fiyatla satıldığı için tütün mamullerine ulaşımı kolaylaştırmakta ve böylece tüketimi arttırmakta, ayrıca çocukların ve gençlerin tütün ürünlerine olan ulaşılabilirliğinin önlenmesine yönelik çalışmaların sekteye uğramasına sebep olmaktadır.

Eylem planı ile 2017 yılında TBMM’de kabul edilen Tütün Mamullerinin Yasa Dışı Ticaretinin Önlenmesine İlişkin Protokol kapsamında tütün ürünlerinin yasa dışı ticaretinin önlenmesine yönelik çalışmaların güçlendirilmesi planlanmaktadır.

B.1. Amaç

İlgili tüm kurum ve kuruluşlar arasında tam bir eşgüdüm ve iş birliği sağlanarak tütün ürünlerinin yasadışı ticaretiyle etkin olarak mücadele edilmesi

B.1. Gösterge ve Hedefler

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	15 ve üzeri yaş grubunda bandrolsüz sigara kullanım oranı (%)	8,4 ²		7		5		3
2.	Yasalara aykırı olarak ticari amaçla sarmalık kıyılmış tütün üretenler ile satan veya satışa arz edenlere yönelik uygulanan cezai işlem sayısı		Mevcut durum analizi	Mevcut duruma göre %50 artış	Önceki yıla göre %10 artış	Önceki yıla göre %5 artış	Önceki yıla göre %10 azalış	Önceki yıla göre %10 azalış

B.1. İnisiyatifler ve Faaliyetler

1. Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin önlenmesi

- 1.1. Tütün Mamullerinin Yasa Dışı Ticaretinin Önlenmesine İlişkin Protokol kapsamında tüm kurumların görev alanlarına giren konularda gerekli çalışmaların yapılması
- 1.2. Tütün Mamullerinin Yasa Dışı Ticaretinin Önlenmesine Yönelik Eylem Planının hazırlanması
- 1.3. Sarmalık kıyılmış tütün ve içi sarmalık kıyılmış tütün ile doldurularak sigara haline getirilmiş makaronların kaçak satışının engellenmesi
  - 1.3.1. Denetimlerin artırılması
- 1.4. Nargile kafelerde kaçak nargile tütününün kullanımının önlenmesi
  - 1.4.1. Denetimlerin artırılması
- 1.5. Kaçak nargilelik tütün mamülünün denetimlerinin arttırılması
- 1.6. Elektronik sigara gibi ülkemizde ruhsatlandırılmamış tüm tütün ürünü ve taklit eder tarzdaki ürünlerin ülkeye girişi, satışı ve kullanımının önlenmesi

² KYTA (2016)

B.2. Çocuk ve Gençlerin Tütün Ürünleri Kullanımından Korunması ve Ulaşılabilirliğinin Engellenmesi

Bağımlılıkla mücadele çalışmalarında birincil hedef, çocuk ve gençler başta olmak üzere bireylerin bağımlılık yapıcı maddelere başlamasını önlemektir. Tütün ürünü kullanımına ilişkin özellikle gençler arasında, tütün ürünü kullanımını denemenin olağan bir durum olduğu yönünde yaygın ve yanıltıcı bir kanaat vardır. Oysa yapılan bilimsel araştırmalar, bir kez tütün ürünü kullananların tütün bağımlısı olma riskinin en az %60 olduğunu göstermektedir.

Tütün bağımlılığı gerek sebep olduğu sağlık zararları gerekse diğer bağımlılık yapıcı maddelere geçiş açısından da bir basamak olması sebebiyle hassasiyetle üzerinde durulan bir alandır. Gençlerin tütün ürünü kullanımına başlamasında ailenin ve sosyal çevrenin etkisi ile tütün ürünlerine ulaşılabilirliğin kolay olması önemli etkenlerdir.

Gençlerin tütün ürünü kullanımına başlamasında aile, öğretmenler, arkadaşlar vb. rol model olan bireylerin etkisi büyüktür. Okul çevresindeki marketlerde ve seyyar satıcılar tarafından gençlere tek tek veya paketle sigara satışının tamamen önlenmesine yönelik denetimlerin artırılması önem arz etmektedir. Ayrıca eğitim kurumlarının çevresinde tütün ürünü satış noktalarına 500 m mesafesinin getirilmesine yönelik düzenleme yapılması da planlanmaktadır.

Tütün endüstrisinin hedef kitlesinde çocuklar ve gençler ilk sırada yer almaktadır. Ülkemiz sahip olduğu genç nüfus sebebiyle tütün endüstrisinin hedefinde olan ülkelerden biridir. Bütün ülkeler 18 yaşından küçüklere veya ulusal kanunlarla belirlenmiş yaşın altındakilere tütün ürünleri satışını önleyecek yasal ve idari önlemleri almaktadır. Ancak yasal düzenlemeler, çocuk ve gençleri tütün ürünlerinden korumak için tek başına yeterli değildir. Yasal düzenlemelerle birlikte gençlere tütün ürünlerinin zararlarına ilişkin bilgilendirmenin yapılması ve tütün ürünü kullanımının itibarsız bir davranış olduğu algısının eğitim hayatının her kademesinde vurgulanması önemlidir.

Tütün bağımlılığının önlenmesi için çocuk ve gençler başta olmak üzere toplumun tamamına yönelik bilgilendirme ve farkındalık çalışmaları yürütülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da örgün eğitimin her kademesindeki öğrencilere, bağımlılığı önlemeye yönelik yaş gruplarına özel eğitimler verilmektedir. Bu verilen eğitimlerin etki değerlendirmesi yapılarak yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi planlanmaktadır.

Çocuk ve gençlerin tütün ürünü kullanmaya başlamalarının önlenmesine yönelik çalışmalarda sivil toplum kuruluşları ve gönüllülerin rolü çok büyüktür. Gençlerin tütünle mücadele alanında aktif olarak yer almalarını sağlamak için "Tütünle Mücadelede Sivil Toplum ve Gençlik Çalıştayları" yapıldı. Bu çalıştayların sonucunda gençlerle birlikte "Tütünle Mücadele Gençlik Eylem Planı" hazırlandı. Bu eylem planı kapsamında gönüllü gençlere, tütünle mücadeleye ilişkin akran eğitimleri verildi. Yeni eylem planı döneminde

akran eğitim modellerinin yaygınlaştırılması amacıyla sivil toplum örgütleri ile iş birliği içerisinde çalışmaların yapılması planlanmaktadır.

Tütün ürünü satış noktalarında yasal satış yaşı konusunda açık ve belirgin uyarı işaretleri yer almalı, kuşku durumlarda kimlik sorulmalıdır. Tütün ürünlerinin doğrudan ulaşılabilir ve görülebilir şekilde satışa sunulmasını önlemeye yönelik düzenlemeler yapılması planlanmaktadır.

Diğer taraftan özellikle gençlere yönelik nargile kullanımına olanak sağlayan mekânlar artmakta, değişik aromalı ürünlerle nargile içimi özendirilmektedir. Bu durumun önlenmesine yönelik denetim çalışmalarının güçlendirilmesi planlanmaktadır.

B.2. Amaç

18 yaşını doldurmamış bireylerin tütün ürünlerine satış ve dağıtım yoluyla ulaşmasının engellenmesi

B.2. Gösterge ve Hedefler

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	13-15 yaş grubu öğrencilerde 18 yaşını doldurmamış olmasına rağmen sigara satın alabilenlerin oranı (%)	73,3 ¹		30		20		5
2.	13-15 yaş grubu öğrencilerde dal sigara satın alanların oranı (%)	29,4 ¹		15		10		5
3.	13-15 yaş grubu öğrencilerde sigara içmenin kendilerini kutlamalar, partiler ve sosyal toplantılarda daha rahat hissettireceğini belirtenlerin oranı (%)	26,2 ¹		22		18		10

¹ KGTA (2017)

B.2. İnisiyatifler ve Faaliyetler

1. 18 yaşını doldurmamış bireylere tütün ürünlerinin satış, dağıtım ve sunumunu yasaklayan mevcut yasal düzenlemeye, uyumun denetlenmesi ve uymayanlara caydırıcı nitelikte cezai müeyyideler uygulanması
  - 1.1. İçişleri Bakanlığı tarafından düzenli denetim yapılması
  - 1.2. Adet bazında tütün ürünü (tek sigara vb.) ve sarmalık kıyılmış tütün, makaron ve yaprak sigara kâğıdının gençlere satışını önlemeye yönelik tedbirlere ağırlık verilmesi
  - 1.3. 18 yaşını doldurmamış bireylere tütün ürünlerinin satış, dağıtım ve sunumu yapılması halinde uygulanan cezai müeyyideye ek olarak idari para cezasının uygulanması ve satış-sunum ruhsatının iptal edilmesinin sağlanmasına yönelik mevzuat düzenlenmesinin yapılması
2. Tütün ürünleri satıcılarının ürün alacak gençlerden 18 yaşını doldurduklarını gösterir resmî belgeleri istemelerinin sağlanması
  - 2.1. Kimlik belgelerinin istenilmesi konusunda satıcıların bilgilendirilmesi
  - 2.2. Satıcıların kimlik sormasının denetlenmesi
  - 2.3. Tüm satış ve sunum noktalarına güvenlik kamerası bulundurma ve yapılan denetimlerde görevlilere mahkeme kararı olmaksızın görüntüleri sunma zorunluluğu getirilmesi
3. 18 yaşını doldurmayan bireylere tütün ürünlerinin satış ve dağıtımını yasaklayan mevcut yasal düzenlemenin kapsamının genişletilmesi
  - 3.1. Tütün ürünü satışının 21 yaşına çıkarılması
  - 3.2. Tütün ürünlerinin perakende satışı veya nargilelik tütün ürünü sunumu yapılan işyerleri, örgün eğitim kurumları ve öğrenci yurtlarına kapıdan kapiya en az 500 m mesafe olmak zorunluluğu getirilmesi
4. Tütün ürünlerinin logo, renk ve şekillerinin, şeker, çerez, oyuncak, tişört, çanta vb. nesnelere bulunmasını, bunların dağıtımını ve satışını yasaklayan mevzuata uyulmasının sağlanması,
  - 4.1. İlgili Bakanlık ve kurumlar (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Belediyeler) ile 4207 sayılı yasaya uygun ihtiyaç duyulan ikincil düzenlemelerin yapılmasına ve etkin uygulanabilmesine yönelik ortak çalışma yapılması
  - 4.2. Konu ile ilgili denetim sisteminin geliştirilmesi

C. Tütün Kontrolünde Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme

Tütün kontrolünde, toplumdaki kullanım özellikleri, tütüne bağlı hastalıklar ve ölümler gibi konularda yeterli verinin olması, iyi bir izleme politikasının geliştirilmesi açısından son derece önemlidir.

Düzenli aralıklarla yapılan, karşılaştırılabilir araştırmalarla yerel ve ulusal düzeyde müdahale programlarının geliştirilmesi önemlidir. Ayrıca bu araştırmalarla tütün kontrol politikalarının etkilerini ve tütün endüstrisinin aktivitelerini takip etmek mümkün olmaktadır.

DSÖ tarafından TKÇS'ye taraf olan tüm ülkelerde standart olarak uygulanan ve resmi tütün ürünü kullanım oranlarını yansıtan Küresel Yetişkin Tütün Araştırması'nın yapılması bu bakımdan önem taşımaktadır.

Tütünle mücadele alanında yürütülen çalışmaların etkinliğinin ölçülmesi amacıyla yapılan araştırmaların yanı sıra eylem planının izleminin yapılmasına yönelik izleme ve raporlama sisteminin de oluşturulması planlanmaktadır.

C. Amaç

Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planının süreç ve çıktılarının izlenmesi ve raporlanması

C. Gösterge ve Hedefler

No	Gösterge	Mevcut durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Kurullarda alınan kararların hayata geçirilme oranı (%)		85	85	90	90	95	95
2.	Eylem planı kapsamında planlanmış faaliyetlerin zaman takvimine uygun olarak tamamlanma oranı (%)		80	80	85	85	90	90
3.	Eylem planı kapsamında kurulların onayladığı projelerin hedeflerine ulaşma oranı (%)		70	80	85	85	90	90
4.	Ortak proje yürütülen üniversite sayısının tüm üniversite sayısına oranı (%)		20	30	40	50	60	70
5.	Ortak proje yürütülen belediye sayısının tüm belediyelere oranı (%)		20	30	40	50	60	70

C. İnisiyatifler ve Faaliyetler

1. İzlemede kullanılacak değerlendirme göstergelerinin belirlenmesi ve tanımlanması
  - 1.1. A1, A2, A3, A4, A5, A6, B1, B2 ve B3' de belirlenen göstergeler için Gösterge İzlem Kartlarının (göstergenin adı, veri toplama sıklığı, hesaplama yöntemi vb'ni içeren) hazırlanması
  - 1.2. Göstergelerin paydaş kurumlar tarafından oluşturulan verilerinin bir yazılım oluşturularak online olarak girilmesinin sağlanmasına yönelik yazılım geliştirilmesi
2. Amaca Yönelik Araştırmalarla izlem yapılması
  - 2.1. KYTA'nın il bazlı olarak belirlenen periyotlarla yapılmasının sağlanması
  - 2.2. KGTA'nın il bazlı olarak belirlenen periyotlarla yapılmasının sağlanması
  - 2.3. Özel gruplara yönelik tütün kullanım araştırmaların yapılması (sağlık çalışanları, öğretmenler, emniyet mensupları vb.)
3. Koordinasyon mekanizmasının güçlendirilmesine yönelik faaliyetlerin hayata geçirilmesi
  - 3.1. İl tütün kontrol kurullarında görev yapan kişilerin tamamına yönelik performans değerlendirme sisteminin hayata geçirilerek performans karnelerine yönelik uygulanacak yaptırımların kendi kurum mevzuatlarına tanımlanmasının sağlanması
4. Tütün ile mücadele kapsamında oluşturulmuş kurulların güçlendirilerek, üyeleri arasındaki iletişimin ve iş birliklerinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması
  - 4.1. Bağımlılıkla mücadele kurullarının çalışma usul ve esaslarında belirtilen zaman aralıklarında paydaşların bir araya gelmelerinin sağlanması
  - 4.2. Kurullar tarafından alınan kararların gerçekleştirme durumunun izlenerek raporlanması
  - 4.3. Tütün ürünleri ile mücadele kapsamında yürütülecek tüm projelerin ilgili kurullardan onayı dâhilinde yürütülmesinin sağlanması
    - 4.3.1. Proje finansmanı sağlayan tüm kurumların tütünle ilgili proje başvurularında ilgili kurullardan birinin (BMYK, BMK, BMTK vb.) onayını ön şart olarak istemesinin sağlanması, kurulların etkin çalışabilmesine yönelik gerekli bütçenin sağlanabilmesi
  - 4.4. Kurulların etkin çalışabilmesine yönelik gerekli bütçenin sağlanabilmesi

Belge kapsamında belirtilmiş tüm gaye, gösterge ve hedef ile inisiyatiflerin başarıya ulaşabilmesi için yapılması gereken faaliyetler, bu faaliyetlere atanmış sorumlu kurum ve kuruluşlar

***Tütün Kontrolü Eylem Planı
2018-2023'de
belirlenmiştir.***

2018 - 2023

II - Tütün Kontrolü Eylem Planı

TÜTÜN KONTROLÜ EYLEM PLANI 2018-2023

A-TÜTÜN ÜRÜNLERİNE OLAN TALEBİN AZALTILMASI

A1.Bilgilendirme ve Bilinçlendirme							
No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
Amaç: Tütün ürünlerinin kullanımının; sağlık, ekonomik, çevresel ve sosyal açıdan zararları ile bırakılması ya da hiç kullanılmaması halinde elde edilecek kazanımlar hakkında bireylerin bilgilendirilerek, olumlu tutum ve davranışları benimsemesini sağlamak							
1.	Zorunlu eğitime devam eden öğrencilerin tütün ürünleri ile mücadele konusunda eğitim alma oranı (%)	-	80	90	95	98	98
2.	Zorunlu eğitime devam eden, tütün ürünlerinin zararları konusunda eğitim almış öğrencilerdeki farkındalık oranı (%)	-	70	75	80	85	90
3.	13-15 yaş grubu öğrencilerde tütün ürünlerinin zararları konusunda okulda bilgi aldığını söyleyenlerin oranı (%)	56 ¹		80		90	95
4.	13-15 yaş grubu öğrencilerde pasif etkilenimin sağlığa zararlı olduğunu düşünenlerin oranı (%)	79,5 ¹		85		90	95
5.	13-15 yaş grubu öğrencilerin, 4207 sayılı Kanun ile yasaklanmış alanlarda tütün ürünü tüketiminin önlenmesi ile ilgili uygulamalara destek oranı (%)	91,1 ¹		93		95	98
6.	13-15 yaş grubu öğrencilerin açık alanlarda tütün ürünü tüketiminin önlenmesi ile ilgili uygulamalara destek oranı (%)	74,5 ¹		77		79	85

¹ KGTA (2017)

A1.Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Amaç: Tütün ürünlerinin kullanımının; sağlık, ekonomik, çevresel ve sosyal açıdan zararları ile bırakılması ya da hiç kullanılmaması halinde elde edilecek kazanımlar hakkında bireylerin bilgilendirilerek, olumlu tutum ve davranışları benimsemesini sağlamak

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler							
			2018	2019	2020	2021	2022	2023		
7.	15 ve üzeri yaş grubunda tütün ürünü kullanımının sağlık sorunlarına yol açtığını düşünenlerin oranı (%)	89,8 ²		92			95			98
8.	15 ve üzeri yaş grubunda pasif etkilenimin ciddi sağlık sorunlarına yol açtığını düşünenlerin oranı (%)	83,3 ²		88			95			98
9.	15 ve üzeri yaş grubunda kamu spotları sebebiyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı (%)	23,8 ²		30			35			40
10.	15 ve üzeri yaş grubunda sigara karşıtı mesaj farketme oranı (%)	75,6 ²		78			85			90
11.	15 ve üzeri yaş grubunda 4207 sayılı Kanun ile yasaklanmış alanlarda tütün ürünü tüketiminin önlenmesi ile ilgili uygulamalara destek oranı (%)	90,4 ²		92			94			96
12.	15 ve üzeri yaş grubunda tütün ürünlerinin vergilendirilmesi ile ilgili uygulamalara destek oranı (%)	60,8 ²		70			75			80
13.	4207 sayılı Kanun ihlallerine yönelik kurulmuş ihbar mekanizmalarının (Yeşil Dedektör, Alo 184 SABİM vb.) toplumda bilinirlik düzeyi (%)	-	Mevcut durum tespiti	70			80			90
14.	Sigara içenler arasında Sigara Bırakma Hizmetlerinin (Alo 171, SBPler) bilinirlik düzeyi (%)	-	Mevcut durum tespiti	60			70			80

² KYTA (2016)

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
İNİSYATİF 1: Tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmesi, farkındalık oluşturulması, olumlu tutum ve davranış geliştirmelerinin sağlanması								
1.1. Okul öncesi, ilk ve ortaöğretimde bütün ürünlerinin zararları ve bunlardan korunmaya yönelik eğitim çalışmaları ile etkinliklerin yapılması								
1.1.1. İlerde eğitim verecek TBM formatörlerine eğitim verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Milli Eğitim Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevcut formatörlere ilave eğitim alan formatör sayısı 	❖ 100	❖ 100	❖ 100	❖ 100	❖ 100	
1.1.2. Formatörler tarafından uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Milli Eğitim Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevcut eğitim alan rehber öğretmenlere ilave TBM uygulayıcı eğitimi alan rehber öğretmen sayısı 	❖ 2.000	❖ 2.000	❖ 500	❖ 500	❖ 500	
1.1.3. TBM uygulayıcıları tarafından velilere ebeveyn modülü programının uygulanması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Milli Eğitim Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zorunlu eğitime devam eden öğrencilerin velilerinin bütün ürünlerinin zararları hakkında farkındalık eğitimi alma %'si 	❖ % 20	❖ % 40	❖ % 60	❖ % 70	❖ % 75	❖ % 80

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Hedefler							
Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	2018	2019	2020	2021	
			2022	2023			
İNİSYATİF 1: Tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmesi, farkındalık oluşturulması, olumlu tutum ve davranış geliştirmelerinin sağlanması							
1.1.4. TBM etkileşimli içeriklerin Eğitim Bilişim Ağı'na (EBA) entegre edilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Milli Eğitim Bakanlığı Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> TBM ve EBA entegrasyonunun yapıma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> Entegrasyonun yapılmasına başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> TBM etkileşimli içeriklerin kullanılması 	<ul style="list-style-type: none"> Uygulamaya devam edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Uygulamaya devam edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Uygulamaya devam edilmesi
1.1.5. Eğitim müfredatında yer alan fen bilimleri, sosyal bilimler, matematik ve Türkçe derslerinde mümkün olduğunca tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda farkındalığı artırıcı örneklerin yer almasının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Milli Eğitim Bakanlığı Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> Uygulamanın hayata geçmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Kullanılacak mevzuatın oluşturularak uygulanmasını hayata geçmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Uygulamanın sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Geri bildirimlerin alınarak gerekli iyileştirmelerin yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> Geri bildirimlerin alınarak gerekli iyileştirmelerin yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> Geri bildirimlerin alınarak gerekli iyileştirmelerin yapılması
1.1.6. 3-6 yaş, 7-12 yaş ve 13-15 yaş gruplarında "Hayır" diyalog becerisini güçlendirmek için mevcut animasyon ve çizgi filmlerde akranlarına gerektiğinde "Hayır" diyalog davranışının geliştirilmesine yönelik örtülü senaryoların oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> Sağlık Bakanlığı Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü Türkiye Yeşilay Cemiyeti Milli Eğitim Bakanlığı TRT 	<ul style="list-style-type: none"> Hazırlanan örtülü senaryo sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> En az 10 adet 	<ul style="list-style-type: none"> En az 10 adet 	<ul style="list-style-type: none"> En az 10 adet 	<ul style="list-style-type: none"> En az 10 adet 	<ul style="list-style-type: none"> En az 10 adet

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme							
Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
İNİSYATİF 1: Tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmesi, farkındalık oluşturulması, olumlu tutum ve davranış geliştirmelerinin sağlanması							
1.1.7. Sigara, alkol veya uyuşturucu ile yeni tanışmış veya deneme aşamasında olan öğrencilere yönelik ikincil önleme çalışmaları kapsamında Okul Temelli Kısa Müdahale Programının (OBM) geliştirilerek uygulanması	<ul style="list-style-type: none"> Milli Eğitim Bakanlığı Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> Risk tespit edilerek OBM uygulanan öğrenci sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> % 100 	<ul style="list-style-type: none"> Programın etki analizi çalışmasının yapılması ve ihtiyaca göre revize edilerek öğrencilerin %100'üne uygulanmasına devam edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> % 100 	<ul style="list-style-type: none"> Programın etki analizi çalışmasının yapılması ve ihtiyaca göre revize edilerek öğrencilerin %100'üne uygulanmasına devam edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Programın etki analizi çalışmasının yapılması ve ihtiyaca göre revize edilerek öğrencilerin %100'üne uygulanmasına devam edilmesi
1.1.8. OBM uygulayıcılarının seçilmesi ve eğitilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Milli Eğitim Bakanlığı Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> Eğitim alan uygulayıcı sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> 240 	<ul style="list-style-type: none"> 240 	<ul style="list-style-type: none"> 100 	<ul style="list-style-type: none"> 100 	<ul style="list-style-type: none"> 100
1.1.9. Okullarda Yeşilay kulüplerinin güçlendirilerek ayda en az bir aktivite gerçekleştirilmelerinin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Milli Eğitim Bakanlığı Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> Zorunlu eğitim kademesindeki aktif Yeşilay kulübü bulunan okul sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Yeşilay kulübü bulunan okul sayısının tespit edilerek, Yeşilay kulüplerinin ayda en az bir aktivite gerçekleştirilmesinin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> Zorunlu eğitim kademesindeki tüm okullarda Yeşilay kulüplerinin oluşturularak ayda en az bir aktivite gerçekleştirilmesinin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> Yeşilay kulübü etkinliklerinin sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Yeşilay kulübü etkinliklerinin sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Yeşilay kulübü etkinliklerinin sürdürülmesi

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İNİSYATİF 1: Tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmesi, farkındalık oluşturulması, olumlu tutum ve davranış geliştirmelerinin sağlanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
1.1.10. Örgün eğitimde yer alan riskli ve dezavantajlı grupta olan gençlerin okul spor faaliyetlerine katılımının artırılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gençlik ve Spor Bakanlığı ❖ Millî Eğitim Bakanlığı ❖ Spor Federasyonları 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Riskli ve dezavantajlı grupta olup okul faaliyetlerine katılan genç sayısı 	❖ ilave 50.000	❖ ilave 50.000	❖ ilave 100.000	❖ ilave 100.000	❖ ilave 100.000
1.1.11. Sağlıklı yaşam farkındalığını sağlayacak günlük yaşam becerilerine yönelik yaş gruplarına özel eğitici kitap, dergi ve animasyon videolarının geliştirilmesi	❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yaş gruplarına özel hazırlanmış eğitici video ve çocuk hikaye kitabı sayısı 	❖ 2	❖ ilave 3	❖ ilave 5	❖ ilave 5	❖ ilave 5
1.1.12. Okullarda resim, şiir, kompozisyon yarışmaları ile kampanyaların (Örnek: Benim Öğretmenim Sigara İçmiyor vb.) yapılması	❖ Millî Eğitim Bakanlığı	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Düzenlenen etkinlik sayısı 	❖ Her okulda yılda en az 2 etkinlik düzenlenmiş olması	❖ Her okulda yılda en az 2 etkinlik düzenlenmiş olması	❖ Her okulda yılda en az 2 etkinlik düzenlenmiş olması	❖ Her okulda yılda en az 2 etkinlik düzenlenmiş olması	❖ Her okulda yılda en az 2 etkinlik düzenlenmiş olması
1.1.13. Tütün kullanımının önlenmesine yönelik afişlerin periyodik olarak okullardaki duyuru panolarında paylaşılmasının sağlanması	❖ Millî Eğitim Bakanlığı	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Okullarda yıllık kullanılan afiş çeşidi sayısı 	❖ Afişlerin tasarlanması	❖ 8	❖ 8	❖ 8	❖ 8

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
İNİSYATİF 1: Tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmesi; farkındalık oluşturulması, olumlu tutum ve davranış geliştirmelerinin sağlanması								
1.1.14. Gençlik kamplarına katılan ve Gençlik merkezlerinden faydalanan öğrencilere yönelik tütün ürünlerinin zararları hakkında eğitimlerin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gençlik ve Spor Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kamplara katılan öğrenci sayısı 	❖ 2.000 öğrenci	❖ 2.000 öğrenci	❖ 4.000 öğrenci	❖ 4.000 öğrenci	❖ 4.000 öğrenci	❖ 4.000 öğrenci
1.2. Yükseköğretim kurumlarında tütün ürünlerinin zararları ve bunlardan korunmaya yönelik eğitim çalışmalarının ve etkinliklerinin yapılması								
1.2.1. Tıp fakültelerinin 1, 3, 6. Sınıf müfredatlarında farkındalık geliştirme, hastalık ilişkilerini öğretilme ve tütün kontrolü konularını içeren eğitim programlarının yer almasının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ YÖK ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programı hayata geçiren fakülte oranı (%) 	❖ 30	❖ 70	❖ 90	❖ 95	❖ 100	❖ 100
1.2.2. Sağlık bilimleri ile ilgili diğer fakülte ve yüksekokullarda farkındalık geliştirme ve mücadele yöntemleri konularını içeren eğitim programlarının uygulanması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ YÖK ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programı hayata geçiren fakülte oranı (%) 	❖ Programın oluşturulması	❖ 70	❖ 90	❖ 95	❖ 100	❖ 100

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İNİSYATİF 1: Tütün ürünleri kullanımının zararları konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmesi, farkındalık oluşturulması, olumlu tutum ve davranış geliştirmelerinin sağlanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>1.2.3. Eğitim fakültelerindeki öğrencilerde mesleğe başladıklarında öğrencilerinde tütün kullanımının önlenmesi için danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunabilmelerine yönelik eğitim programlarının geliştirilerek uygulanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ YÖK ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programı hayata geçiren fakülte oranı (%) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programın oluşturulması 	❖ 20	❖ 30	❖ 40	❖ 50	❖ 60
<p>1.2.4. Okullarda akran eğitim modelinin uygulanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Milli Eğitim Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamanın hayata geçme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamanın hayata geçmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamanın sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamanın sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamanın sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamanın sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamanın sürdürülmesi
<p>1.2.5. Üniversitelerde faaliyet gösteren Genç Yeşilay Kulüplerindeki öğrenciler için TBM Akran Uygulayıcı Eğitiminin geliştirilerek yaygınlaştırılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Üniversiteler 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitici eğitimi alan uygulayıcı sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 300 	❖ ilave 300	❖ ilave 300	❖ ilave 300	❖ ilave 300	❖ ilave 300

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme						
Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler			
			2018	2019	2020	2021
<p>1.2.6. Genç Gönüllüler Platformuna bireysel ve kurumsal üyelik sayısının arttırılarak gençlerin gönüllülük faaliyetlerine aktif olarak katılmalarının sağlanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gençlik ve Spor Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Milli Eğitim Bakanlığı ❖ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ❖ Diyanet İşleri Başkanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Üniversiteler ❖ Kültür ve Turizm Bakanlığı ❖ Yerel Yönetimler Spor Federasyonları 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Genç Gönüllüler Platformuna üye olan gönüllülerde ve yayımlanan ilanlarda oluşacak artış miktarı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Genç Gönüllülerde ilave 10.000 kişi ❖ ilave 300 ilan 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Genç Gönüllülerde ilave 10.000 kişi ❖ ilave 300 ilan 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Genç Gönüllülerde ilave 10.000 kişi ❖ ilave 300 ilan 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Genç Gönüllülerde ilave 10.000 kişi ❖ ilave 300 ilan

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İNİSYİYATİF 2: Kamu kurum ve kuruluşlarının çalışanlarına yönelik eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.1. İş sağlığı ve güvenliği eğitim modüllerinde tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında bilgilerin yer almasının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İş sağlığı ve güvenliği kapsamında eğitim alanlardan tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim konularında eğitim alanların oranı (%) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitim modülünün hazırlanarak iş sağlığı ve güvenliği müfredatına konulması 	❖ 100	❖ 100	❖ 100	❖ 100	❖ 100
2.2. Aday memur eğitimlerinde ve kamuya yeni alınan diğer kamu personelinin uyum eğitimlerinde tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında bilgilerin yer almasının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Devlet Personel Başkanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Aday memurların ve işe yeni alınan diğer kamu personelinin işe başlangıç aşamasındaki tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim konularını içeren uyum eğitimi alma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitim modülünün hazırlanması ❖ Uyum eğitimi müfredatında modülün yer almasının sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İşe yeni başlayan tüm kamu personelinin eğitim almış olması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İşe yeni başlayan tüm kamu personelinin eğitim almış olması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İşe yeni başlayan tüm kamu personelinin eğitim almış olması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İşe yeni başlayan tüm kamu personelinin eğitim almış olması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İşe yeni başlayan tüm kamu personelinin eğitim almış olması

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İNİSIYATİF 2: Kamu kurum ve kuruluşlarının çalışanlarına yönelik eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>2.3. Erbaş ve erlerin eğitimlerinde tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında bilgilendirmenin yapılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Milli Savunma Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ulaşılan kişi yüzdesi (%) 	❖ 20	❖ 50	❖ 100	❖ 100	❖ 100	❖ 100
<p>2.4. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda görevli sosyal çalışmacı, psikolog, yurt yönetim memurları (bransı ile uygun), yurt yönetim personeline (bransı ile uygun) eğitim verilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gençlik ve Spor Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitici eğitimi verilen KYK personeli sayısı 	❖ ilave 162	❖ ilave 162	❖ ilave 162	❖ ilave 162	❖ ilave 162	❖ ilave 162

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İNİSİYATİF 2: Kamu kurum ve kuruluşlarının çalışanlarına yönelik eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
2.5. Diyanet İşleri Başkanlığı taşra personeline yönelik bilgilendirici ve bilinçlendirici eğitimlerin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Diyanet İşleri Başkanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitimlerin uygulanma durumu ve eğitici eğitimi alan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitim modüllerinin oluşturulması ve 100 personele daha eğitici eğitimi verilerek eğitici eğitimlerinin tamamlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitim modüllerinin uygulanmaya devam etmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitim modüllerinin uygulanmaya devam etmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitim modüllerinin uygulanmaya devam etmesi 	
2.6. Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde çalışan Gençlik Liderleri ve Kamp Liderlerine eğitici eğitimi verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gençlik ve Spor Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitici eğitimi verilen gençlik lideri sayısı ❖ Eğitici eğitimi verilen kamp lideri sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İlave 162 gençlik lideri ❖ İlave 80 kamp lideri 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İlave 162 gençlik lideri ❖ İlave 80 kamp lideri 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İlave 162 gençlik lideri ❖ İlave 80 kamp lideri 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İlave 162 gençlik lideri ❖ İlave 80 kamp lideri 	

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İNİSYİYATİF 2: Kamu kurum ve kuruluşlarının çalışanlarına yönelik eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>2.7. Rol model olan meslek gruplarında (polis, asker, öğretmen ve sağlık çalışanı vb.) tütün ürünü kullanımının önüne geçilmesine yönelik eğitimlerin düzenlenmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Milli Eğitim Bakanlığı ❖ Milli Savunma Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Faydalanan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ilave 75.000 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ilave 75.000 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ilave 75.000 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ilave 75.000 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ilave 75.000 	
<p>2.8. Eğitim ve Sağlık kurumları başta olmak üzere kurumlarda "Sigarasız Kurum" uygulamasının teşvik edilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Milli Eğitim Bakanlığı ❖ Milli Savunma Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sigarasız kurum çalışanlarına başlatılan kuruma başlatılan sayısını ❖ Çalışmaya dahil olan kurumlar içerisinde sigarasız kurum kriterlerini karşılayan kurum %'si 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programın hazırlanarak başvuruların alınmaya başlanması ❖ %60 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevcut duruma göre %20 artış 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevcut duruma göre %25 artış 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevcut duruma göre %30 artış 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevcut duruma göre %35 artış 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevcut duruma göre %40 artış

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İNİSYATİF 2: Kamu kurum ve kuruluşlarının çalışanlarına yönelik eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>2.9. Bütün kamu kurum ve kuruluşlarında sigara içilmez yasal uyarı yazılarına ilave olarak, bilgilendirici afiş ve broşürlerin genel duyuru panoları ile yemekhane, sosyal tesis gibi alanların masalarında ve diğer aksesuarlarında (tabak altlığı, baharatlık, peçetelik vb.) kullanılmasının sağlanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Tüm kamu kurum ve kuruluşları 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programı hayata geçiren kurum yüzdesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Görsellerin ve mesajların hazırlanarak kurumlara duyurulması ❖ Program hayata geçiren kurum sayısının tespit edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programı hayata geçiren kamu kurum ve kuruluşlarının sayısında %10 artış 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programı hayata geçiren kamu kurum ve kuruluşlarının sayısında %20 artış 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programı hayata geçiren kamu kurum ve kuruluşlarının sayısında %30 artış 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programı hayata geçiren kamu kurum ve kuruluşlarının sayısında %40 artış 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programı hayata geçiren kamu kurum ve kuruluşlarının sayısında %50 artış
<p>2.10. TBM uygulayıcıları tarafından okullardaki rehber öğretmen dışındaki diğer öğretmenlere yönelik seminer ve benzeri fırsatları değerlendiren yetiştirme eğitim modülünün uygulanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Millî Eğitim Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Seminer programlarında yetiştirme eğitim modülünü alan öğretmen yüzdesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ % 70 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ % 80 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ % 90 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ % 95 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ % 95 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ % 95

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İNİSİYATİF 3: STK'ların ve yerel yönetimlerin tütün kontrolü çalışmalarına desteklerinin artırılması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.1. STK temsilci ve yerel yönetimler ile tütün ürünleri kullanımının zararları ve pasif etkilenim konusunda işbirliği planının çıkarılması ve protokollerin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ❖ Gençlik ve Spor Bakanlığı ❖ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ❖ STK 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Protokol imzalanan yerel yönetim sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nüfusu 200.000 üzerinde olan 10 ilçe 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nüfusu 200.000 üzerinde olan 20 ilçe 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nüfusu 200.000 üzerinde olan 20 ilçe 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nüfusu 200.000 üzerinde olan 30 ilçe 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nüfusu 200.000 üzerinde olan 20 ilçe 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nüfusu 200.000 üzerinde olan ilçelerin tamamına

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İNİSİYATİF 3: STK'ların ve yerel yönetimlerin tütün kontrolü çalışmalarına desteklerinin artırılması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.2. Esnaf arasından seçilen gönüllülerle "Sağlık Elçileri Projesi" kapsamının, tütün ürünleri ile mücadelede içerecek şekilde genişletilerek ülke geneline yaygınlaştırılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Projenin uygulanacağı ilçe sayısı 	❖ 50	❖ İlave 50	❖ İlave 50	❖ İlave 40	❖ İlave 40	❖ İlave 40
3.3. Tütünle mücadele alanında gönüllü olarak topluma mesaj vermek isteyenlerin kullanabilecekleri gönüllüler ve profesyoneller tarafından hazırlanmış hazır mesaj ve görüntülerin yer aldığı elektronik kütüphanenin toplumun kullanımına hazır hale getirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Elektronik kütüphanenin oluşturulma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Elektronik kütüphanenin oluşturularak kullanılmaya başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Geri bildirimler doğrultusunda gerekli iyileştirmenin yapılarak uygulanmasını sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Geri bildirimler doğrultusunda gerekli iyileştirmenin yapılarak uygulanmasını sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Geri bildirimler doğrultusunda gerekli iyileştirmenin yapılarak uygulanmasını sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Geri bildirimler doğrultusunda gerekli iyileştirmenin yapılarak uygulanmasını sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Geri bildirimler doğrultusunda gerekli iyileştirmenin yapılarak uygulanmasını sürdürülmesi

A1. Bilgilendirme ve Biliçlendirme

Faaliyet		Hedefler					
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>İnisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi</p>		Süreç Göstergesi					
<p>Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş</p>							
<p>4.1. Tütün kontrolüne yönelik iletişim kampanyasının oluşturulması ve uygulanması</p>							
<p>4.1.1. Tütün kontrolüne yönelik iletişim çalışmalarının bilimsel temelli yürütülebilmesi için Tütünle Mücadele İletişim Bilim Komisyonunun oluşturulması</p>		<p>❖ Sağlık Bakanlığı ve Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü</p> <p>❖ RTÜK</p> <p>❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti</p> <p>❖ Üniversiteler</p>	<p>❖ Komisyonun oluşturulma durumu</p>	<p>❖ Komisyonun oluşturulması ve çalışmaya başlaması</p>			

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Inisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi		Hedefler					
Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>4.1.2. İletişim kampanyasının yürütülmesi için iletişim yönetim planı hazırlanması</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ❖ RTÜK ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Üniversiteler 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Planın hazırlanma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Planın hazırlanarak yayınlanmış olması 					
<p>4.1.3. Tütün kontrolüne yönelik iletişim temasının ve yöntemlerin belirlenmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ❖ RTÜK ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Üniversiteler 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İletişim yöntemlerinin belirlenme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İletişim temaları ve yöntemlerinin belirlenmiş olması 					

A1. Bilgilendirme ve Biliçlendirme

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.1.4. İletişim kampanyasının tasarlanarak uygulanmasının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı ❖ RTÜK ❖ Kültür ve Turizm Bakanlığı ❖ Gazeteciler Cemiyeti ❖ RATEM ❖ Eğitim Sağlık Muhabirleri Derneği 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kampanyanın uygulanma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kampanyanın tüm fazlarının ilgili paydaşlara iletilerek kampanyanın kamuoyuna duyurulması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kampanyanın uygulanmaya başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kampanyanın sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Etkinlik analizinin yapılarak revizyonların yapıldıktan sonra sürdürmeye devam etmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kampanyanın devam ediyor olması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kampanyanın devam ediyor olması

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Inisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
<p>4.2. Tütün kontrolü çalışmalarına ilişkin yazılı, görsel ve işitsel medyanın desteğinin artırılmasına yönelik faaliyetler yapılması</p>									
<p>4.2.1. Dizi, film, tiyatro senarist ve yönetmenleriyle birlikte yazılı ve görsel basın mensuplarına (Gazeteciler Cemiyeti, TV kuruluşları birlikleri, radyo yayıncıları, eğitim ve Sağlık muhabirleri dernekleri) yönelik eğitim, farkındalık ve sertifik programlarının oluşturulması (bilgilendirme toplantılarının yapılması)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ RTÜK ❖ Kültür ve Turizm Bakanlığı ❖ Gazeteciler Cemiyeti ❖ RATEM ❖ Eğitim ve Sağlık Muhabirleri Derneği ❖ STK 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Düzenlenen sertifikalı eğitim sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitim programının oluşturularak ilgililere tanıtımının yapılıp katılımı başvurularının alınmaya başlanması 	❖ 2	❖ 2	❖ 2	❖ 2	❖ 2	❖ 2

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş		Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.2.2. Dizi, film, sinema, tiyatro ve çocuklara yönelik yapımlarda bütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında mesajların verilmesi için teşvik mekanizmasının geliştirilmesi (Kültür ve Turizm Bakanlığı teşvikleri vb.)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Kültür ve Turizm Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teşvik mekanizmasının hayata geçirilme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teşvik mekanizmasının hayata geçirilerek bütçe tanımı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teşvik için ayrılan bütçenin bir önceki yıla oranla %10 artması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teşvik için ayrılan bütçenin bir önceki yıla oranla %10 artması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teşvik için ayrılan bütçenin bir önceki yıla oranla %10 artması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teşvik için ayrılan bütçenin bir önceki yıla oranla %10 artması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teşvik için ayrılan bütçenin bir önceki yıla oranla %10 artması
4.2.3. Ana akım ve yerel medya yönetici ve temsilcileri ile periyodik toplantılar yapılarak bütün ile mücadele faaliyetleri konusunda bilgilendirme yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yapılan toplantı sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda 2 kez toplantı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda 2 kez toplantı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda 2 kez toplantı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda 2 kez toplantı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda 2 kez toplantı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda 2 kez toplantı yapılması

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İnisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>4.2.4. Gazete, dergi ve radyo programlarında tütün ürünü kullanımının zararları ve pasif etkilenim konusunda tutum ve davranış değişikliği oluşturmaya yönelik özel haber, röportaj ve yazı dizisi yayımlanması ve farkındalık mesajlarının paylaşılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda yapılan haber, röportaj ve yazı dizisi sayısı 	❖ 6	❖ 10	❖ 10	❖ 10	❖ 10	❖ 10
<p>4.2.5. Yazılı, görsel ve işitsel medya aracılığıyla tütün kullanımı ve pasif etkilenimi önlemeye yönelik hizmet sunan; ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı, ALO 184 SABİM (Tütün İhbar Hattı), Yeşil Dedektör, sigara bırakma polikliniklerinin bilinirliklerin artırılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı, ALO 184 SABİM (Tütün İhbar Hattı), Yeşil Dedektör, sigara bırakma poliklinikleri konusunda ulusal medyada yapılan haber sayısı 	❖ 2	❖ 6	❖ 6	❖ 6	❖ 6	❖ 6

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Inisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi		Hedefler						
Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş		Süreç Göstergesi	2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.2.6. ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı ve sigara bırakma polikliniklerinden seçilen başarı hikâyelerinin haberleştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Haberleştirilen başarı hikâyesi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Her yıl yeni 6 başarı hikâyesinin haberleştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Her yıl yeni 6 başarı hikâyesinin haberleştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Her yıl yeni 6 başarı hikâyesinin haberleştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Her yıl yeni 6 başarı hikâyesinin haberleştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Her yıl yeni 6 başarı hikâyesinin haberleştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Her yıl yeni 6 başarı hikâyesinin haberleştirilmesi
4.2.7. Tütün kontrolüne yönelik faaliyetlerin medyada yer alma sıklığına ilişkin verilerin takip edilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verilerin takip edilmesini sağlayacak mekanizmanın hayata geçme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verilerin takip edilmeye başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verilerin takip edilerek kurumlara yönelik geribildirim raporlarının hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sistemin sürdürülmeye devam etmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sistemin sürdürülmeye devam etmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sistemin sürdürülmeye devam etmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sistemin sürdürülmeye devam etmesi

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İnisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
4.3. Sosyal medyada tütünle mücadele faaliyetlerinin görünürlüğünün ve etkinliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması									
4.3.1. Sosyal medyada sıkça yer alan kişiler, rol modeli olan kişilerin tütün ürünleri kullanımının zararları ve pasif etkilendirme konusunda destek olmalarının sağlanmasına yönelik eğitim, farkındalık ve sertifikasyon programlarının oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Destek mesajı paylaşılan kişi sayısı 	❖ 20	❖ 20	❖ 20	❖ 20	❖ 20	❖ 20	❖ 20
4.3.2. Tütünle mücadele konusunda bilgilendirici mesajların yer aldığı bir sosyal medya platformunun oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Paylaşılan mesaj sayısı 	❖ 400	❖ 500	❖ 600	❖ 700	❖ 800	❖ 1000	

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

Inisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
4.3.3. Kurumların resmi sosyal medya hesapları aracılığıyla özel gün ve haftalarda (Dünya Tütünsüz Günü, Sigara Bırakma Günü ve Yeşilay Haftası)mesaj paylaşılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ BMK üyesi tüm kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mesaj paylaşılan kurum sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ BMK üyesi tüm kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ BMK üyesi tüm kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ BMK üyesi tüm kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ BMK üyesi tüm kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ BMK üyesi tüm kurumlar
4.3.4. Hedef kitle tarafından kullanılan sosyal ağ siteleri, en çok ziyaret edilen web siteleri (forumlar, bloglar, internet oyunlari, online alışveriş siteleri vb. içerisine veya doodle olarak) ve en çok izlenen videoların açılış anına veya içerisine, konu ile ilgili hazırlanan görsellerin ve videoların yer aldığı pop-up şeklinde tamami izlenmeden geçilemeyen açılır pencereler ve banner yerleştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Üniversiteler 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Hazırlanan video ve tasarlanan banner sayısı ❖ Yerleştirilen açılır pencere ve banner sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 5 video ve 10 banner çalışması yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 5 video ve 10 banner çalışması yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 5 video ve 10 banner çalışması yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 5 video ve 10 banner çalışması yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Çalışmaların kullanımına devam edilmesini

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İnisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.3.5. Tütün ürünleri kullanımının etki ve zararlarını anlatan viral videolar hazırlanarak dijital medya kanallarında gösteriminin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ BTK ❖ STK 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Hazırlanan viral video sayısı 	❖ 2	❖ 2	❖ 3	❖ 4	❖ 4	❖ 4
4.3.6. Özellikle gençler tarafından en çok kullanılan sözlük, forum vb. yerlerde tütün ürünlerinin kullanımının olumsuz bir davranış olduğu algısı ile pasif etkilendirme konusunda toplum savunuculuğu oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Çalışmanın hayata geçirilme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Çalışmayı yürütmek üzere sosyal medya ekibinin oluşturulması ve çalışmalarına başlaması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sosyal medya ekibinin çalışmalarına devam etmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sosyal medya ekibinin çalışmalarına devam etmesi 			

A1. Bilgilendirme ve Biliçlendirme

İnisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
<p>4.4. İnsanların toplu olarak bulunduğu yerlerde eğitim ve bilgilendirme fırsatlarının değerlendirilmesi (konser, AVM, şenlik, sanat vb.)</p>									
<p>4.4.1. Tütün kontrolü ile ilgili özel gün ve haftalarda (31 Mayıs, 9 Şubat, Dünya KOAH günü vb.) AVM, sinema, şehir meydanları, şenlikler vb. gibi insanların toplu olarak bulunduğu yerlerde nefeste karbonmonoksit ölçümü yapıldığı, bilgilendirme broşürlerinin dağıtıldığı standların açılması halkı bilgilendirici tarzda etkinliklerin yapılmasına devam edilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Belediyeler 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İi başına 1 yılda düzenlenen etkinlik sayısı 	❖ En az 6 etkinlik	❖ En az 6 etkinlik	❖ En az 6 etkinlik	❖ En az 6 etkinlik	❖ En az 6 etkinlik	❖ En az 6 etkinlik	

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İnisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>4.4.2. Cami, Kur'an kursları, Aile ve Dini Rehberlik Büroları, gençlik merkezleri, yurtlar veya Müftülüğün uygun göreceği mekânlarda; vaaz, hutbe, özel irşat programları, konferans, seminer, panel gibi yöntemlerle öğrencilere, gençlere ve vatandaşlarımıza yönelik tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında bilgilendirmenin yapılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Diyanet İşleri Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Gençlik ve Spor Bakanlığı ❖ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün zararları konusundaki verilen vaaz, özel irşat programı, konfe-rans seminer, panel vb. sayısının bir önceki yıla göre % artışı 	❖ % 50	❖ % 50	❖ % 50	❖ % 50	❖ % 50	❖ % 50
<p>4.4.3. Tütün kullanımı ve zararları hakkında bilgilendirme için billboard, toplu taşıma araçlarındaki duyuru araçları, outdoor TV gibi araç ve alanların kullanılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Belediyeler Birliği ❖ İçişleri Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamayı hayata geçiren il sayısı 	❖ 20	❖ 40	❖ 50	❖ 60	❖ 70	❖ 81

A1. Bilgilendirme ve Biliçlendirme

İnisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi								
Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.4.4. GSM operatörleri aracılığıyla tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim hakkında kişilere bilgilendirilme SMS'lerinin atılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Bilgi Teknolojileri Kurumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1 yılda gönderilen SMS sayısı 	❖ 300.000	❖ 500.000	❖ 1.000.000	❖ 2.000.000	❖ 2.000.000	❖ 2.000.000
4.4.5. Hayat boyu öğrenme programı, sürücü kursları, halk eğitim kursları, evlilik öncesi bilgilendirme programı vb. eğitimler ile gençlik merkezleri, yurtlar, kamplar (tzi, gençlik) vb. yerlerde tütün ürünlerinin zararları ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının yürütülmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ❖ Milli Eğitim Bakanlığı ❖ Gençlik ve Spor Bakanlığı ❖ Belediyeler Birliği ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün ürünlerinin zararları ile ilgili bilgilendirilmenin yapıldığı program sayısı 	❖ 7	❖ 7	❖ 7	❖ 7	❖ 7	❖ 7

A1. Bilgilendirme ve Bilinçlendirme

İnisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.4.6. Tütün kullanımının sağlık ve sosyal zararları, tütün endüstrisini taktikleri konusunda kendilerini, ailelerini ve çevrelerini korumaya yönelik kadınlara özel çalışmaların yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ❖ Yerel Yönetimler ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programın hayata geçirme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitim modülleri ve diğer dokümanların hazırlanması ❖ Belirlenecek gönüllülere eğitim verilmeye başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İlave 500 gönüllüye eğitim verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İlave 500 gönüllüye eğitim verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İlave 500 gönüllüye eğitim verilmesi 		
4.4.7. Eğitim sistemi içerisinde yer almayan ortaöğretim yaş grubu çocukların tütün bağımlılığından korumasına yönelik çalışma algoritmalarının oluşturulması ve işletilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ❖ Milli Eğitim Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İŞKUR ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Çalışmanın başlama durumu ❖ Ulaşılan çocuk yüzdesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Çalışma algoritmalarının oluşturulması ❖ istihdam sistemi içinde yer alan ve yer almayan çocuk sayısının il bazlı oranlarının tespit edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %50 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %60 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %70 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %80 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %90

A1. Bilgilendirme ve Biliçlendirme

İnisiyatif 4: Tütün ürünlerinin sağlık ve sosyal zararları ile bu zararları önlemeye yönelik bilgilendirme çalışmalarının toplumun genelini kapsayacak şekilde sürdürülmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.4.8. Sporcu Eğitim Merkezi (SEM) ve Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde (TOHM) eğitim gören sporculara farkındalık eğitimleri verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gençlik Ve Spor Bakanlığı ❖ Türkiye Yeşilay Cemiyeti ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Spor Federasyonları 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ SEM ve TOHM'daki sporculardan eğitim alanların sayısı 	❖ ilave 250	❖ ilave 250	❖ Tamamına	❖ Tamamına	❖ Tamamına	❖ Tamamına
4.4.9. Tütün kontrolü çalışmalarında üstün gayret sarf eden ve öne çıkan kişi ve kurumların kamuoyu nezdinde ödüllendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Düzenlenen etkinlik sayısı 	❖ 81	❖ 81	❖ 81	❖ 81	❖ 81	❖ 81

A2.Sigarayı Bırakma

Amaç: Tütün bağımlılığı tedavisine yönelik sunulan hizmetlerinin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve tütün bağımlılığı tedavisinde başarı oranının artırılması

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Sigara bırakma poliklinikleri başarı oranı (bıraktığı günden itibaren en az 1 yıl boyunca sigara kullanmamış kişilerin oranı) (%)	16.4 ³	20	22	24	28	32	36
2.	Alo 171 Sigara Bırakma Danışma Hattını arayıp danışma hattının vermiş olduğu destekle sigarayı bırakanların oranı (bıraktığı günden itibaren en az 1 yıl boyunca sigara kullanmamış kişilerin oranı) (%)	8 ⁴	10	11	12	13	14	15
3.	Aile hekimine başvuran tütün ürünü kullananlar arasında kısa klinik müdahale uygulananların oranı (%)	Mevcut durum tespiti	Mevcut durum tespiti	90	95	97	98	98
4.	2. ve 3. basamak sağlık kuruluşlarında verilen poliklinik hizmetlerinde sigara kullanımı durumu sorgulanan kişi yüzdesi (%)	Mevcut durum tespiti	Mevcut durum tespiti	80	85	90	93	93
5.	15 ve üzeri yaş grubunda herhangi bir sağlık problemi sebebiyle doktora başvuranlarda sigara kullanma durumu sorularının oranı (%)	46 ²		70		80		90
6.	15 ve üzeri yaş grubunda herhangi bir sağlık problemi sebebiyle doktora başvurup sigara kullananlardan kendisine sigara bırakmayı tavsiye edilenlerin oranı (%)	87,4 ²		90		95		100

² KYTA (2016)

³ TUBATIS VERİLERİ

⁴ ALO 171 VERİLERİ

A2. Sigarayı Bırakma

İnisiyatif 1: Sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuran bireylerle tüm karşılaşmalarda sağlık çalışanları tarafından kısa klinik görüşmenin uygulanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Biriği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>1.1. Hekim ve dış hekimleri tarafından kısa klinik müdahalenin (öğren, öner, ölç) uygulanmasının sağlanması</p>								
1.1.1. Hekim ve dış hekimlerinin klinik müdahale konusunda bilgilendirilmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Bilgilendirilen hekim ve dış hekimlerinin oranı	❖ Modülün hazırlanarak sahaya yaygınlaştırılması	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100
1.1.2. Tütün ürünü kullanımının durumunun HBYS ve AHBS üzerinden zorunlu olarak sorgulanmasının sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Bilgi sistemlerinin entegre edilme durumu	❖ Gerekli altyapı çalışmalarının ve mevzuat hazırlıklarının tamamlanması	❖ Bilgi sistemlerine entegre edilerek uygulamanın hayata geçirilmesi	❖ Uygulamanın sürdürülmesi	❖ Uygulamanın sürdürülmesi	❖ Uygulamanın sürdürülmesi	❖ Uygulamanın sürdürülmesi
1.1.3. Kısa klinik müdahalenin performans göstergeleri arasında yer almasının sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Performans göstergeleri arasında yer alma durumu	❖ Teknik çalışma ve mevzuat hazırlıklarının tamamlanması	❖ Performans göstergeleri arasında yer almasının sağlanmış olması	❖ Uygulamanın sürdürülmesi	❖ Uygulamanın sürdürülmesi	❖ Uygulamanın sürdürülmesi	❖ Uygulamanın sürdürülmesi

A2. Sigarayı Bırakma

İnisiyatif 1: Sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuran bireylerle tüm karşılaşmalarda sağlık çalışanları tarafından kısa klinik görüşmenin uygulanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Biriği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler							
			2018	2019	2020	2021	2022	2023		
<p>1.2. Hekim dışı sağlık çalışanları tarafından kısa klinik müdahalenin uygulanmasının sağlanması</p>										
<p>1.2.1. Hekim dışı sağlık personelinin kısa klinik müdahale uygulanması hakkında bilgilendirilmesi</p>	<p>❖ Sağlık Bakanlığı</p>	<p>❖ Bilgilendirilen hekim dışı sağlık çalışanlarının oranı</p>	<p>❖ Eğitim modülünün hazırlanarak sahaya duyurulup yaygınlaştırılması</p>	<p>❖ % 60</p>	<p>❖ % 70</p>	<p>❖ % 80</p>	<p>❖ % 90</p>	<p>❖ % 100</p>		
<p>1.3. Birinci basamak Sağlık hizmetlerinde (ASM, TSM) görev alan sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri personeline yönelik "Bağımlılık ile Mücadele" eğitimlerin verilmesi</p>	<p>❖ Sağlık Bakanlığı</p>	<p>❖ Yardımcı Sağlık personelinin bağımlılıkla mücadele eğitimi alma yüzdesi</p>	<p>❖ Eğitim modüllerinin oluşturulması ❖ 162 kişiye eğitici eğitimi verilmesi ❖ Eğitimlerin başlatılması</p>	<p>❖ %100</p>	<p>❖ Yeni atanmış ve eğitim almamış yardımcı sağlık personeline eğitim verilmesi</p>	<p>❖ Yeni atanmış ve eğitim almamış yardımcı sağlık personeline eğitim verilmesi</p>	<p>❖ Yeni atanmış ve eğitim almamış yardımcı sağlık personeline eğitim verilmesi</p>	<p>❖ Yeni atanmış ve eğitim almamış yardımcı sağlık personeline eğitim verilmesi</p>		

A2. Sigarayı Bırakma

Inisiyatif 2: Sigara bırakma hizmetlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.1. Sigara bırakma hizmeti sunan birimlerin sayısının artırılması								
2.1.1. Aile sağlığı merkezi dışında kalan birinci basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlarda SBP'lerin yaygınlaştırılması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ 1. basamak sağlık kurumlarında hizmet sunan SBP'lerin tüm kurumlara oranı (%)	❖ 70	❖ 90	❖ 90	❖ 100	❖ 100	❖ 100
2.1.2. Aile sağlığı merkezlerinde sigara bırakma hizmetlerinin sunulması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Aile sağlığı merkezlerinde hizmet sunan SBP tüm merkezlere oranı (%)	❖ 60	❖ 70	❖ 80	❖ 90	❖ 100	❖ 100
2.1.3. İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlarda SBP'lerinin yaygınlaştırılması	❖ Sağlık Bakanlığı ❖ SGK	❖ İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlarda SBP sayısı	❖ 333	❖ 400	❖ 450	❖ İhtiyaç olması halinde ilave 50	❖ İhtiyaç olması halinde ilave 50	❖ İhtiyaç olması halinde ilave 50

A2. Sigarayı Bırakma

Inisiyatif 2: Sigara bırakma hizmetlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
2.1.4. Aile hekimliği bilgi sistemi (AHBS) ile ALO 171'in entegrasyonunun sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı ❖ SGK	❖ Entegrasyonun sağlanma durumu	❖ Teknik altyapı ve yazılım ihtiyacının sağlanması	❖ Entegrasyonun sağlanmış olması					
2.1.5. SBP'de sigara bırakma tedavisinde kullanılan farmakolojik tedavilerin sürekliliğinin sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Sigara bırakma tedavisinde kullanılan ilaç ve preparatlarından ücretsiz olarak faydalanan kişi sayısı	❖ 200.000	❖ 300.000	❖ 400.000	❖ 500.000	❖ 500.000	❖ 500.000	❖ 500.000
2.1.6. Sigara bağımlılığı tedavi hizmetlerinin Sağlık Uygulama Tebliği kapsamına alınması	❖ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Sigara bağımlılığı tedavi hizmetlerinin Sağlık Uygulama Tebliği kapsamına alınma durumu	❖ Gereki teknik çalışmanın tamamlanarak taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Sigara bağımlılığı tedavi hizmetlerinin Sağlık Uygulama Tebliği kapsamına alınmış olması					

A2. Sigarayı Bırakma

Inisiyatif 2: Sigara bırakma hizmetlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
2.1.7. Ek ödeme yönetmeliğinde SBP'lerde görev yapan personele yönelik iyileştirme sağlayacak mevzuat düzenlemesinin yapılması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuat düzenlemesinin varlığı	❖ Mevzuat taslağının hazırlanmış olması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi	❖ Gerekli değerlendirmenin yapılarak ihtiyaç olması halinde mevzuatın revize edilmesi				
2.2. Hizmetin niteliğinin artırılması									
2.2.1. Aile hekimlerinin sigara bırakma tedavisi uzaktan eğitim modülünü tamamlamalarının sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Eğitim almış aile hekimi yüzdesi	❖ Teknik altyapı ve yazılımın hazır hale getirilmesi	❖ %70	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100
2.2.2. SBP mevzuatının gözden geçirilerek ihtiyaçlara yönelik güncellemelerinin gerçekleştirilmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuat değişikliğinin yapıma durumu	❖ Paydaşlarla mevcut uygulama ve mevzuatın gözden geçirilerek taslak yönetmeliğin hazır hale getirilmesi	❖ Yeni yönetmeliğin hayata geçirilmesi					

A2. Sigarayı Bırakma

İnisiyatif 2: Sigara bırakma hizmetlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
2.2.3. SBP'lerde görev yapan tüm sağlık personelinin yenileme eğitimlerini alması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Tazeleme eğitimi alan personel yüzdesi		❖ %100		❖ %100			❖ %100
2.2.4. SBP'de sunulan hizmetlerin ve performansının periyodik olarak değerlendirilmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Polikliniklerin ve illerin başarı oranlarının değerlendirilme durumu	❖ Performans kriteri ve değerlendirme standartlarını belirlenmesi	❖ Performans raporunun hazırlanarak ödül ve teşvik mekanizmasının da kullanılması sağlanması		❖ Performans raporunun hazırlanarak ödül ve teşvik mekanizmasının kullanılması sağlanması			❖ Performans raporunun hazırlanarak ödül ve teşvik mekanizmasında kullanılması sağlanması

A2. Sigarayı Bırakma

İNİSİYATİF 3: Sigara bırakmaya yönelik destek programlarının ve uygulamaların geliştirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
3.1. Sigara Bırakma							
Danışma Hattı hizmetlerinin geliştirilmesi							
3.1.1. Sigara Bırakma Danışma Hattı hizmetlerinin periyodik olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi ihtiyaç halinde sunum algoritmasının güncellenmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ 2 yılda bir performans değerlendirmesinin yapılma durumu	❖ Performans raporunun hazırlanarak sonucuna göre teşvik ve ödül sistemlerinin hayata geçirilmesi ❖ Hizmet sunum algoritmasının ihtiyaç duyulması halinde güncellenmesi	❖ Performans raporunun hazırlanarak sonucuna göre teşvik ve ödül sistemlerinin hayata geçirilmesi ❖ Hizmet sunum algoritmasının ihtiyaç duyulması halinde güncellenmesi	❖ Performans raporunun hazırlanarak sonucuna göre teşvik ve ödül sistemlerinin hayata geçirilmesi ❖ Hizmet sunum algoritmasının ihtiyaç duyulması halinde güncellenmesi	❖ Performans raporunun hazırlanarak sonucuna göre teşvik ve ödül sistemlerinin hayata geçirilmesi ❖ Hizmet sunum algoritmasının ihtiyaç duyulması halinde güncellenmesi	❖ Performans raporunun hazırlanarak sonucuna göre teşvik ve ödül sistemlerinin hayata geçirilmesi ❖ Hizmet sunum algoritmasının ihtiyaç duyulması halinde güncellenmesi
3.1.2. Sigara Bırakma Danışma Hattında çalışan personele yönelik periyodik olarak hizmet içi eğitimlerin yapılması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Bir yılda düzenlenen eğitim sayısı	❖ 2	❖ 2	❖ 2	❖ 2	❖ 2

A2. Sigarayı Bırakma

İNİŞİYATİF 3: Sigara bırakmaya yönelik destek programlarının ve uygulamaların geliştirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler			
			2018	2019	2020	2021
<p>3.2. Dijital araçlarla (Web sitesi, SMS, sanal medya ve sosyal mecralar) sunulan sigara bırakma hizmetlerinin güçlendirilmesi</p>						
<p>3.2.1. Akıllı telefon uygulamalarının geliştirilip çeşitlendirilmesi (sigara bırakma yazılımları, CO ölçümü vb)</p>	<p>❖ Sağlık Bakanlığı</p>	<p>❖ Akıllı telefon uygulama-sının geliştirilme durumu</p>	<p>❖ Yazılım altyapı ve çerçevesinin oluşturularak gerekli bütçenin belirlenmesi</p>	<p>❖ Akıllı telefon uygulamasının geliştirilerek hayata geçirilmiş olması</p>	<p>❖ Programın değerlendirilerek ihtiyaç duyulması halinde güncellenmesi</p>	<p>❖ Programın değerlendirilerek ihtiyaç duyulması halinde güncellenme-nin yapılması</p>
<p>3.2.2. Web uygulamalarının içeriklerinin güçlendirilerek çeşitlendirilmesi</p>	<p>❖ Sağlık Bakanlığı</p>	<p>❖ Web uygulama-sının geliştirilme durumu</p>	<p>❖ Etki değerlendirime-sinin yapılarak ihtiyaçların belirlenmesi</p>	<p>❖ Belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda web sitesinin güncellenmesi</p>	<p>❖ İçeriklerin güncel tutulması</p>	<p>❖ İçeriklerin güncel tutulması</p>
<p>3.3. Sigarayı bırakmanın teşvik edilmesi</p>						
<p>3.3.1. Bırak kazan kampanyaları düzenlenmesi</p>	<p>❖ Sağlık Bakanlığı</p>	<p>❖ İl başına düzenlenen etkinlik sayısı</p>		<p>❖ 2 (9 Şubat ve 31 Mayıs tarihlerinde düzenlenmesi)</p>	<p>❖ 2 (9 Şubat ve 31 Mayıs tarihlerinde düzenlenmesi)</p>	<p>❖ 2 (9 Şubat ve 31 Mayıs tarihlerinde düzenlenmesi)</p>

A2. Sigarayı Bırakma

İNİSYATİF 3: Sigara bırakmaya yönelik destek programlarının ve uygulamaların geliştirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.3.2. Sigara kullanmayan personellere yönelik pozitif ayrımcılık uygulamalarının hayata geçirilmesi (mesainin 30 dk erken bitirilmesi, 1 yıl için 7 gün fazladan yıllık izin hakkı tanınması, sigorta primlerinin düşürülmesi, hiçbir çalışanın sigara içmediği sigarasız işletmeler için vergi indirimi uygulaması, işe alım süreçlerinde sigara kullanmayan kişilerin tercih edilmesi, çocuk ve aile yardımı tutarlarının artırılması vb.)	❖ BMK üyesi kurumlar	❖ Mevzuat düzenlenmesinin yapılma durumu ❖ Uygulanmaya geçen işletme sayısı ❖ Uygulanmaya geçen kamu kurumu sayısı	❖ Mevcut mevzuatın gözden geçirilmesi ve yeni güncellemelerin yapılması ❖ Uygulanmayan kamu kurum kuruluşları ve özel hukuk kişilerine ait işletmelerde gönüllülük esaslı ile uygulanmaya başlanması ❖ Uygulanmaya geçen işletme ve kamu kurumlarının tespiti edilmesi	❖ Hazırlanan mevzuatın hayata geçirilmesi ❖ Kamu kurum kuruluşlarının mevzuat çerçevesinde tamamında uygulanmaya başlanması ❖ İşletmelerin geçmiş yıla oranla %20 daha fazlasında hayata geçmesi	❖ İşletmelerin geçmiş yıla oranla %20 daha fazlasında uygulamanın hayata geçmesi	❖ Ülkedeki işletme sayısının en az %30'unun uygulamayı hayata geçirmiş olması	❖ Ülkedeki işletme sayısının en az %40'unun uygulamayı hayata geçirmiş olması	❖ Ülkedeki işletme sayısının en az %50'unun uygulamayı hayata geçirmiş olması

A2. Sigarayı Bırakma

İNİSYATİF 3: Sigara bırakmaya yönelik destek programlarının ve uygulamaların geliştirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.3.3. Evlenmek için müracaat etmiş, sigara kullanan çiftlerin sigara bırakma motivasyonunu artırmaya yönelik yeni düzenlemeler ve uygulamaların hayata geçirilmesi (SBP polikliniğine müracaat etme zorunluluğu, ücretsiz ilaç ve bant desteği sağlanması vb.)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Belediyeler ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Evlenmek için müracaat etmiş, sigara kullanan kişilerden sigara bırakma hizmeti alanların oranı 	❖ %20	❖ %50	❖ %70	❖ %90	❖ %95	❖ %95

A2. Sigarayı Bırakma

İnisiyatif 4: Özel gruplarda sigara bırakma motivasyonunun harekete geçirilmesi ve bırakma desteğinin verilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
<p>4.1. Gebelere, 18 yaş altı gençlere ve kronik hastalığı olanlara yönelik özel sigara bırakma hizmeti planlanması</p>									
<p>4.1.1. Gebelere ve 18 yaş altı gençlere özel sigara bırakma tedavisine yönelik ülkemize özgü klinik rehber oluşturulması</p>	<p>Sağlık Bakanlığı</p>	<p>Rehberin hazırlanması için uzmanlık dernekleri ile çalışılmaya başlanması</p> <p>❖ Taslak rehberin hazırlanma durumu</p>	<p>Rehberin yayımlanarak ülke genelinde yaygınlaştırılması</p>						

A2. Sigarayı Bırakma

İnisiyatif 4: Özel gruplarda sigara bırakma motivasyonunun harekete geçirilmesi ve bırakma desteğinin verilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.1.2. Gebelere, 18 yaş altı gençlere yönelik tütün bağımlılığı tedavisi hizmeti sunan özellemiş birimlerin hayata geçirilmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Gebelere, 18 yaş altı gençlere ve kronik hastalığı olanlara yönelik özel sigara bırakma polikliniği sayısı	❖ 2	❖ 20	❖ 35	❖ 45	❖ 60	❖ 70
4.1.3. Tüp bebek tedavisi ücretinin geri ödeme kapsamında karşılanabilmesi için anne ve babanın sigara kullanmama şartı getirilmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuatın düzenlenme durumu		❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi				

A3. Fiyat ve Vergilendirme

Amaç: Tütün ürünleri üzerindeki vergi yükünü artırarak tütün ürünlerinin fiyatının artırılmasının sağlanması ve bu yolla tütün ürünlerine olan talebin azaltılması

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	100 paket ortalama mamul sigara fiyatının kişi başı yurt içi hasılaya oranı (%)	2,7 ⁵	2,74	2,77	2,85	2,96	3,1	3,21
2.	1 aylık asgari ücret tutarının en düşük fiyatlı 30 paket sigara fiyatına oranı	6,24 ⁵	6,19	6,14	5,97	5,75	5,52	5,30

⁵ Maliye Bakanlığı 2017 yılı verisi

A3. Fiyat ve Vergilendirme

İNİSIYATİF 1: Vergi tutarlarının hem kişi başı yurt içi hasıla oranları hem de asgari ücretteki artışlar göz önünde bulundurularak artırılarak artırılmasının sağlanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
1.1. Vergi tutarlarının en az nihai göstergelerdeki hedeflere ulaşabilecek düzeyde artırılmasının sağlanması	❖ Maliye Bakanlığı	❖ Sigara fiyatlarında artış sağlayacak vergi oranlarındaki artış durumu	❖ Sigara fiyatlarının özellikle çocuk ve gençlerin ulaşılabilirliğini azaltacak ölçüde artırılabilmesi için mevcut sistemin gözden geçirilmesi ihtiyaç duyulan mevzuat değişikliği taslağının hazırlanması	❖ Yeni vergi sisteminin hayata geçirilmesi	❖ Yeni vergi sisteminin hayata geçirilmesi	❖ Yeni vergi sisteminin hayata geçirilmesi	❖ Yeni vergi sisteminin hayata geçirilmesi

1.2. Otomatik fiyat güncelleme mekanizmasının tütün ürünlerinin fiyatlarının satın alma gücünün üstünde artmasını sağlayacak şekilde sürdürülmesi

A3. Fiyat ve Vergilendirme

İNİSİYATİF 1: Vergi tutarlarının hem kişi başı yurt içi hasıla oranları hem de asgari ücretteki artışlar göz önünde bulundurularak artırılmasının sağlanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.2.1. Tütün mamüllerinden alınan ÖTV tutarlarının, Ocak ve Temmuz aylarında artırılmasına devam edilmesi	❖ Maliye Bakanlığı	❖ Her yıl Ocak ve Temmuz aylarında otomatik fiyat güncelleme mesinin yapılma durumu	❖ Ocak ve Temmuz aylarında fiyat artışının yapılmış olması	❖ Ocak ve Temmuz aylarında fiyat artışının yapılmış olması	❖ Ocak ve Temmuz aylarında fiyat artışının yapılmış olması	❖ Ocak ve Temmuz aylarında fiyat artışının yapılmış olması	❖ Ocak ve Temmuz aylarında fiyat artışının yapılmış olması	❖ Ocak ve Temmuz aylarında fiyat artışının yapılmış olması
1.3.Uçları açık purolar ve sigarılarda uygulanan vergi oranlarının sigaralara uygulanan vergi oranları ile aynı düzeye getirilmesi	❖ Maliye Bakanlığı	❖ Uçları açık purolar ve sigarılarda uygulanan vergi tutarının sigaraya uygulanan vergi tutarına oranı	❖ 0,6	❖ 1	❖ 1	❖ 1	❖ 1	❖ 1

A3. Fiyat ve Vergilendirme

İNİSYATİF 2: Tütün mamullerinin üretim, ithalat, satış ve sunumundan gelir elde edenlerin ödeyecekleri vergi tutarlarının artırılması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.1.İthal tütünden alınan vergi oranlarının artırılması	❖ Maliye Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ İthal tütünden alınacak yeni bir vergi sistemi için gerekli taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi				
2.2.Sigara bayileri, nargile kafeler gibi tütün ve tütün mamulü satış ve/veya sunum yapan kişi ve kuruluşlardan ÖTV ve KDV gibi vergilere ilave olarak tütün mamulü tedarikçilerine ödedikleri fatura tutarının belli bir miktarının tütünle mücadele çalışanlarında kullanılmak üzere genel bütçede yeni bir vergi olarak tanımlanmasının yapılması	❖ Maliye Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi				

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

Amaç: Tütün dumanına pasif maruziyetin ortadan kaldırılarak oluşacak sağlık zararlarının önlenmesi ve sigara kullanıcıların bırakmaya teşvik edilmesi

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	13-15 yaş grubu öğrencilerde evde pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	46,1 ¹		40		30		20
2.	13-15 yaş grubu öğrencilerde 4207 Sayılı Kanunla yasaklanmış kapalı alanlarda pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	51,8 ¹		45		35		25
3.	13-15 yaş grubu öğrencilerde okul binası içinde veya 4207 sayılı Kanunla yasaklanmış okul sınırları içindeki bir açık alanda tütün kullanımına şahit olma oranı (%)	59,3 ¹		20		10		5
4.	15 ve üzeri yaş grubunda kafe ve kahvehanede pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	28,0 ²		20		15		10
5.	15 ve üzeri yaş grubunda restoranlarda pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	12,7 ²		10		7		5
6.	15 ve üzeri yaş grubunda ticari taksilerde pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	16,0 ²		10		7		5
7.	15 ve üzeri yaş grubunda okullarda/egitim kurumlarında pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	7,1 ²		6		4		2
8.	15 ve üzeri yaş grubunda sağlık kuruluşunda pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	4,4 ²		3		2		1
9.	15 ve üzeri yaş grubunda kamu binalarında pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	4,7 ²		3		2		1
10.	15 ve üzeri yaş grubunda hususi araçlarda pasif etkilene maruz kalma oranı (%)	82,3 ²		80		75		60

¹ KGTA (2017)

² KYTA (2016)

A4.Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

Amaç: Tütün dumanına pasif maruziyetin ortadan kaldırılarak oluşacak sağlık zararlarının önlenmesi ve sigara kullananların bırakmaya teşvik edilmesi

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
11.	İhbarlara ilk 2 saat içerisinde müdahale oranı (%)	44,5 ⁵	55	60	70	80	90	90
12.	İhbar denetimlerdeki ihlal tespit oranı (%)	11,50 ⁵	20	30	40	50	60	70
13.	Rutin denetimlerdeki ihlal tespit oranı (%)	0,60 ⁵	1	3	5	5	3	2

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 1: Dumansız Hava Sahası uygulamasının kapsamının genişletilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1.1. Pasif etkilenim açısından risk taşıyan alanların dumansız alan olarak belirlenmesi									
1.1.1. AVM, havaalanı, kamu binaları gibi yoğun olarak kullanılan yerlerin giriş ve çıkış kapılarının önlerinde tütün ürünü kullanımının önlenmesine yönelik oluşturulmuş dumansız alan tanımının kanunla güçlendirilmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi					
1.1.2. Çocuk parkları ve yürüyüş yolu gibi spor için ayrılmış alanlar ile ibadethanelerin açık alanlarında tütün ürünü kullanımının önlenmesine yönelik yasal düzenleme yapılması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi					

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSYATİF 1: Dumansız Hava Sahası uygulamasının kapsamının genişletilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.1.3. Otelcilik hizmeti verilen işletmelerde, tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odaların tüm odalar içerisinde en fazla %30'luk paya sahip olması için mevzuat güncellemesinin yapılması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi				
1.1.4. Hastanelerin, restoran, kafe ve diğer işletmelerin, üniversite kampüslerinin, havuz ve plajların açık alanlarında tütün ürünü kullanımını kısıtlamaya yönelik düzenleme yapılması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi				

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 1: Dumansız Hava Sahası uygulamasının kapsamının genişletilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>1.2. Pasif etkilenim açısından risk taşıyan kişilerin bulunduğu ortamların dumansız alan olarak tanımlanması</p>								
<p>1.2.1. 18 yaş altı çocuk, gebe, KOAİ, kalp hastalığı vb. kronik hastalığı olan kişilerin bulunduğu ev ve hususi araçlarda tütün ürünü tüketiminin önlenmesine yönelik yasal düzenlemelerin yapılması</p>	<p>❖ Sağlık Bakanlığı</p>	<p>❖ Mevzuatın çıkartılma durumu</p>	<p>❖ Taslak mevzuatın hazırlanması</p>	<p>❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi</p>				

A4. TÜTÜN DUMANINDAN PASİF ETKİLENİMİN ÖNLENMESİ

İNİSIYATİF 2: Dumanlız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler							
			2018	2019	2020	2021	2022	2023		
2.1. Kamu kurum kuruluşlarında ihlallerin önlenmesine yönelik denetimlerin güçlendirilmesi										
2.1.1. Kamu kurum kuruluşlarındaki ihlallere yönelik işlem yapmak üzere belirlenen yetkilendirilmiş personele yönelik eğitimlerin düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tüm Kamu Kurum / Kuruluşları ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitilmiş yetkilendirilmiş personeli bulunan kamu kurumu yüzdesi 	❖ %20	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100	
2.1.2. Kamu kurum kuruluşlarında ihlale rastlanılması halinde ihlalin yaşandığı birimin amirine müeyyide uygulanmasına yönelik yasal düzenlemenin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın çıkarılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Taslak mevzuatın hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi 						

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 2: Dumansız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.1.3. Kamu kurum kuruluşlarına yönelik denetimlerin, yıllık denetim planlarına alınması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Yılda en az 3 defa denetlenen kamu kurumu yüzdesi	❖ %50	❖ %80	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100
2.1.4. Kamu kurumları tarafından 3. şahıslara kiralanmış taşınmazların 4207 sayılı kanunla yasaklanmış kapalı ve açık alanlarında tütün mamulü tüketimine rastlanılması halinde kira sözleşmesinin tek tarafı olarak iptal edilmesine yönelik maddenin yapılacak tüm sözleşmelerde standart olarak yer almasının sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Tüm Kamu Kurum / Kuruluşları	❖ Mevzuatın hazırlanma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilerek sözleşmelerde ilgili hükümlerin yer almasının sağlanması				

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 2: Dumansız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Biriği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler							
			2018	2019	2020	2021	2022	2023		
<p>2.2. Kamu ve özel tüm toplu taşıma araçları ile hususi araçlarda pasif etkilenimin önlenmesine yönelik denetimlerin güçlendirilmesi</p>										
<p>2.2.1. İhallerin tespit edilmesine yönelik MOBESE ve TEDES kayıtlarından yararlanılması için gerekli çalışmaların yapılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Yerel Yönetimler 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın çıkarılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Taslak mevzuatın hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi 	❖ 6	❖ 12	❖ 12	❖ 12	❖ 12	❖ 12
<p>2.2.2. Belirli periyodlarla hususi araçlara, taksilere ve toplu taşıma araçlarına yönelik yazılı ve görsel medya temsilcilerinin de yer aldığı denetimlerin yapılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Emniyet Genel Müdürlüğü ❖ İçişleri Bakanlığı (Belediyeler) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda gerçekleştirilen denetim sayısı 			❖ 12	❖ 12	❖ 12	❖ 12	❖ 12	❖ 12

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 2: Dumansız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Biriği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.3. Kanunla tütün ürünü kullanımının yasaklanmış olduğu kapalı ve açık alanlardaki ihlallerin önlenmesine yönelik denetimlerin güçlendirilmesi								
2.3.1. İşletme sahipleri ve esnaf odaları gibi STK'larla bilgilendirme toplantılarının yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Esnaf Odaları vb. ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Bir yılda işletme sahipleri ve esnaf odaları ile yapılan toplantı sayısı (il başına) 	❖ Yılda 2 toplantı yapılması	❖ Yılda 4 toplantı yapılması	❖ Yılda 4 toplantı yapılması	❖ Yılda 4 toplantı yapılması	❖ Yılda 4 toplantı yapılması	❖ Yılda 4 toplantı yapılması
2.3.2. Belirli periyodlarla üst düzey yöneticiler ile yazılı ve görsel medya temsilcilerinin de yer aldığı denetimlerin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İçişleri Bakanlığı (Valilikler) ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Üst düzey yöneticiler ve medya temsilcileri ile gerçekleştirilen denetim uygulaması sayısı (il başına) 	❖ 2 denetimin gerçekleştirilmiş olması	❖ 4 denetimin gerçekleştirilmiş olması	❖ 4 denetimin gerçekleştirilmiş olması	❖ 4 denetimin gerçekleştirilmiş olması	❖ 4 denetimin gerçekleştirilmiş olması	❖ 4 denetimin gerçekleştirilmiş olması

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 2: Dumansız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.3.3. İller/ilçeler arası çapraz denetimlerin yaygınlaştırılması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Yapılan iller arası çapraz denetim sayısı ❖ Yapılan ilçeler arası çapraz denetim sayısı	❖ İller arası çapraz denetim yolda 6 defa yapılması ❖ İlçeler arası çapraz denetim yolda 12 defa yapılması	❖ İller arası çapraz denetim yolda 6 defa yapılması ❖ İlçeler arası çapraz denetim yolda 12 defa yapılması	❖ İller arası çapraz denetim yolda 6 defa yapılması ❖ İlçeler arası çapraz denetim yolda 12 defa yapılması	❖ İller arası çapraz denetim yolda 6 defa yapılması ❖ İlçeler arası çapraz denetim yolda 12 defa yapılması	❖ İller arası çapraz denetim yolda 6 defa yapılması ❖ İlçeler arası çapraz denetim yolda 12 defa yapılması	
2.3.4. Denetimlerde fahri müfettişlik sistemi ile ilgili yasal düzenleme yapılması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuat düzenleme-sinin yapılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi				

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 2: Dumansız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
2.3.5. Kapalı alan tanımının uluslararası standartlar dikkate alınarak Kanunla düzenlenmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Mevzuat düzenleme-sinin yapılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi					
2.3.6. İhlal nedeniyle haklarında kapatma cezası verilen işletmelerde kapatma cezaları ile alakalı izleme sisteminin kurulması	❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı (Belediyeler)	❖ Uygulama-nın hayata geçirilme durumu	❖ İzleme sisteminin kurulması	❖ Sistemin takibinin yapılması	❖ Sistemin takibinin yapılması	❖ Sistemin takibinin yapılması	❖ Sistemin takibinin yapılması	❖ Sistemin takibinin yapılması	❖ Sistemin takibinin yapılması

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 2: Dumansız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.3.7. Kapatma cezası verilen işletmelerde, 4207 sayılı Kanunun ihlal edildiğine dair yazının vatandaşlar tarafından görülebilecek şekilde asılmasını sağlamaya yönelik yasal düzenlemenin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı (Belediyeler) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın çıkarılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Taslak mevzuatın hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi 				
2.3.8. Denetim ekipleri içerisinde yer almanın teşvik edilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teşvik mekanizma-sını sağlayacak mevzuatın çıkarılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Taslak mevzuatın hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi 				
2.3.9. Her ilçede 7/24 esasına göre denetim yapacak ve ilçe nüfusu ile işletme sayısına göre belirlenmiş en az 2 denetim ekibi planlanmasının yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ En az 2 denetim ekibi bulunan ilçe oranı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %30 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %50 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %70 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %90 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %100 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ %100

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 2: Dumansız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
2.3.10. Her ekipte en az 1 kolluk, 1 sağlık, 1 zabıta ve Mahalli Mülki Amir tarafından ihtiyaç duyulması halinde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı personeli olacak şekilde sertifikalı sabit denetim personeli olmasının sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Uygulamanın hayata geçirilme durumu	❖ Gerekli mevzuat altyapısının hazırlanarak uygulamanın hayata geçirilmesi	❖ Uygulamanın ülke geneline yaygınlaştırılarak tüm ekiplerin standart olmasının sağlanması	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ Gerekli mevzuat altyapısının yapılarak ülke genelinde kullanılması
2.3.11. Denetim ekiplerinin yetkinliklerinin artırılması amacıyla uzaktan eğitim sisteminin geliştirilmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Eğitim alan denetim personeli yüzdesi	❖ %50	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ AR-GE sonuçlarının olumlu olması halinde 16 büyükşehirde pilot uygulamanın yapılması	❖ Projenin hayata geçirilerek AR-GE çalışmalarına başlanması
2.3.12. Nikotin partikülü ölçüm sistemlerinin geliştirilmesi	❖ TÜBİTAK ❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Sistemin geliştirilme durumu	❖ Sistemin geliştirilmesine yönelik projenin hazırlanması	❖ Sistemin geliştirilmesine yönelik projenin hazırlanması	❖ Sistemin geliştirilmesine yönelik projenin hazırlanması	❖ Sistemin geliştirilmesine yönelik projenin hazırlanması	❖ Sistemin geliştirilmesine yönelik projenin hazırlanması	❖ Sistemin geliştirilmesine yönelik projenin hazırlanması	❖ Sistemin geliştirilmesine yönelik projenin hazırlanması

A4. Tütün Dumanından Pasif Etkilenimin Önlenmesi

İNİSİYATİF 2: Dumansız hava sahası denetimlerinin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.3.13. Görev yaptıkları kurumların kendi görev sahalarıyla ilgili denetim yapan (gıda denetimi vb.) tüm kamu personelinin tütün denetimi ile de yetkilendirilmesinin sağlanması	❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Uygulamanın hayata geçirilme durumu	❖ Mevzuat taslağının oluşturulması	❖ Uygulamanın hayata geçirilmesi				
2.3.14. Denetim ekiplerinin doğrudan valiliğe bağlı olarak çalışıp, il tütün kontrol kurulu bütçesinden prim almasını sağlayacak yapının hayata geçirilmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Uygulamanın hayata geçirilme durumu	❖ Mevzuat taslağının oluşturulması	❖ Uygulamanın hayata geçirilmesi				
2.3.15. İl tütün kontrol kurullarında görev yapan kişilerin tamamına yönelik performans değerlendirme sisteminin hayata geçirilerek performans karnelerine yönelik uygulanacak yaptırımların kendi kurum mevzuatlarına tanımlanmasının sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Uygulamanın hayata geçirilme durumu	❖ Mevzuat taslağının oluşturulması	❖ Uygulamanın hayata geçirilmesi				

A5. Reklam, Promosyon ve Sponsorluk

Amaç: Özellikle çocuk ve gençlere tanıtım ve ulaşım araçlarının ortadan kaldırılarak toplumdaki deneme başlama ve kullanmayı sürdürme davranışlarının ortadan kaldırılması

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1.	13-15 yaş grubu öğrencilerde sigara paketlerinde yer alan sağlık uyarıları sebebiyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı (%)	22,9 ¹		30			40		50
2.	13-15 yaş grubu öğrencilerde son 30 günde satış noktalarında tütün reklamı veya tanıtımı görme oranı (%)	26,8 ¹		20			10		5
3.	Son 30 günde televizyon, video veya sinema filmi izleyen 13-15 yaş grubu öğrencilerde bunların herhangi birinde tütün kullanan kişi görme oranı (%)	66,5 ¹		50			30		10
4.	13-15 yaş grubu öğrencilerde tütün firması temsilcisi tarafından kendisine ücretsiz tütün ürünü ikram edilenlerin yüzdesi	8,6 ¹		5			3		1
5.	15 ve üzeri yaş grubunda herhangi reklam, sponsorluk veya tanıtım faaliyeti görme oranı (%)	17,7 ²		10			7		5
6.	15 ve üzeri yaş grubunda TV de sigara reklamı görme oranı (%)	9,5 ²		7			5		3
7.	15 ve üzeri yaş grubunda internette sigara reklamı görme oranı (%)	4,3 ²		4			3		2

¹ KGTA (2017)

² KYTA (2016)

A5. Reklam, Promosyon ve Sponsorluk

Amaç: Özellikle çocuk ve gençlere tanıtım ve ulaşım araçlarının ortadan kaldırılarak toplumdaki deneme başlama ve kullanmayı sürdürme davranışlarının ortadan kaldırılması

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler							
			2018	2019	2020	2021	2022	2023		
8.	15 ve üzeri yaş grubunda herhangi bir tütün ürününün ücretsiz olarak dağıtımına şahit olma oranı (%)	3,1 ²		2			1			1
9.	15 ve üzeri yaş grubunda sigara kullananların sigara paketlerinin üzerindeki resimli sağlık uyarıları sebebiyle sigarayı bırakmayı düşünmelerin oranı (%)	33,2 ²		50			55			60

² KYTA (2016)

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSİYATİF 1: Satış noktalarındaki her türlü reklam promosyon ve sponsorluk faaliyetlerinin önlenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1.1. Münhasır satıcılık sistemine geçilmesi ile ilişkili mevzuatın hazırlanması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Mevzuat taslağının hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi					
1.2. Satış noktalarında tütün ürünlerinin sağlığa olumsuz etkilerini gösteren resimli uyarıların yer almasını sağlamaya yönelik mevzuat düzenlemesinin yapılması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Mevzuat taslağının oluşturulması	❖ Hazırlanan mevzuatın hayata geçirilerek uygulanmaya başlanması		❖ Resimli uyarıların satış noktalarının tamamında bulunması	❖ Resimli uyarıların satış noktalarının tamamında bulunması	❖ Resimli uyarıların satış noktalarının tamamında bulunması	
1.3. Tütün ürünü satış ve sunumuna saat ve gün sınırlaması getirilmesi	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Mevzuat taslağının oluşturulması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi	❖ Tüm yurttaki satış ve sunum noktalarında saat ve gün sınırlaması getirilmiş olması	❖ Tüm yurttaki satış ve sunum noktalarında saat ve gün sınırlaması getirilmiş olması	❖ Tüm yurttaki satış ve sunum noktalarında saat ve gün sınırlaması getirilmiş olması	❖ Tüm yurttaki satış ve sunum noktalarında saat ve gün sınırlaması getirilmiş olması	

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSİYATİF 1: Satış noktalarındaki her türlü reklam promosyon ve sponsorluk faaliyetlerinin önlenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
<p>1.4. Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerler ile açık alkollü içki satışı veya sunumu yapılan yerlerde tütün ürünlerinin satışının ve sunumunun yapılamaması ile ilgili mevzuat düzenlemelerinin yapılması</p>	<p>❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı</p> <p>❖ Sağlık Bakanlığı</p>	<p>❖ Mevzuatın çıkarılma durumu</p>	<p>❖ Mevzuat taslağının oluşturulması</p>	<p>❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi</p>			
<p>1.5. Tütün ürünleri perakende satışının yapıldığı yerlerde bu ürünlerin satışına mahsus ve 18 yaşından küçüklerin giremeyeceği alanlar oluşturulması</p>	<p>❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı</p> <p>❖ Sağlık Bakanlığı</p>	<p>❖ Mevzuatın çıkarılma durumu</p>	<p>❖ Mevzuat taslağının oluşturulması</p>	<p>❖ Mevzuatın hayata geçirilerek perakende satış noktalarının %100'ünde uygulanması</p>	<p>❖ Perakende satış noktalarının %100'ünde uygulamanın hayata geçirilmesi</p>	<p>❖ Perakende satış noktalarının %100'ünde uygulamanın hayata geçirilmesi</p>	<p>❖ Perakende satış noktalarının %100'ünde uygulamanın hayata geçirilmesi</p>

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSIYATİF 1: Satış noktalarındaki her türlü reklam promosyon ve sponsorluk faaliyetlerinin önlenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1.6. Tütün ürünlerinin eğitim, sağlık, spor, eğlence tesislerinde satış ve ticari teşhirin önlenmesine yönelik tedbirlerin güçlendirilmesi									
1.6.1. Denetimlerin güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Gençlik ve Spor Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Günlük rutin denetim sayısı 	❖ 7.500	❖ 8.000	❖ 9.000	❖ 9.500	❖ 9.500	❖ 10.000	

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİŞİYATİF 1: Satış noktalarındaki her türlü reklam promosyon ve sponsorluk faaliyetlerinin önlenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
1.7. Satış ve sunum belgelerinin verilme ve yenileme sürecinde işletmelerin uygunluğunun yerinde denetlenmesi	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Konu ile ilgili mevzuat değişikliğinin yapılması	❖ Denetleme işinin yerinde yapılması için mevzuat taslağının hazırlanması	❖ Geçmişte satış ve sunum belgesi verilmiş olan tüm işletmelerin yerinde denetlenerek uygun olmayanların belgelerinin iptal edilmesi	❖ Yerinde denetleme yapılan işletmelerin %100 olması	❖ Yerinde denetleme yapılan işletmelerin %100 olması	❖ Yerinde denetleme yapılan işletmelerin %100 olması
1.8. Satış noktalarında tütün ürünlerinin işletme içinden de görünürlüğünü önleyecek şekilde kapalı dolaplarda satılması için mevzuat düzenlenmesinin yapılması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuata uyum sağlayan işletme sayısının en az % 50 olması	❖ Mevzuata uyum sağlayan işletme sayısının en az % 70 olma	❖ Mevzuata uyum sağlayan işletme sayısının % 80 olması	❖ Mevzuata uyum sağlayan işletme sayısının % 100 olması

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSYATİF 2: Ürün paketlemesine ilişkin mevzuatın kullanımı caydırıcı şekilde güncellenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.1 Tek tip düz paket uygulamasına geçilmesine yönelik mevzuat değişikliğinin yapılması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Düz paket uygulamasına geçilmesi				
2.2. Resimli uyarıların mevzuata uygun şekilde belirli aralıklarla değiştirilmesi								
2.2.1. Resimli sağlık uyarı kataloğunun periyodik olarak değiştirilmesine yönelik mevzuat düzenlenmesi yapılması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Yeni resimli sağlık uyarılarının kullanılmaya başlanması	❖ Resimli sağlık uyarılarının yenileriyle değiştirilmesi			

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSİYATİF 2: Ürün paketlenmesine ilişkin mevzuatın kullanımı caydırıcı şekilde güncellenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.2.2. Ülkemize özgü resimli sağlık uyarısı arşivi oluşturulması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Resimli sağlık uyarısı arşivinin oluşturulma durumu	❖ İhtiyaç duyulan mevzuat taslağının hazırlanarak arşivin oluşturulmaya başlanması	❖ Arşivin oluşturulması	❖ Arşivin oluşturulması	❖ Arşivin oluşturulması	❖ Arşivin oluşturulması	❖ Arşivin oluşturulması
2.3. Tütün ürünlerinin taşıma kolilerinin markayı belirtmeyecek şekilde tasarlanması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuat değişikliğinin hazırlanma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi				

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSYATİF 3: Reklam, promosyon ve sponsorluk faaliyetlerine ilişkin denetimin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
3.1. İnternet üzerinden yapılan reklam ve satışların izlenmesi ve önlenmesi									
3.1.1. İnternet üzerinden yapılan reklam ve satışlara yönelik sayfaya erişimin engellenmesi sürecinin hızlandırılması	❖ Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi					
3.2. Tütün ürünleri dağıtım araçlarının tek renk yapılması ve renk dışında hiçbir yazı, şekil, renk kombinasyonu vb. uygulamalara yer verilmemesi	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi					
3.3. Akaryakıt istasyonları marketleri vb. işyerlerinde ürün tanıtımlarının engellenmesine yönelik denetimlerin güçlendirilmesi	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ İl bazında rutin aylık denetim sayısı (akaryakıt istasyonları)	❖ Akaryakıt istasyonlarının yılda en az 6 defa denetlenmesi	❖ Akaryakıt istasyonlarının yılda en az 6 defa denetlenmesi	❖ Akaryakıt istasyonlarının yılda en az 6 defa denetlenmesi	❖ Akaryakıt istasyonlarının yılda en az 6 defa denetlenmesi	❖ Akaryakıt istasyonlarının yılda en az 6 defa denetlenmesi	❖ Akaryakıt istasyonlarının yılda en az 6 defa denetlenmesi	❖ Akaryakıt istasyonlarının yılda en az 6 defa denetlenmesi

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİŞİYATİF 3: Reklam, promosyon ve sponsorluk faaliyetlerine ilişkin denetimin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.4. Reklam ve örtülü reklam ihlalinin izlenmesini sağlayacak sistemin ilgili kurumların eşgüdümü ile güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Gümrük Ticaret Bakanlığı (Reklam Kurulu) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamanın hayata geçirilme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Reklam ve örtülü reklama yönelik TKÇS hükümlerinin tümünü karşılayan mevzuat güncellenmesi-nin hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İhtiyaç duyulan mevzuat değişikliğinin yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Reklam ve örtülü reklamı her türlü mecrada izleyecek birim kurulması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sistemin aktif olarak çalışmasının devam etmesi 		
3.5. Tütün endüstrisinin reklam, promosyon ve sponsorluk etkinliği olarak kullandığı kurumsal sosyal sorumluluk kampanyaları çerçevesinde yaptığı her türlü çalışmanın tespitinin yapılması için paydaşlarla iş birliğinin güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Gümrük Ticaret Bakanlığı (Reklam Kurulu) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İşbirliğinin hayata geçirilme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin yer aldığı sosyal sorumluluk projelerini tespit edilmesine yönelik bir ekip kurulması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tespitlerin yapılmaya başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin bu faaliyetlerde bulunmasına gözyuman veya işbirliği yapanlar hakkında caydırıcı cezalar getirecek mevzuatın hayata geçirilmesi 			

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSYATİF 3: Reklam, promosyon ve sponsorluk faaliyetlerine ilişkin denetimin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>3.6. Tütün endüstrisinin, gençlerin tütün ürünü kullanmalarını teşvik eden ve tütün ürünlerine erişimlerini kolaylaştıran kampanya ve programlarının tespit edilmesine yönelik bir sistem geliştirilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (Reklam Kurulu) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İşbirliğinin hayata geçirilme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin yer aldığı kampanya ve programların tespit edilmesine yönelik bir ekip kurulması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tespitlerin yapılmaya başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin bu faaliyetlerde bulunmasına gözyuman veya işbirliği yapanlar hakkında caydırıcı cezalar getirecek mevzuatın hayata geçirilmesi 			
<p>3.7. Tütün endüstrisinin ikram ve eğlence yerlerinde dekorasyon, yenileme, özel bölme, camekân, fente, güneşlik yapılması için mali katkı vermesinin önlenmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı (Belediyeler) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İşbirliğinin hayata geçirilme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin bu tarz uygulamalarının tespit edilmesine yönelik bir ekip kurulması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tespitlerin yapılmaya başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin bu faaliyetlerde bulunmasına gözyuman veya işbirliği yapanlar hakkında caydırıcı cezalar getirecek mevzuatın hayata geçirilmesi 			

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSYATİF 3: Reklam, promosyon ve sponsorluk faaliyetlerine ilişkin denetimin güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.8. 4207 sayılı yasanın 3. maddesinin altıncı fıkrasında geçen "Televizyonda" ibaresinin tüm bilim kütür, sanat faaliyetleri ve eserlerini de içine alacak şekilde güçlendirilmesi her türlü mecrada ve her türlü tütün ürünü ve faaliyetini kapsayacak şekilde ilgili maddelerin TKÇS ile uyumlu hale getirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ RTÜK 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat değişikliğinin yapılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat taslağının hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi 				

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSİYATİF 4: Tütün mamülü satış noktaları ile tütün mamülü üretimi veya pazarlamasını yapan firmalar için öngörülen idari para cezalarının caydırıcılığının artırılması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>4.1. Tütün mamülü üretimi veya pazarlamasını yapan şirketlere uygulanacak cezanın üst sınırının, cezanın etkisini artıracak şekilde yükseltilmesi</p>	<p>❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı</p>	<p>❖ Mevzuat değişikliğinin yapıma durumu</p>	<p>❖ Mevzuat taslağının hazırlanması</p>	<p>❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi</p>				
<p>4.2. Gerçekleştirilen denetimler sonucunda verilen cezaların kamu ile paylaşılması</p>								

A5. REKLAM, PROMOSYON VE SPONSORLUK

İNİSYATİF 5: Tütün kontrolü ile ilgili halk sağlığı politikalarının tütün endüstrisinin ticari ve diğer çıkarlarından korunması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
<p>5.1. TKÇS 5.3 'ün ülkede etkili şekilde uygulanabilmesi için tütün endüstrisinin tüm bilgi ve belgelerinin (kamu kurumları ve kişilerle yapılan toplantılar ve içeriği, sponsorluk, burs veya sosyal sorumluluk projesi adı altında yapılan ödemeler vb.) şeffaflık ilkesi dahilinde oluşturulacak komisyon (MASAK, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı)</p> <p>tarafından altı ayda bir incelenmesinin sağlanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Maliye Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uygulamanın hayata geçme durumu ❖ Yıllık inceleme sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat taslağının hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hayata geçirilerek incelenmelere başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda 2 inceleme 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda 2 inceleme 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yılda 2 inceleme
<p>5.2. Tütün endüstrisine yatırım, teşvik vb. herhangi bir isim altında destek sağlanmaması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisine yatırım, teşvik vb. herhangi bir isim altında destek sağlanmama durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hayata geçirilerek ihtiyaç duyulması halinde gerekli güncellenmenin yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin hiçbir şekilde teşvik mekanizmalarından faydalanmaması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin hiçbir şekilde teşvik mekanizmalarından faydalanmaması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin hiçbir şekilde teşvik mekanizmalarından faydalanmaması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tütün endüstrisinin hiçbir şekilde teşvik mekanizmalarından faydalanmaması

A6. Ürün Kontrolü, İçerikleri ve Halka Duyurulması

Amaç: Tütün ürünlerinin içeriklerinde ve yaydıkları (emisyonlarında) bulunan kanserojen maddelerin ve zehirli bileşenlerin bilimsel olarak değerlendirilmesi, tütün ürünlerine ilişkin teknik düzenlemenin geliştirilmesi, tütün ürünlerinin içerikleri ve yaydıkları hakkında toplumun bilgilendirilmesi

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	13-15 yaş grubu öğrencilerde resimli sağlık uyarıları sebebiyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı (%)	22,9 ¹		25		30		35
2.	15 ve üzeri yaş grubunda resimli sağlık uyarıları nedeniyle sigarayı bırakmayı düşünenlerin oranı (%)	33,2 ²		35		40		50
3.	Tütün ürünlerinin içerisindeki katkı maddelerinin sayısındaki azalış (%)		Mevcut durum analizi	30		50		100
4.	Tütün ürünlerinin saldıkları madde miktarında mevcut duruma göre (1 gr tütündeki nikotin, zifir, CO) azalış (%)		Mevcut durum analizi	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg	Nikotin<0,1mg Zifir < 1 mg CO< 1 mg

¹ KGTA (2017)

² KYTA (2016)

A6. Ürün Kontrolü, İçerikleri ve Halka Duyurulması

İNİSYATİF 1: Tütün ürünlerinin içeriklerinin ve yaydıklarının insan sağlığına zararlı veya olası zararlı etkilerine ilişkin bilimsel kanıtlara, TKÇS hükümleri ve ilgili kılavuz ilkelerine ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine göre bu ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerin geliştirilmesine yönelik mevzuatın güçlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.1. Tütün ürünlerinin içeriklerinin kısıtlanması ve yasaklanmasına ilişkin mevzuatın geliştirilmesi	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılma durumu	❖ Mevzuat taslağının hazırlanması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi		❖ Mevzuatın gözden geçirilmesi	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi	

A6. Ürün Kontrolü, İçerikleri ve Halka Duyurulması

İNİSİYATİF 2: Ulusal, bağımsız ve bilimsel denetimden geçen akredite edilmiş tütün ürünlerine yönelik ölçüm laboratuvarının kurulması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
2.1. Laboratuvarın kurulması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Laboratuvarın kurulma durumu	❖ Gerekli mevzuatve teknik altyapının tamamlanması	❖ Laboratuvarın kurulması					

İNİSYATİF 3: Tütün ürünlerine ilişkin teknik düzenlemelere uygunluğun etkin olarak değerlendirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>3.1. Üretim, ithalat, depolama ve satış noktalarında ürünlere yönelik olarak gerçekleştirilen denetimlerin artırılması</p>	<p>❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı</p>	<p>❖ Gerçekleştirilen denetim sayısında artış</p>	<p>❖ Mevcut durum tespiti</p>	<p>❖ Bir önceki yıla göre %10 artış</p>	<p>❖ Bir önceki yıla göre %15 artış</p>	<p>❖ Bir önceki yıla göre %20 artış</p>	<p>❖ Bir önceki yıla göre %25 artış</p>	<p>❖ Bir önceki yıla göre %30 artış</p>
<p>3.2. Ulusal laboratuvarın ürün denetimlerine ilişkin ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kullanılması ve tütün ürünlerinin içeriklerini ve yaydıklarını düzenli olarak incelemesi</p>	<p>❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı</p>	<p>❖ Laboratuvarın analiz raporlarını yayınlanma durumu</p>	<p>❖ Gerekli mevzuat altyapısının hazırlanması</p>	<p>❖ Yapılan analiz sonuçlarının kamuya açık web sitesinden reklam yapmayacak şekilde vatandaşlarla paylaşılması</p>				

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>İNİSİYATİF 4: Tütün tüketimi ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık etkilerine, bağımlılık yapmasına ve ölüme tehdidine ilişkin olarak tütün ve tütün ürünlerinin içerikleri ve yaydıklarının kamu otoritesine ve halka ifşasının TKÇS hükümleri ve kılavuz ilkelerine ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine göre etkin olarak yapılmasının sağlanması</p> <p>4.1. Tütün ürünlerinin içeriklerine ve yaydıklarına ilişkin tüm bilgilerin, ilgili gereççelerin, raporların ve bağımlılık-toksikolojik etkilerine ilişkin kanıtların standart formlarda olacak şekilde elektronik bildirimine ilişkin mekanizmanın kurulması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sistemin kurulma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teknik altyapı taslak mevzuatının hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi 				

A6. Ürün Kontrolü, İçerikleri ve Halka Duyurulması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
İNİSİYATİF 5: Tütün ürünleri tüketimi ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık etkilerine, bağımlılık yapmasına ve ölüm tehdidine ilişkin olarak tütün ve tütün ürünlerinin paket, etiket, ambalaj ve kartonları ile nargile şişeleri üzerine konulacak sağlık uyarı ve mesajlarının TKÇS hükümleri ve kılavuz ilkelere ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine paralel olarak uygulanmasına devam edilmesi									
5.1. Sigaraların birim paketeri ve karton grupmanları üzerinde marka adının veya ticari markanın bir parçası olarak kullanılanlar da dâhil olmak üzere (zifir, nikotin ve karbon monoksit gibi) bırakımlar için rakam gösterilmesine devam edilerek içeriğindeki diğer önemli maddelerin de isimlerinin pakette yer almasına yönelik mevzuat düzenlenmesinin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat değişikliğinin yapıma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat taslağını oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi 					
5.2. TKÇS ve kılavuz ilkelere belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda tütün ürünlerinin piyasaya arz ambalajları ile nargile şişeleri üzerinde yer alacak birleşik sağlık uyarılarının belirli periyotlarla değiştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat taslağının oluşturulma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat taslağının oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Hazırlanan mevzuatın hayata geçirilerek uygulanmaya başlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Resimli uyarıların satış noktalarının tamamında bulunması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Resimli uyarıların satış noktalarının tamamında bulunması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Resimli uyarıların satış noktalarının tamamında bulunması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat taslağının oluşturulması 	

A6. Ürün Kontrolü, İçerikleri ve Halka Duyurulması

İNİSİYATİF 5: Tütün ürünleri tüketimi ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık etkilerine, bağımlılık yapmasına ve ölüm tehdidinde ilişkin olarak tütün ve tütün ürünlerinin paket, etiket, ambalaj ve kartonları ile nargile şişeleri üzerine konulacak sağlık uyarı ve mesajlarının TKÇS hükümleri ve kılavuz ilkelere en iyi uygulama örneklerine paralel olarak uygulanmasına devam edilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>5.3. Tütün ürünlerinin üzeri dâhil dış ambalajlarında insan sağlığına zararlı ve olası zararlı içerikler ve emisyonlar hakkında bilimsel dokümanlara dayalı olan ve yetkili kamu kuruluşunca belirlenen bilgi mesajlarının yer alacağı paket içi açıklamaların zorunlu hale getirilmesine ilişkin mevzuatın hazırlanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın çıkarılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat taslağının hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat değişikliğinin yapılarak hayata geçirilmesi 				

A6. Ürün Kontrolü, İçerikleri ve Halka Duyurulması

İNİSİYATİF 5: Tütün ürünleri tüketimi ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık etkilerine, bağımlılık yapmasına ve ölüm tehdidine ilişkin olarak tütün ve tütün ürünlerinin paket, etiket, ambalaj ve kartonları ile nargile şişeleri üzerine konulacak sağlık uyarı ve mesajlarının TKÇS hükümleri ve kılavuz ilkelere ve dünyadaki en iyi uygulama örneklerine paralel olarak uygulanmasına devam edilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
5.4. Tütün ürünlerindeki sağlık uyarı ve mesajlarını kapatmak amacıyla kullanılan yapışkan etiketlerin, çıkartmaların, muhafazaların, kaplamaların ve benzeri kılıfların, üretim ve piyasaya arzının önlenmesini sağlayacak mevzuat düzenlemesinin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat taslağının çıkarılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat taslağının hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat değişikliğinin yapılarak hayata geçirilmesi 				

A6. Ürün Kontrolü, İçerikleri ve Halka Duyurulması

İNİŞİYATİF 6: Satış ve sunum noktalarında mevzuata uyumun sağlanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
6.1. Satış ve sunum noktalarına yönelik yıllık denetim planlarının yapılması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Denetim sayısı	❖ Nokta başına yıllık 6 denetim sayısı	❖ Nokta başına yıllık 6 denetim sayısı	❖ Nokta başına yıllık 6 denetim sayısı	❖ Nokta başına yıllık 6 denetim sayısı	❖ Nokta başına yıllık 6 denetim sayısı	❖ Nokta başına yıllık 6 denetim sayısı
6.2. Nargilelik tütün mamülü sunum uygunluk belgesi verilmesinde ve ruhsatlandırılmasında il tütün kontrol kurulu onayı şartı bulunan standart uygulamaların tüm belediyeler tarafından uygulanması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılma durumu	❖ Mevzuat taslağının hazırlanması	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılarak hayata geçirilmesi				
6.3. İşyeri açma işlemleri ve kısa süreli kapatma ve faaliyetine son verme yaptırım uygulamaları konusunda Belediyelerce standart uygulamaların geliştirilmesi	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Uygulamanın hayata geçirilmesi	❖ Taslam mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılması				

B- TÜTÜN ÜRÜNLERİNE OLAN ARZIN AZALTILMASI

B1. Yasadışı Ticaretle Mücadele

Amaç: İlgili tüm kurum ve kuruluşlar arasında tam bir eşgüdüm ve işbirliği sağlanarak tütün ürünlerinin yasadışı ticaretiyle etkin olarak mücadele edilmesi

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1.	15 ve üzeri yaş grubunda bandrolsüz sigara kullanım oranı (%)	8,4 ²		7		5		3	
2.	Yasalara aykırı olarak ticari amaçla sarmalıklı kıyılmış tütün üretkenler ile satan veya satışa arz edenlere yönelik uygulanan cezai işlem sayısı		Mevcut durum analizi	Mevcut duruma göre %50 artış	Önceki yıla göre %10 artış	Önceki yıla göre %5 artış	Önceki yıla göre %10 artış	Önceki yıla göre %10 artış	

² KYTA (2016)

B1. Yasadışı Ticaretle Mücadele

İNİSİYATİF 1: Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin önlenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
<p>1.1. Tütün Mamullerinin Yasa Dışı Ticaretinin Önlenmesine İlişkin Protokol kapsamında tüm kurumların görev alanlarına giren konularda gerekli çalışmaları yaparak raporlanmasının sağlanması</p>	<p>❖ Gümrük Ticaret Bakanlığı ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı (Sahil Güvenlik Komutanlığı) (Emniyet Genel Müdürlüğü) (Jandarma Genel Komutanlığı) ❖ Sağlık Bakanlığı</p>	❖ Faaliyet raporu sayısı	❖ 1	❖ 1	❖ 1	❖ 1	❖ 1	❖ 1

B1. Yasadışı Ticaretle Mücadele

İNİSİYATİF 1: Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin önlenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.2. Tütün Mamullerinin Yasa Dışı Ticaretinin Önlenmesine yönelik Eylem Planının hazırlanması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gümrük Ticaret Bakanlığı ❖ Maliye Bakanlığı ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı (Sahil Güvenlik Komutanlığı) (Emniyet Genel Müdürlüğü) (Jandarma Genel Komutanlığı) ❖ Sağlık Bakanlığı 	Eylem planının hazırlanma durumu	❖ Eylem planı taslağının hazırlanması	❖ Eylem planının yayınlanması				

B1. Yasadışı Ticaretle Mücadele

İNİSİYATİF 1: Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin önlenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1.3. Sarmalıklı kıyılmış tütün ve içi sarmalıklı kıyılmış tütün ile doldurulmuş sigara haline getirilmiş makaronların satışının engellenmesi									
1.3.1. Denetimlerin artırılması	❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Yıllık denetim sayısında il bazında artış oranı	❖ %10	❖ %10	❖ %10	❖ %10	❖ %10	❖ %10	❖ %10
1.4. Nargile kafelerde kullanılan kaçak nargile ürünlerinin kullanımının önlenmesi									
1.4.1. Denetimlerin artırılması	❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Belediyeler	❖ Yıllık denetim sayısında il bazında artış oranı	❖ %10	❖ %10	❖ %10	❖ %10	❖ %10	❖ %10	❖ %10

B1. Yasadışı Ticaretle Mücadele

İNİSİYATİF 1: Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin önlenmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.5. Kaçak nargilelik tütün mamülünün denetimlerinin artırılması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ STK	❖ Yıllık denetim sayısında il bazında artış oranı	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10
1.6. Elektronik sigara gibi ülkemizde ruhsatlandırılmamış tüm tütün ürünü ve taklit eder tarzındaki ürünlerin ülkeye girişi, satışı ve kullanımının önlenmesi	❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ❖ Maliye Bakanlığı	❖ Yıllık denetim sayısında il bazında artış oranı	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10

B2. Çocuk ve Gençlerin Tütün Ürünleri Kullanımından Korunması ve Ulaşılabilirliğinin Engellenmesi

Amaç: 18 yaşını doldurmamış bireylerin tütün ürünlerine satış ve dağıtım yoluyla ulaşmasının engellenmesi

No	Gösterge	Mevcut Durum	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	13-15 yaş grubu öğrencilerde 18 yaşını doldurmamış olmalarına rağmen sigara satın alabilenlerin oranı (%)	73,3 ¹	30			20		5
2.	13-15 yaş grubu öğrencilerde dal sigara satın alanların oranı (%)	29,4 ¹	15			10		5
3.	13-15 yaş grubu öğrencilerde sigara içmenin kendilerini kutlamalar, partiler ve sosyal toplantılarda daha rahat hissettireceğini belirtenlerin oranı (%)	26,2 ¹	22			18		10

¹KGTA (2017)

B2. Çocuk ve Gençlerin Tütün Ürünleri Kullanımından Korunması ve Ulaşılabilirliğinin Engellenmesi

İNİSİYATİF 1: 18 yaşını doldurmamış bireylere tütün ve tütün ürünlerinin satış, dağıtım ve sunumunu yasaklayan mevcut yasal düzenlemeye, uyumun denetlenmesi ve uymayanlara caydırıcı nitelikte cezai müeyyideler uygulanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.1. İçişleri Bakanlığı tarafından düzenli denetim yapılması	❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Yıllık ve il bazında denetim sayısındaki artış oranı	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10
1.2. Adet bazında tütün ürünü (tek sigara vb.) ve sarmalık kıyılmış tütün, makaron ve yaprak sigara kâğıdının gençlere satışını önlemeye yönelik tedbirler ağırlık verilmesi	❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Yıllık ve il bazında denetim sayısındaki artış oranı	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10	❖ % 10

B2. Çocuk ve Gençlerin Tütün Ürünleri Kullanımından Korunması ve Ulaşılabilirliğinin Engellenmesi

İNİSİYATİF 1: 18 yaşını doldurmamış bireylere tütün ve tütün ürünlerinin satış, dağıtım ve sunumunu yasaklayan mevcut yasal düzenlemeye, uyumun denetlenmesi ve uymayanlara caydırıcı nitelikte cezai müeyyideler uygulanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.3. 18 yaşını doldurmamış bireylere tütün ve tütün ürünlerinin satış, dağıtım ve sunumu yapılması halinde uygulanan cezai müeyyideye ek olarak idari para cezasının da uygulanması ve satış-sunum ruhsatının iptal edilmesinin sağlanmasına yönelik mevzuat düzenlenmesinin yapılması	❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	❖ Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Mevzuat taslağının oluşturulması	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılarak hayata geçirilmesi				

B2. Çocuk ve Gençlerin Tütün Ürünleri Kullanımından Korunması ve Ulaşılabilirliğinin Engellenmesi

İNİSİYATİF2: Tütün ürünleri satıcılarının ürün alacak gençlerden 18 yaşını doldurduklarını gösterir resmi belgeleri istemelerinin sağlanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.1 Kimlik belgelerinin istenilmesi konusunda satıcıların bilgilendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı 	Bilgilendirilen işletme sahibi oranı	❖ %20	❖ %40	❖ %60	❖ %80	❖ %100	❖ %100
2.2. Satıcıların kimlik sormasının denetlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı 	Denetlenen işletme sayısı	❖ %20	❖ %40	❖ %60	❖ %80	❖ %100	❖ %100
2.3. Tüm satış ve sunum noktalarına güvenlik kamerası bulundurma ve yapılan denetimlerde görevlilere mahkeme kararı olmaksızın görüntüleri sunma zorunluluğu getirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı 	Mevzuatın çıkarılma durumu	❖ Taslak mevzuatın hazırlanması	❖ Mevzuat değişikliğinin yapılarak hayata geçirilmesi				

B2. Çocuk ve Gençlerin Tütün Ürünleri Kullanımından Korunması ve Ulaşılabilirliğinin Engellenmesi

İNİSİYATİF 3:18 yaşını doldurmamış bireylere tütün ürünlerinin satış ve dağıtımını yasaklayan mevcut yasal düzenlemenin kapsamının genişletilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.1. Tütün ürünü satışının 21 yaşına çıkarılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın çıkarılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Taslak mevzuatın hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat değişikliğinin yapılarak hayata geçirilmesi 				
3.2. Tütün ürünlerinin perakende satışı veya nargilelik tütün ürünü sunumu yapılan işyerleri, örgün eğitim kurumları ve öğrenci yurtlarına kapıdan kapağa en az 500 m. mesafe olmak zorunluluğu getirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın çıkarılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Taslak mevzuatın hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat değişikliğinin yapılarak hayata geçirilmesi 				

B2. Çocuk ve Gençlerin Tütün Ürünleri Kullanımından Korunması ve Ulaşılabilirliğinin Engellenmesi

İNİSYATİF 4: Tütün ürünlerinin logo, renk ve şekillerinin, şeker, çerez, oyuncak, tişört, çanta vb. nesnelere bulunmasını, bunların dağıtımını ve satışını yasaklayan mevzuata uyulmasının sağlanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.1. İlgili Bakanlık ve kurumlar (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Belediyeler) ile 4207 sayılı yasaya uygun ihtiyaç duyulan ikincil düzenlemelerin yapılmasına ve etkin uygulanabilmesine yönelik ortak çalışma yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gümrük Ticaret Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ❖ Belediyeler 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuatın hazırlanma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Taslak mevzuatın hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mevzuat değişikliğinin yapılarak hayata geçirilmesi 				
4.2. Konu ile ilgili denetim sisteminin geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gümrük Ticaret Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı ❖ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Denetim sisteminin hayata geçme durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gerekli mevzuat ve teknik altyapının hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sistemin hayata geçmesi 				

C- İZLENMESİ, DEĞERLENDİRİLMESİ VE RAPORLANMASI

C. Tütün Kontrolünde Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme									
Amaç: Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planının süreç ve çıktılarının izlenmesi ve raporlanması									
No	Gösterge	Mevcut durum	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1.	Kurullarda alınan kararların hayata geçirilme oranı (%)		85	85	90	90	90	95	95
2.	Eylem planı kapsamında planlanmış faaliyetlerin zaman takvimine uygun olarak tamamlanma oranı (%)		80	80	85	85	90	90	90
3.	Eylem planı kapsamında kurulların onayladığı projelerin hedeflerine ulaşma oranı (%)		70	80	85	85	90	90	90
4.	Ortak proje yürütülen üniversite sayısının tüm üniversite sayısına oranı (%)		20	30	40	50	60	70	70
5.	Ortak proje yürütülen belediye sayısının tüm belediyelere oranı (%)		20	30	40	50	60	70	70

C. Tütün Kontrolünde Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme

İNİSYATİF 1: İzleme ve değerlendirmede kullanılacak göstergelerinin belirlenmesi ve tanımlanması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.1. A1, A2, A3, A4, A5, A6, B1, B2 ve B3' de belirlenen göstergeler için Gösterge İzlem Kartlarının (göstergenin adı, veri toplama sıklığı, hesaplama yöntemi vb'ni içeren) hazırlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Gösterge izlem kartlarının varlığı	❖ Gösterge izlem kartlarının oluşturulması	❖ Gösterge izleme kartlarıyla yapılan değerlendirme raporun yayınlanması	❖ Gösterge izleme kartlarıyla yapılan değerlendirme raporun yayınlanması	❖ Gösterge izleme kartlarıyla yapılan değerlendirme raporun yayınlanması	❖ Gösterge izleme kartlarıyla yapılan değerlendirme raporun yayınlanması	❖ Gösterge izleme kartlarıyla yapılan değerlendirme raporun yayınlanması
1.2. Göstergelerin paydaş kurumlar tarafından oluşturulan verilerinin bir yazılım oluşturularak online olarak girilmesinin sağlanmasına yönelik yazılım geliştirilmesi	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Yazılımın varlığı	❖ Yazılımın oluşturulması	❖ Yazılımın hayata geçirilerek veri girişlerinin yapılması	❖ Yazılım aracılığıyla verilerin alınarak raporlanması			

C. Tütün Kontrolünde Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme

İNİSIYATİF 2: Amaca yönelik araştırmalarla izlem yapılması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.1. KYTA'nın il bazlı olarak belirlenen periyotlarla yapılmasının sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ KYTA'nın yapılıma durumu		❖ KYTA'nın yapılması		❖ KYTA'nın yapılması		❖ KYTA'nın yapılması
2.2. KGTA'nın il bazlı olarak belirlenen periyotlarla yapılmasının sağlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ KGTA'nın yapılıma durumu		❖ KGTA'nın yapılması		❖ KGTA'nın yapılması		❖ KGTA'nın yapılması
2.3. Özel gruplara yönelik tütün kullanım araştırmalarının yapılması (sağlık çalışanları, öğretmenler, emniyet mensupları vb.)	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Araştırmanın yapılıma durumu		❖ Araştırmanın yapılması		❖ Araştırmanın yapılması		❖ Araştırmanın yapılması

C. Tütün Kontrolünde Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme

İNİSYATİF 3: Koordinasyon mekanizmasının güçlendirilmesine yönelik faaliyetlerin hayata geçirilmesi

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler						
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
3.1. İl tütün kontrol kurullarında görev yapan kişilerin tamamına yönelik performans değerlendirme sisteminin hayata geçirilerek performans karnelerine yönelik uygulanacak yaptırımların kendi kurum mevzuatlarına tanımlanmasının sağlanması	❖ BMK üyesi tüm kurumlar	❖ Mevzuatın hazırlanma durumu	❖ Mevzuat taslağının oluşturulması	❖ Mevzuatın hayata geçirilmesi	❖ Koordinasyon mekanizmasının güçlendirilmesine yönelik faaliyetlerin hayata geçirilmesi				

C. Tütün Kontrolünde Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme

İNİSİYATİF 4: Tütün ile mücadele kapsamında oluşturulmuş kurulların güçlendirilerek, üyeleri arasındaki iletişimin ve iş birliklerinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler				
			2018	2019	2020	2021	2022
4.1. Bağımlılıkla mücadele kurullarının çalışma usul ve esaslarında belirtilen zaman aralıklarında paydaşların bir araya gelmelerinin sağlanması	❖ BMK üyesi tüm kurumlar	❖ Toplantı sayıları	❖ BMYK: 4 BMK: 6 BMTÇG: 6 BMIKK: 6	❖ BMYK: 4 BMK: 6 BMTÇG: 6 BMIKK: 6	❖ BMYK: 4 BMK: 6 BMTÇG: 6 BMIKK: 6	❖ BMYK: 4 BMK: 6 BMTÇG: 6 BMIKK: 6	❖ BMYK: 4 BMK: 6 BMTÇG: 6 BMIKK: 6
4.2. Kurullar tarafından alınan kararların gerçekleştirme durumunun izlenerek raporlanması	❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Kararların gerçekleştirme yüzdesi	❖ %85	❖ %85	❖ %90	❖ %90	❖ %95
4.3. Tütün ürünleri ile mücadele kapsamında yürütülecek tüm projelerin ilgili kurullardan onayı dâhilinde yürütülmesinin sağlanması	❖ BMK üyesi kurumlar	❖ Uygulamanın hayata geçirilme durumu		❖ Uygulamanın hayata geçirilmiş olması			

C. Tütün Kontrolünde Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme

İNİSİYATİF 4: Tütün ile mücadele kapsamında oluşturulmuş kurumların güçlendirilerek, üyeleri arasındaki iletişimin ve iş birliklerinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması

Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum /Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
4.3.1 Proje finansmanı sağlayan tüm kurumların tütünle ilgili proje başvurularında ilgili kurullardan birinin (BMYK, BMK, BMTK, vb) onayını ön şart olarak istemesinin sağlanması	❖ BMK üyesi kurumlar	❖ Uygulamaya geçmiş projelerin kurullar tarafından onaylama %'si	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100	❖ %100
4.4. Kurulların etkin çalışabilmesine yönelik gerekli bütçenin sağlanabilmesi	❖ Maliye Bakanlığı ❖ İçişleri Bakanlığı ❖ Sağlık Bakanlığı	❖ Kurumsal yapının hayata geçme durumu	❖ Bütçenin tanımlanması	❖ Bütçenin kullanılmasına başlanması	❖ Devamlılığının sağlanması	❖ Devamlılığının sağlanması	❖ Devamlılığının sağlanması	❖ Devamlılığının sağlanması

